



Áldás, békesség!



A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

VII. évfolyam 2. szám

2018. március – április



Az Emberfia azért jött, hogy megmentse, ami elveszett. Mit gondoltok? Ha egy embernek száz juha van, és eltéved közülük egy, vajon nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a hegyekben, és nem megy el megkeresni az eltévedtet? És ha megtalálja, bizony mondom nektek, jobban örül neki, mint annak a kilencvenkilencnek, amelyik nem tévedt el. Ugyanígy a ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy elveszzen egy is e kicsinyek közül. (Máté 18,11-14)

JÉZUS A KERESZTEN

„Mikor pedig elmenének a helyre, mely Koponya helyének mondatik, ott megfeszíték őt és a gonosztevőket, egyiket jobbkéz felől, a másikat balkéz felől.” (Lukács 23:33.)

Az evangelisták valószínű többször láttak már keresztfeszítést, ezért egyáltalán nem részletezik annak borzalmait, hanem csak egyszerűen ennyit írnak le: „ott megfeszítették őt”.

Hogy a keresztfeszítés milyen rettenetes kínokkal járó szenvedést jelentett, olvassunk el egy rövid leírást, mely azt orvosi szemmel ábrázolja. (Következő oldalon.)

Jézus Krisztus kereszthalála, melyet emberi testében vitt véghez, nagy jelentőséggel bír példázat a lelki ember életére. Péter apostol azt mondja: „Minthogy azért Krisztus testileg szenvedett, fegyverkezettek fel ti is azzal a gondolattal, hogy aki testileg szenved, megszűnik a büntől, Hogy többé ne embereknek kívánságai, hanem Isten akarata szerint éljétek a testben hátralevő időt.” (1.Péter 4:1-2.)

Tartalom

- 1 **Dirízi Tibor: Jézus a kereszten**
 - 4 **Pap Lászlóné: Ki vagy mi van életed középpontjában?**
 - 5 Pomázi Református Keresztyén Óvoda
Nyilas Zoltán: Virágvasárnapi felismerés
 - 6 **SZÓLAZ IGE**
Ő halt meg!
Nyilas Zoltán esp. igehirdetése
 - 8 **Jelek tanúbizonysága Isten Fiaról**
Dr. Szűcs Ferenc lpt. igehirdetése
 - 10 **Emlékkő avatás Csobánkán**
 - 11 **KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK**
Puskás: Jézussal együtt a gyülekezetért
Látogatóban Halász Árpád gondnoknál
 - 14 **„Szabadításod öröme járjon át erővel!”**
Stift János b. lelkipásztor igehirdetése
 - 16 **Puskás: Ami a szívből származik**
A REFISZ bemutatkozása
 - 17 Egy kis mese
 - 18 **Krisztus Feltámadása életünkben**
Császár Domonkos Zoltán legátus ih.
 - 20 **Halász Árpádné: Bizonyágtétel**
 - 21 **Mi vár rád a hegyen? – 1. rész**
Gergely Ferenc Bamabás lpt. evang.
 - 24 **Vég helyi Antal: Krisztus halála, mint áldozat – 1. rész**
 - 27 **H. Csuta A.: Az Ige és a mi életmódunk**
 - 28 **Hamar Jné.: A Psalmus kórus Leányfalun**
IFISEKNEK
Sebestényné Jáger Orsolya: Kell
 - 30 **PORTRÉ**
Hardi Péter: „Ne féj, mert megváltottalak”
Beszélgetés Holságné Csipán Ágnessel
 - 32 **KÖNYVAJÁNLO**
Hamar Jánosné: A kegyelem dilemmája
 - 33 **A folyó példázata**
 - 35 **A példázat vázlata**
 - 36 **Suhai György: Mit jelent igyekezni?**
 - 37 **RÉGI HISTÓRIÁK**
Könczöl Dánielné: 48-as honvédeink
 - 38 **GYERMEKEKNEK**
Stift Á.: „de Isten jóra tudja fordítani...”
 - 39 **NAPLÓ**
 - 40 **Képek gyülekezetünk életéből**
- + **MELLÉKLET: Clavius**
Kurfis Imre passiójátéka



**Úgy szeretett Isten téged,
hogy egyszülött Fiát adta érted,
hogy ha hiszel benne, el ne vessz,
hanem örök életed legyen!**

Pál apostol pedig a Római levélben: „*Tudván azt, hogy a mi óemberünk övele megfeszítettett, hogy megerőtlenüljön a bűnnek teste, hogy ezután ne szolgáljunk a bűnnek*” (Róma 6:6.)

Amikor a kereszten szenved egy ember, akkor fokozatosan gyengül és válik életképtelenné. Ez az ember a mi óemberünk, a mi énünk, a mi régi természetünk. Ki ez az óember?

Az óember nem a testi, látható világban létezik, hanem a lelki, a láthatatlan világban. Valahonnan jön, és amikor az ember megszületik ebben a testben, akkor ez az óember vele születik. Amíg ez az óember, a régi természetünket hordozó test kicsiny és tehetetlen (újszülött gyermek), addig semmi jele nincs létezésének. Ahogy a gyermek fejlődik és cselekvőképessé válik, úgy válik ennek az óembernek létezése is egyre inkább nyilvánvalóvá.

Ennek a régi énnel minden megnyilvánulása a hústestben jelentkezik, azaz őlt látható formát. Ezt nevezzük mi emberek bűnnek. De az Ige rámutat arra, hogy a bűn nem a cselekedetknél kezdődik, hanem a szívben rejlő kívánságokban, az ember önzésében. Minden bűn innen indul ki.

Amíg ez a régi természet, az óember él, addig a testben megnyilvánuló cselekedetek is gonoszak. Hiszen ez a test csupán kirakata a benne levő léleknek. Ha a belső romlott, akkor a testben megnyilvánuló cselekedetek gonoszok. Ha a belső jó, akkor a cselekedetek is jók.

Se a világ, se a névleges keresztyénség nem foglalkozik ezzel a régi emberrel. Természetesen az ő fogalmukban is megjelenik a bűn, de csupán úgy, mint erkölcsi hiba. A lopás, az emberölés természetesen bűn számukra is, de a kívánság, a gyűlölet mely azt

okozza, az nem. Azokat jobb esetben is csak jellemhibáknak mondják. Ugyanakkor az önbizalom pozitív, az alázat negatív jelenségnek számít. Míg az első az erő és a teljesítmény forrása, addig a második a gyávaságé – így vélik.

Ahhoz, hogy egy új ember születhesen, meg kell halnia a régi embernek. Ennek eszköze pedig a keresztes; mint ahogy Krisztus meghalt a kereszten a testben, ennek példája szerint a mi óemberünknek is meg kell halnia a kereszten.

Ha ez a kereszthalál nem megy végbe egy ember életében, akkor csupán egy bizonyos fokú erkölcsi változáson megy keresztül. Egy pusztán erkölcsi változás mindig öncélú; lehet egy jobb anyagi megélhetés, egy egészségesebb élet vagy az emberek általi elismerés az oka. Az óember kereszthalála soha nem lehet öncélú, hiszen éppen az énnel kell meghalnia.

Ennek az óembernek a jelenléte mindig boldogtalanságot okoz az ember lelkének. Hiszen a bűn, melyet eredendő bűnnek is neveznek, szakítja el az embert Istentől, az öröm, a boldogság egyedüli forrásától. Amit az ördög helyette kínál, az szalmalángéletű öröm, és soha nem mentes a keserű mellékhatásoktól.

Ahhoz, hogy az ember boldog lehessen ismét, mely boldogsága volt a Paradicsomban, meg kell hogy szabaduljon önmagától, azaz meg kell hogy haljon a régi természetét hordozó óembere. Ahhoz, hogy újjászülessen – mely nélkül nem láthatja meg Isten országát –, meg kell halnia a réginek.

Hogyan lehetséges hát az, hogy a régi

életnek jelei is láthatók egy ember életében, ugyanakkor már az új természet megnyilvánulásai is jelen vannak? Gyakorlati megfogalmazásban azt jelenti, hogy miként lehetséges az, hogy még bizonyos önző megnyil-



vánulásai vannak egy embernek, ugyanakkor már olyan cselekedetei is vannak, melyek kétség nélkül egy új életnek jelei?

Éppen erről szól a keresztes. A régi ember a kereszten szenved, folyamatosan életképtelenné válik, végül meghal. Ez nem egy pillanat alatt végbemenő halál, ez egy hosszú kínszenvedéssel járó folyamat. Amikor Pál apostol arról szól, hogy a mi óemberünk Vele együtt megfeszítettett, hogy megerőtlenüljön a bűnnek teste, akkor erről a kereszten való kimúlásról szól. De mielőtt az ember a kereszten meghal, még él; csakhogy életereje egyre gyengébb, és egyre kevesebb életjelet is mutat.

Így van ez a hívő ember életében is. Ahogy minden nap halálba adja magát, úgy lesz egyre erőteljesebb a régi embere, úgy lesz egyre kevesebb a megnyilvánulása is.

Csakhogy ennek a régi embernek nagyon erős életösztöne van. Semmiképpen nem akar meghalni, hanem minden maradék erejét arra fordítja, hogy életben maradjon.

A KERESZTFESZÍTÉS ORVOSI SZEMMEL

A keresztfeszítés egyértelműen a legkegyetlenebb kivégzési mód, melyet úgy fejlesztettek ki, hogy közben ne következzen be eszméletvesztés, mely csillapíthatná a fájdalmat vagy meggyorsíthatná a halált.

A 15-20 cm hosszú és közel 1 cm vastag, külön erre a célra készült szegeket nem a tenyéren ütötték át, mivel az nem tudta volna megtartani a test súlyát, hanem pontosan a csukló közepénél, ott, ahol a kézfej átmegy a csuklóba, a hüvelykujj dombja alatt. A kézgyökcsontok ezáltal kifícamodtak és eltolódtak, de nem roncsolódtak szét. A csontok elmozdulásával járó fájdalom a csuklótörés vagy ficam fájdalma volt, ezen felül a szög érintette vagy roncsolta az ott áthaladó ideget is. Az ilyen idegsérülés az egyik létező leghevesebb fájdalommal, úgynevezett égő idegfájdalommal jár együtt. A háborúban az ezen a ponton golyó vagy repesz által megsérülteknél még morfiummal se lehetett a fájdalmat csökkenteni.

Az először csak a sérülés helyén érzett fájdalom villámcsapásszerű, heves, égető, perzselő érzéssel végigfutva a karon egészen a gerincoszlopig hatol, annyira, hogy amikor az

ilyen sebesültek sérülésére csak ráfújtak, vagy a szellő megérintette azt, magukon kívül kiáltoztak a fájdalomtól. A lábfejek átszögezése is ilyen fajta fájdalommal járt a talpidegek sérülése miatt.

Ezután a kereszteset függőleges helyzetbe emelve belejuttették a számára ásott gödörbe, ami miatt az elítélt teljes testsúlya a három szögre nehezedett. Ez a fent leírt elviselhetetlen idegfájdalommal járt.

A halál viszont nem emiatt következett be, hiszen ezek kevés vérvesztéssel jártak. A felfüggesztett test mellkasa a kezeken lógó teljes testsúly miatt annyira kifeszült, hogy az elítélt csak belélegezni tudott, a levegőt nem tudta kifújni. Emiatt elkezdett fulladni, miközben a súlyosan megterhelt mell, váll és karizmok erősen begörcsöltek. Az oxigénhiány miatt nagyon erős izomláz lép fel. Eközben az áldozat annyira elkezd veritékezni, hogy az izzadság patakokban folyik rajta, és minden izom állandó, rettenetes fájdalommal járó görcsbe kerül. Az áldozat erősen szédül. Ajkai a fulladástól elkéikülnek és megdagadnak, nyelve is annyira megdagad, hogy a szájpadlásához ragad, lábai szintén megduzzadnak.

Ha lábai nem kissé meghajlítva lettek vol-

na felszegezve, az elítélt fél órán belül megfulladt volna. Így viszont a biológiai életösztön ellenállhatatlan készletése miatt az áldozat pokoli fájdalom árán felnyomhatta magát, csökkentve a mellkasára és karjaira nehezedő súlyt, és kifújhatta jobban a levegőt. Bár a fulladás valamelyest így csökkent, de a gerincoszlopig tartó égő idegfájdalom nem tette lehetővé, hogy sokáig így maradjon. Ezért a keresztfeszítettek állandóan mozogtak, újra meg újra felnyomták magukat, majd visszazuhantak. Minden mozdulat, lélegzetvétel és még a legkisebb levegővétel is borzalmas fájdalommal járt. Jézus esetében ezt tovább fokozta korbáccstól szétzaggatott hátának állandó érintkezése a keresztes fájával.

Néhány óra elteltével az áldozat testéről patakokban folyt a víz, és testhőmérséklete nagyon megemelkedett. Ezek miatt kegyetlen szomjúság gyötörte. A vérvesztés, a szélsőséges izzadás, a szomjúság és a sérülések következtében keringési zavarok léptek fel. A vérnyomás erősen lezuhant, a vér elsavasodott, a szív elfáradt. Ilyenkor szívelégtelenség lép fel, és folyadék gyűlik össze a tüdőben (tüdőödéma). A légzés hörgéssé válik, a szív összevissza ver, s ez közvetlenül a halálhoz vezet.

Amikor a kereszten levő test egy ilyen ellenállhatatlan életösztróntól indítva, pokoli fájdalmak árán felnyomja magát a kereszten, hogy kilélegezhessen, akkor ezt nem azért teszi, mert jó neki élni, hanem ez egy teljességgel legyőzhetetlen életösztrón. Ezen az életösztrónon csak a kereszten való szenvedés, a lassú kimerülés és kínszenvedés lesz úrrá. Így következik be a test halála.

A mi őemberünk is ilyen életösztrónnal bír, mely minden szenvedés ellenére még élni akar. Nem jó már nekünk, hogy él, hiszen éppen azért szenvedünk; de ahhoz, hogy meghaljon, végig kell menni a szenvedésen, a teljes kimerülésen, mire ez a régi ember életképtelenné válik, hogy – az apostol szavaival élve – ezután ne szolgáljunk a bűnnek. „Mert aki meghalt, felszabadult a bűn alól.” (Róma 6:7.)

Amikor minket megaláznak, háborgatnak, akkor ezzel büszke, hiú, nagyravágyó



énünknek adnak halálos ütések. Ilyenkor jön elő a mi énünk, válik számunkra is észrevehetővé és éppen ezért nehezen elviselhetővé. Addig, amíg dicsérnek, elismernek és minden jót mondanak rólunk, az énünk jól érzi magát és tovább élhet bennünk nyugodtan. Csak akkor jutunk valós önismeretre, amikor ez a régi emberünk ütések kap, és szenvedünk általa. Ezek a megalázások és háborúságok így nem csak az addig rejtett valós énünket hozzák felszínre mások és saját magunk előtt, hanem törlik is. Csak addig szenvedünk ezek alatt, amíg él a régi emberünk. Minél erőlenebb, minél közelebb van a halálhoz, annál érzékletlenebbé válik, annál kevésbé fáj. Ha pedig meghal, akkor bármennyire is taposnak minket, nem tud fájni, mert érzékletlenek leszünk rá. Egy halott emberrel bármit tesznek, az nem fáj többé neki.

Jóllehet az apostolok több helyen is írnak a hívő ember keresztjéről, annak mibenlétét nem részletezik. Egy olyan embernek, aki végigment azon a túsán, amelyen letette saját maga akaratát, nem is szükséges ezt körülírni, hiszen jól tudja ő azt, mivel minden nap felveszi.

A kereszten való szenvedés abban különbözik a minden ember szenvedésétől, hogy ez a Krisztus nevéért viselt szenvedés. Csak az szenved Krisztus nevéért, aki valóban követni akarja Őt, és nem osztja meg szívét a világ és az Úr között.

Ha egy ember osztatlan szívvel Krisztus követése mellett dönt, akkor a Sátán se marad

tétlen. Az embernek ez a döntése kihívja maga ellen a Sátán haragját, az pedig mindent megtesz azért, hogy eltérítse szilárd elhatározásától.

A Sátán munkáját a gondolatvilágon keresztül fejt ki elsősorban; ahol viszont egy ember elváltozott az ő elméjének megújulása által, egyre kevesebb teret nyer arra, hogy ott próbálkozzon megtörni a hívő elhatározását, hitét. Mivel bőven talál magának az emberek közt olyanokat, akik őt szolgálják, ezért minden területen megpróbál ellenségeskedést szervezni általában a szentek ellen, hogy megtörje őket. Ez az üldözés, melyről azt írja az apostol: „De mindazok is, akik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban, üldöztetni fognak.” (II. Timótheus 3:12.)

Jézus munkáját meg akarta törni a Sátán, ezért juttatta Őt a keresztre. Ahelyett azonban, hogy elérte volna célját, pontosan az ellenkezőjét vitte véghez: közreműködött a megváltás munkájában.

Jézus követőjét is meg akarja törni a Sátán, azért támaszt ellenséget neki. Ez lehet a saját háza népéből, rokonaiból, a világi emberek részéről vagy éppen a saját gyülekezetétől. De valósággal az ellenkezőjét éri el vele, mint amilyen szándéka van: Krisztus hitvallója nem hogy megtörne, hanem éppen e kereszt által megszentelődik.

Isten a világ ura. Még a Sátán is, a démoni világ tagjai is Neki szolgálnak; nem jó

szándékból, hanem kényszerből. Csodálatos dolog az, hogy mindenki, aki Őbenne hisz, egy ilyen biztosítékkal rendelkezik. Minél erősebb az üldözés, annál jobban ragaszkodik a szív az Istenhez, ez még erősebb üldözéshez vezet, mely még inkább megszenteli, megtisztítja a szívet. A Sátánnak pedig, aki a Golgotán is veszített, most sincs esélye a győzelemre, amíg a hívő szív Istenben bíz.

Ha felismerjük ezt és meg is tapasztaljuk, akkor mi is mondhathatjuk Pállal: „Nekem pedig ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, aki által nekem megfeszítettett a világ, és én is a világnak.” (Galata 6:14.) Milyen csodálatos felismerés és átélés ez, melyet maga az apostol is átélt és minden Istenben bízó lélek, mikor ezt mondja: „Annakokáért gyönyörködöm az erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldözésekben és szorongatásokban Krisztusért; mert amikor erőtelen vagyok, akkor vagyok erős.” (II. Korinthus 12:10.) Miért? Azért, mert ezekben a háborúságokban, ezen a kereszten az „ÉN”, az őember egyre erőlenebb lesz, hogy Krisztus megerősödhessen benne.

Így az, amit a Sátán embereken keresztül a kárunkra tervezett, a legnagyobb hasznunkra lesz.

Diriczi Tibor

(Részlet Diriczi Tibor: Fájdalmak útja – Jézus Krisztusnak és követőinek szenvedése című könyvéből)

BÓDÁS JÁNOS VIRÁGVASÁRNAP

Csak hulljak virágok, palmaágak
Csapongjon a piros szárnyú öröm
S higgyétek, hogy Dávid utódja jön
Szabadságszerző győzelmes királynak.

Ő... látja már, hogy messze mint a felleget,
Fekete átok varjúra vár
És szárnya kap, s hogy nemsokára már
Káromkodnak, akik most énekelnek.

Ő... tudja már, hogy egyedül lesz s hitvány,
Ijedt szívvel fut szét sok tanítvány,
Nem marad bennük se remény, se hit...

S egy szürke fa a borzongó erdőbe,
mintha tudná, hogy kereszt lesz belőle,
meg-megrázza zörgő leveleit...

FÜLE LAJOS KERESZT

Visszük... Mindenki
mást,
mindenki másként,
de – a magát.
Az átháríthatatlant,
a
megközelíthetlent,
az el-nem-dobhatót.
Súlya alatt roskad a
váll,
süpped a föld,
mélyül az ösvény.
Nem szállhatunk,
ahogy a léggömb,
nem sodorhat tova a
szél,
földhöz kötöz,
sorshoz kötöz,
terhével óv,
terhével áld meg.



KI VAGY MI VAN ÉLETED KÖZÉPPONTJÁBAN?

II. KOR. 11:16-33.

Bár a Bibliaolvasó Kalauz összeállítói emberek, sem az igék, sem az üzenetek nem tőlük vannak. Isten Szentlelke munkálja ki mindezt, hiszen ők imádkozó szívvel kérik a vezetést. Ezért ahányszor olvassuk vagy halljuk, az ige ül, pontosan azt adja, amire szükségünk van. Naponta emberek sokaságát döbentí rá arra, hogy pontosan napi gondjára, bajára a gyógyírt adja, kérdéseire választ vagy éppen vigasztal. Isten igéjének pontosan az a célja, hogy megszólítson, felébresszen, elirányítson, s azt, aki már felébredt, vezesse.

Az ige olvasása éppen ezért életszükséglet. A gyógyuláshoz, az egészséghez és az egészséges életvitelhez van szükség rá. Nem az interneten fellelhető ajánlatok adják a megoldást. Mert míg az egyik valamire igent mond, a másik azonnal megcáfolja. De nem ez az igazi ok! Az igéhez fordulás, annak olvasása és megértése, valamint megcselekvése az egyetlen, ami a jóra, jó megoldásra vezet. Mert az embernek nem ilyen-olyan szereklével való méregtelenítésre van szüksége, hanem a gyökérbaj megszüntetésére!

Minden gondolatunk, érzésünk, cselekedetünk kiindulási helye a szív. Az ige szerint az a középpontja az ember személyiségének. Persze nem a percenként hol hetvenet, hol százhuszat verő szívről van szó. Hanem arról, amely a gonosz lakóhelye, birtoka. Szívcsérére van szüksége minden embernek – s a „minden”-t itt sokszorosan aláhúzó –, mert: „*Ímé én véteken fogantattam, és bűnben me-lengettet engem az anyám*” (Zsolt. 51:7.), és ez áll mindnyájunkra! Prófétikus sorokat olvassunk a Példabeszédek 23:26-ban, az igeen keresztül az örökké élő Úr szól: „*Adjad, fiam, a te szívedet nékem, és a te szemeid az én útaimat megőrizzed.*” Jézus a „kőszív” helyett „húszívet” ad, az élettelen helyett élő Önmagával együtt. Oly módon, hogy a megtérő, újjászülető embert megajándékozza az üdvösséggel és az Ő Szentlelkével.

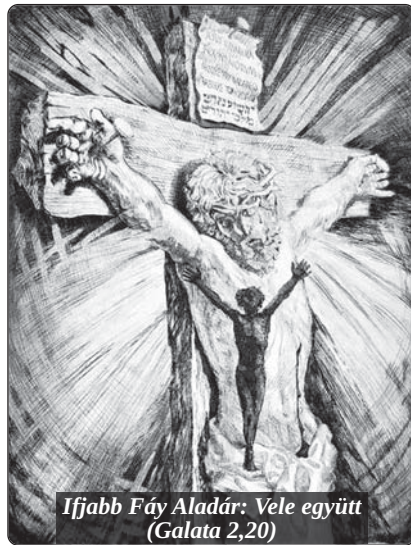
Mindannyian vagyunk már annyira tudósok, hogy tudjuk, a szervcsérénel a szív megszűnik a testet a vérrellátáson keresztül irányítani, a test halottá válik, de nem pusztul bele. S aztán az újjal indul a keringés, a légvétel, a működés, az élet. Egy más, egy megújult, amelyről egy szívátültetésen átesett ember is úgy nyilatkozik: újjászülettem!

A régi és az új szívvel élő embernek vannak tünetei, melyeket tapasztalunk, de az orvos lát. Elmondja, hogy mik azok, és megadja a megoldást, a gyógyulás útját-módját. Nem receptet ad, hanem lépésről lépésre – a tünetek feltárása után – felkészít a műtetre, amit elvégez. S amikor az ember felébred, feláll térdéről – mert ez a műtét ilyen testhelyzetben jó, ha történik –, jár, és követi az áldott orvost.

Ismerünk embereket, akik az udvarias

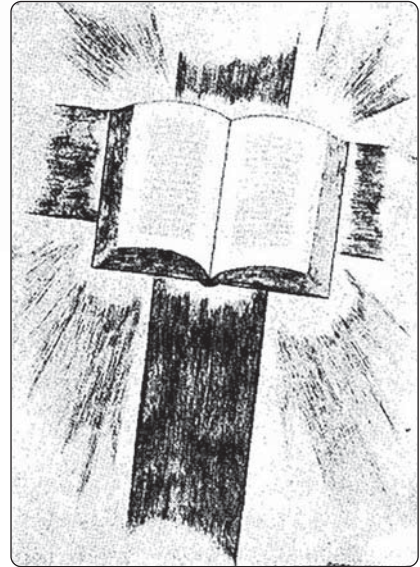
kérdésre: hogy vagy? – öntik ránk panaszait, mint ahogy a partját veszített víz előnti a szárazföldet, és beborítja azt. Az ember szinte fuldoklik, miközben hallgatja, megszólalni sem tud. Erre nem is kell több szót vesztegetni, hiszen ismerős, általános jelenségről van szó. Annyit viszont mégis szólni kell, hogy az ilyen ember békétlen, önmaga körül forog, mindent és mindenkit rossznak lát, magát szerencsétlennek kiáltja ki, akit az Isten büntet, nem figyel rá, nem szereti. Nehéz számára az élet, s ő nehéz a körülötte lévők számára.

Pál apostol átesett a szívcsérén, és ezekkel a szavakkal tesz bizonyosságot róla: „*Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus...*” (Gal. 2:20.) Többször is bizonyosságot tesz róla, hogy milyen ember volt, hogy aztán a mai ige alapján megállapíthassuk, hogy mássá, újjá lett minden. Nem a maga körül forgás jel-



Ifjabb Fáy Aladár: Vele együtt (Galata 2,20)

lemzi, éppen ezért nem vádaskodik, sem Istent, sem embert nem marasztal el, pedig – a felsorolásból látjuk – volna oka rá! De a benne élő új szív egészen másként viselkedik. Mert az újjászületett élet már az Úrra figyel, aki elfoglalta az élet, a gondolatok, érzések és cselekedetek középpontját. Megváltója már az első a számára, s az az élet, mely az Ő követésével jár. Nem azért, mert az felhőtlen, ott nincsenek viharok, bajok, betegségek, nyomorúságok. Vannak! De az embert ezeken átvezeti az, aki a legnagyobb csapást is – mely a bűn miatti halál, a kárhozat – érettünk testében elhordozta, és minket az örökéletre alkalmassá tett. Minden – így mondta egyszer valaki –, ami minket ér, rajta keresztül ér el hozzánk. Mi, akik már az Úr megváltott gyermekei vagyunk, tudjuk és valljuk, hogy azt a nagyja részt is mi érdemelnénk, nekünk kellene elhordoznunk. Ez a kegyelem, az isteni mentő szeretet, hogy helyettünk maga az Isten



szenvedte el, mert mi erre képtelenek volnánk.

Szomorú, hogy mégis vannak olyanok, akikben él Krisztus, az Ő Lelke által, mégis a régi módon viselkednek! Tele vannak panasszal, sokszor a bolhából elefántot csinálnak, vádaskodnak, és nehéz őket elviselni. Miattuk gyakran fel is hangzik a kérdés: akkor mi a különbség? Azt mondja Isten gyermeke, de az élete olyan, beszéde, cselekedetei, mint ha nem lenne az, mi változott akkor? Isten népe sokszor szégyent hoz Ura nevére, és ezzel a viselkedéssel visszaveti azokat, akik elindultak Felé. Bűnös, hálátlan viselkedés ez. S itt a hála – a „mindenkor hálát adjatok” – a megoldás. A hálás ember mindig lát visszafelé is, ahol már átélte Isten személyes jelenlétét, megelőző kegyelmét és megértette, hogy csoda volt az, ami vele és körülötte történt.

Mai világunkban különösképpen láthatjuk, hogy mit jelent az anyagi jólétben bízni, embereknek a pénzre alapozniuk az életüket, és mellőzni az Istent: bezárkózást, félelmet, aggodást, hogy mit hoz a jövő. „*Vegyétek föl magatokra az én igámat ... Mert az én igám gyönyörűség, és az én terhem könnyű.*” – mondja Jézus. (Mt. 11:29-30.) Egy – nevét nem ismerem, de azt igen, hogy – hálás szívű ember versét írom ide végül. Legyen példa-értékű útmutató minden olvasó számára!

KÖSZÖNÖM AZ ÉLETEM...

Köszönöm az életem, a sok-sok csodát, Elhordoztad a szívem tengemyi baját. Köszönöm a napokat, oly sok ragyogót, Fáradt pillanatokot, Feléd mutatót. Leborulva köszönöm a rosszat s a jót.

Ha könnyes volt a szemem, Neked mondtam el, Gyógyítottad a sebem, úgy viselted el. Újra kezdted a lapot, nem volt rajta folt. Nem róttad fel a gonoszt bűnbánat, ha volt. Leborulva köszönöm a rosszat s a jót.

Köszönöm az éveket, a megtartatást, A türelmes szívedet, a simogatást. Köszönöm az örömet, a sok-sok erőt, A megáldott életet, kezdedben levőt. Leborulva köszönöm a múltat s a jövőt.

Pap Lászlóné lelkipásztor

„Az Emberfia azért jött, hogy megmentse, ami elveszett.” (Máté 18,11)

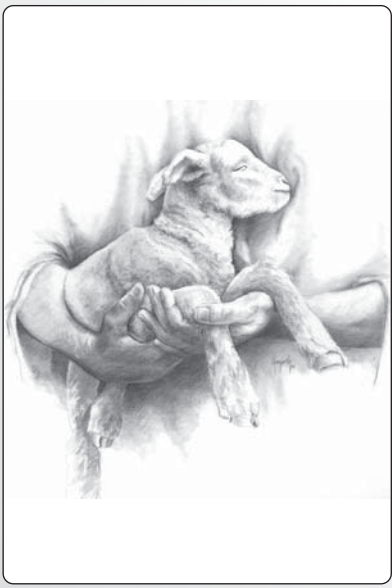
POMÁZI REFORMÁTUS KERESZTYÉN ÓVODA

Kedves Testvérek!

Pomáz-Csobánkai Református Társ-egyházközségünk presbitériuma 2014 márciusában úgy nyilatkozott, hogy szívesen indítana egy keresztyén szel-lemiségű, református fenntartású óvodát Pomázon. Most Urunk az ajtó előtt áll, mi pedig arra vártunk és várunk, hogy megértsük akaratát, szándékát és útmutatását.

Gyülekezetünk külső lehetőség-ként (és nem biztos várományként) azt a felelősséget kapta, hogy az óvoda indításához szükséges felmérést elvégezze. Ezért fordultunk minden jó szándékú keresztyénhez, hogy véleményét egy űrlap kitöltésével megfogalmazza. A beérkezett űrlapok feldolgozása folyamatban van.

Kérjük a kedves testvéreket, imádkozzunk közösen Urunkhoz, Istenünkhöz azért, hogy közösségünk kapjon kijelentést, vezetést az Ő akaratának felismerésére, meghallására, hogy presbitériumunk Istentől kapott döntést hozhasson.



VIRÁGVASÁRNAPI FELISMERÉS

A dráma és az epika világában ismert a *recognitio*, más néven az *anagnoriszmosz* poétikai eszköze. Arra szolgál, hogy az olvasó vagy a néző feszült érdeklődéssel kövesse az eseményeket, hiszen ő többet tud a szereplőkről, mint ők maguk, és azt várja, hogy ők is felfedezzék egymásról vagy önmagukról, amit ő már tud. Talán a legjobban a gyermekeknek szánt színelőadásokból ismerhetjük ezt a feszültséget, amikor a lelkes gyermek hangos közbeszólásaival aktív résztvevője, szinte rendezője, egyben szereplője is a cselekménynek.

Bizonyágtételeinknek ez a húsvét utáni gyermeki, érzelmi és értelmi láza bennünket is a jézusi cselekmény és élet részévé tesz, és közben már észre sem vesszük a virágvasárnapi események drámáját. Megszoktuk a felismerés, félreértés, hitvallásosság drámai pillanatait: mi is a kiáltók között vagyunk. Gyermeki hévvel mondjuk az igazságot, sokszor pedig elhagyjuk a megismerés küzdelmét, a félreértés, megértés harcát: ama nemes harcot, amelyet akkor és ma is meg kell vívniuk Jézus körül. Azt a belső, személyes tusát, amelyet nem spórolhatunk meg.

Már az Ószövetségben is olvasunk arról, hogy sokan félreértik a próféta cselekedeteit: Jeremiás igával a nyakában hirdeti Isten döntését, mintegy azt jelképezve, hogy az engedetlen népnek el kell fogadnia a Babilonnak való szolgálatot. Amikor ezt a hamis próféta, Hananjá meglátja, összetöri az igát és ezt mondja: „Így töröm le Nebukadneccar babilóniai király igáját két esztendőn belül minden nép nyakáról!” (Jer 28,11)

Jézus is sokszor félreértették. Az ötezer ember megvendégelésének történetében ezt olvassuk: „Miatán látták az emberek, hogy milyen jelt tett, ezt mondták: Ez valóban az a próféta, akinek el kellett jönnie a világra. Amikor pedig Jézus észrevette, hogy érte akarnak jönni, és el akarják ragadni, hogy királlyá tegyék, visszavonult ismét a hegyre egy-egy magában.” (Jn 6,14–15) Félreértették tanítványai, amikor a mennybemenetel kapcsán azt kérdezték: „Uram, nem ebben az időben állítod helyre Izrael országát?” (ApCsel 1,6) Sőt, a félreértések legmegrázóbb példája maga Júdás, aki nem ilyen Messiást várt.

Mai világunkban az emberek könnyen félreértik a keresztyénséget, és könnyen félreértik magát Jézust is. Félreértett magyarázatoktól hemzseg az élet: trónfoglalót látnak benne, vagy a népakarat érdekérvényesítőjét, gyógyítót vagy herceget, ám amikor világosan kimondja, hogy országa nem ebből a világból való, akkor gonosztevéként megfeszítik. Félreértette egykor az őt köszöntő sokaság is, és így lett a virágvasárnapi diadalmas bevonulásból pár nappal később nagypénteki gyász. Virágvasárnap ezért jó tisztánunk magunkban Istennel kapcsolatos elvárásainkat, szent meggyőződéseink tartalmát és életpótlékok adó illúzióink sokaságát. Virágvasárnap jó volna sími hűtlenségünkön, megannyi hangos és hazug szavunkon.

Ki volt hát ő, ha nem földi király? Ígéretet beteljesítő próféta? Vallási örület áldozata? Vagy az a személy, akiben Isten sajátosan és végérvényesen eljött a világra? Így lesz abból a történeti kérdésből, hogy ki volt Jézus, az a nekünk direkt és döntő módon feltett kérdés, hogy kicsoda Jézus ma.

„Lehet, hogy nehézségeink támadnak a mindenkori hagyományos megfogalmazással; talán a régi hitformulákat is csak új nyelven tudjuk kifejezni, amikor kortársainkhoz, mindenekelőtt önmagunkhoz, mint ma élő emberekhez szólunk Jézusról. Lehet, hogy jelenleg egyáltalán nem találunk rá arra a nyelvre, amely valóban kifejezi, hogy micsoda ő nekünk. De ha mi nem akarjuk elveszíteni életünk célját és értelmét, akkor ezt az élő Jézus Krisztust be kell engednünk életünkbe, hagyni kell, hogy ő személyesen cselekedjen bennünk, át kell engedni magunkat neki, amíg mi »olyannak fogjuk őt látni, amilyen valójában« – írja Eduard Schweitzer.

A virágvasárnapi evangélium az alázatosan hozzánk közeledő Jézust mutatja meg. Jézust, aki elutasíthatóan, sebezhetően jön. Jézust, aki felmegy a Golgotára. Jézust, a Szabadítót, aki várja, hogy vajon miként köszöntjük. Egyedül és mindig őt illeti minden köszöntés és áldás – őt, aki az Úr nevében jön!

Nyilas Zoltán esperes

(A cikk megjelent a Reformátusok Lapja 2018. március 25-i számában.)

SZÓL AZ IGE

„Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az Úr őt sújtotta mindnyájunk bűnéért.” (Ézs 53,6)

AZ ÉN BŰNEIMÉRT, AZ ÉN VÉTKEIMÉRT Ő HALT MEG!

Textus: Ézsaiás 53,1-6

Kedves testvérek! Az elmúlt héten estéről estére Jézus Krisztus szenvedésének útjába kapcsolódhattunk bele. A mai napon, Nagypéntek napján pedig hallottuk Júdás árulását, a kihallgatást Pilátusnál, a főpapok felbujtását, a nép haragját, hallottuk a „Feszítsd meg!”-et kiáltó tömeget, és hallottuk, ahogy Pilátus átadja a katonáknak Urunkat, hogy megostorozzák, hogy megverjék, hogy kigúnyolják, hogy leköpjék, hogy fejére töviskoronát fonjanak.

És hallottuk a több száz évvel korábbi próféciaát Babilóniából, valószínűleg a fogság vége felé közelítő évekből, amikor már reménységre volna szükség, amikor vigasztalásra vána mindenki. Olyan szakaszról való a felolvasott rész, amely az Úr Szolgájáról szól, és amióta olvasható ez a több ezer éves prófétikus irat, sokan keresik a megoldást, hogy kiről is beszél a próféta. Ki az, aki itt megjelenik? Ki az, aki hordozhatja a bűnt? Ki az, aki a Fájdalmak Férfia? Évszázadokig, sőt évezredekig tartotta magát az a meggyőződés, hogy talán önmagáról szól, Isten Ézsaiást választotta. Neki kellett a fogságban mindezeket a terheket elhordoznia.

Egészen addig gondolhatták így, amíg Isten el nem küldte az

Ő szent Fiát, Jézus Krisztust, amíg Ő testet nem öltött. A Húsvét utáni tanítványi seregből egy diakónus elindul a Gázába vezető útra, mert erre indítja az Úr, és látja, amint egy idegen férfi, az etióp kincstárnok érkezik vissza Jeruzsálemből, ahová az Istent imádni zárandokolt el, és ezt a tekercset olvassa: „Amint a juhok levágni viszik, és amint a bárány néma a nyírója előtt, úgy nem nyitja meg a száját.” Megkérdezi a hozzá csatlakozott diakónustól, Fülöptől, hogy „mondj, kiről szól ez a szakasz, mert dermesztő, amit itt olvasunk”. „Kérlek, kiről mondja ezt a próféta? Önmagáról vagy valaki másról?” Azóta a keresztyén gyülekezetek szív szerint való hitvallása az, amit a Szentírásban olvasunk, hogy Ézsaiás könyvének a Szervedő Szolgáról szóló részei nem másról szólnak, mint Jézus Krisztusról. Mi nem a prófétát látjuk

szervedése közepette, hanem Jézust látjuk meg. Jézus előképéről van szó.

Amikor a Szervedő Szolgáról szólunk, különösképpen is kapcsolódunk Nagypéntek ünnepéhez. Amit először megérthetünk ebből az igéből, az az, hogy a szenvedés ennek a Szolgának a személyéhez kötődik. Amit a több ezer éves próféciaiban olvasunk, megpróbálja összegyűjteni, összesűríteni mindazt a szenvedést, mellőzöttséget, utálatot, amiről olvasunk Jób könyvében, Jeremiás próféta írásaiban, és amelyről tudunk a mában is.

tiltakozik minden emberi várákozásunk, a több száz vagy ezer éves várákozás és a mai is. Hiszen mi annak az Isten szolgájának az eljövételét váránk, aki erős, egészséges, életet sugárzó és áradó Messiás, aki szembeszáll minden fájdalommal. Ehelyett ott van, akit megostoroznak, akit megvetnek, akit megkínóznak.

3) A harmadik vonása az, hogy elhagyott volt. Nincsen társa. A nyomorúságunknak a koncentrátuma ez a mondat. Nincsen társ, nincs senki, aki mellénk álljon. Nincs senki, aki megmentsen. Nézzétek, ezt a Krisztust már Péter sem tudja vállalni, meg a tanítványok sem. Talán csak János az egyedüli, aki elkíséri az Ő szenvedésében, halálában, de a többiek elhagyják. Jézusnak két gonosztevő

marad a kereszten, jobb kéz felől és bal kéz felől. Két olyan megvetett és megátalkodott bűnös, akik közül az egyiknek még működik a lelkiismerete, és azt mondja: „Mi ugyan jogosan (vagyunk ítélet alatt), mert tetteink méltó büntetését kapjuk...” Ez Jézus társasága.

4) Végül negyedszer, kortársai mellőzték, nem gondolnak vele. Jézust nem lehet elhallgattatni, de könnyű elhallgatni. Könnyű leírni, könnyű kiírni az emberiség éle-



Rogier Van Der Weyden: Levétel a keresztről, c. 1435

Ennek a Szervedőnek az arcán négy vonást figyelhetünk meg:

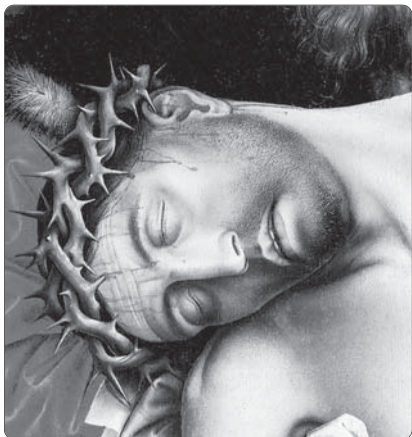
1) Az első vonása az, hogy alakja és arca a próféta szerint a formátlan, száraz gyökérhez hasonlít. Egykor ott, Babilóniában teljesen más szolgát, teljesen más vezért vártak volna. Olyan valakit, akire jó ránézni, aki kívánatos, aki vezetni tudja az ő népét. Nem egy száraz gyökér, hanem egy virágzó vagy gyümölcsöt adó fa képe kellene hogy megjelenjen. Hol van ez az ézsaiási kép attól, amit mi gyakran a nagypénteki képeken látunk a szelíd szemű Krisztusban, a markáns arcvonalú Jézusban! Az, akiről a próféta beszél, az a Krisztus, aki értünk jött erre a világra, az nem Rubens, nem Dürer, nem Munkácsy arcát hordozza, hanem formátlan.

2) Aztán azt is olvassuk erről a férfiről, hogy a Fájdalmak Férfia. Ez ellen megint

többől. Könnyű hallgatni róla. Ő nem feltűnő személyiség, sokak számára pedig elhanyagolható jelenség, kiiktatható személyiség.

Leginkább Nagypénteken értjük meg azt, hogy mit jelent János evangéliumában az, hogy „Az Ige testté lett”. Ennek véres valóságát látjuk, hogy az Ige, Jézus Krisztus rút testté lett. Beteg testté lett. Elhagyott testté lett. Mellőzött testté lett. Isten Szervedő Szolgája minden őszövetségi szenvedőnek és minden szenvedésnek a foglalat.

Babilóniában egykor és talán ma is inkább hőse vágyott volna a világ. Hőse, aki kipótolja a mi hiányzó képességeinket, akit ki találunk magunknak, akibe bele tudjuk képzelni a saját életünket, hőse, aki valódi megoldást ad a mindennapokra. Nyissátok csak ki a televíziót, tüsszente fel a moziműsort, nézzenek meg egy internetes játékot – mindenütt



hősök vannak, nem pedig a Fájdalmak Férfia. Mit kezdjünk akkor Jézussal? Ahogyan a szenvedéssel, a bűnnel, a megvetettséggel, a kiszolgáltatottsággal nem tud mit kezdeni ez a mai világ – mert nem tud vele mit kezdeni –, úgy Jézussal sem.

De igénk második felismerése abból adódhat, hogy az egykori gyülekezet, a próféta és az újszövetségi keresztyén nép is rájött arra, hogy a Szolgának miért kellett szenvednie. Rá kellett jönni arra, hogy ami Krisztussal történt, az helyettes szenvedés volt. Mint-hogyha ezt mondaná a felolvasott ige: Ki hitte volna, amit hallottunk? Mi azt gondoltuk, úgy véltük, hogy Isten bünteti. Ó hányszor van így! Mi azt gondoljuk, hogy az Isten bünteti. Mi azt gondoljuk, hogy az Istennek a jogos haragja jelenik meg valakin. Mi azt gondoljuk, hogy megérdemli azt, amit az Istentől kap. Pedig bűnbánattal kell bevallanunk, amit itt olvastunk a próféta szavában: „*a mi vétkeink miatt*” történt ez. Nem miatta, hanem miattam. Az én bűneimért.

Vajon valaki el tudja-e hordozni a büntetést? Vajon van-e valaki, aki el tudja vállalni a helyettes szenvedést? Lehet, hogy vannak nagy szavaink, hogy igen, de a valóság az, hogy nem. Senki sem! Mi legfeljebb önmagunkért tudunk szenvedni. Mi legfeljebb önmagunkért tudunk helytállni. Mi a legjobb esetben azt tudjuk tenni, amit Nőé tett, hogy hallgatunk Isten szavára, elkezdjük ácsolni a magunk bárkáját, talán még odahozzuk azokat, akik hallgatnak ránk, odahozzuk a gyermekeinket, akik még elfogadják az atyai szót, és ott hánykolódunk, amikor dől a mennyei csatornából a víz, amikor tobzódik a tenger, amikor pusztul minden. Mi legfeljebb önmagunkat tudjuk megmenteni, de a másikat nem.

Biztosan átéltétek már azt a felelősséget, azt a fájdalmat és tehetetlenséget, amikor valakit nagyon szerettek, és el kell engednetek. Átéltétek már azt, amikor ott fogjátok valakinek a kezét a kórtéremben, és megjelenik egy egyébként kellemes hangú műtős férfi, és azt mondja, el kell vinnem, be kell tolnom a műtőbe. Átéltétek már azt a pillanatot, amikor becsapódik az orrotok előtt az automata ajtó, és nem mehettek be. Bármit is hallotok onnan, nem tehettek semmit. Kedves testvérek, emberi kapcsolatainknak a nagy kérdése ez, hogy mikor és mennyit vállalhatunk át a másik szenvedéséből és a másik büntetéséből. Ki kell mondanunk, hogy valamit tudunk eny-

híteni ezen. Az orvostudomány, a szaktanácsok és hatékony eszközök ott vannak, hogy enyhítsék a fájdalmat, hogy a betegséget külsőleg meggyógyítsák. De meddig lehet ebben elmenni? Azt gondolom, hogy amit az ember megtehet, annak van egy olyan pontja, ahol meg kell állnia, ahol már nem tud segíteni. Néhány esetben megtörtént, hogy kaptam a telefont: Tiszteletes úr, jöjjön ki Kiskovácsiba, mert van itt egy beteg néni vagy bácsi. Bemelegyék, a nővérek mindenkit kiküldenek a szobából, és ott ülök egy haldokló mellett, aki teljesen egyedül van, és akivel nem lehet beszélni már. Mit lehet ilyenkor tenni, mondani? Én mondani szoktam az evangéliumot, olvasni az Igét, énekelni a zsoltárt, imádkozni. De végül is tehetetlen vagyok. Nincs más közöm. Nem tudom átvállalni a szenvedést. Nem tudok helyette odafeküdni.

Kedves testvérek, itt az ige a bűn teljes átvállalásáról beszél, nem az empatikus hozzáállásról, nem arról, amit megteszünk, és amit meg is kell tennünk, hanem arról, hogy valaki magára veszi a mi bűneinket, magára veszi a szenvedést. Hogy valaki valóban helyettünk, miattunk és értünk hal meg. Jól érzi ezt az Ószövetség népe, amikor Jézussal konfliktusba keveredik, és azt mondja, hogy bünt nem bocsáthat meg más, csak az élő Isten. Nincs más, akinek hatalma volna erre. Ó jaj, ha mi sem értjük meg azt, hogy Jézus pont ezért jött erre a világra! Ó jaj, ha mi sem értjük meg, ugyanolyan süketek maradtunk, mint az egykoriak! Hogy az Emberfia azért jött, hogy életét adja váltságul sokakért!

A bűnnek és büntetésnek mindig van ok-okozati viszonya, és ennek van egy érvényes tanítása. Isten igazságos Isten, de számunkra mindig megmagyarázhatatlan az a kegyelem, ahogyan Nagypénteken mindenki számára érthetővé válik: a mi bűneinkért, a mi vétkeinkért, az én bűneimért, az én vétkeimért Ő, a Krisztus sebesített meg, Ő rontatott meg, Ő halt meg. Nem Isten bünteti, hanem a mi bűnünk miatt sújtja Őt. Kedves testvérek, nem könnyű eljutni erre az igazságra. Nem könnyű kimondani, hogy ez így van. Nem könnyű azt mondani, hogy az életünknek egy külső története Nagypéntek. Nem könnyű, mert mi gyakran csak megemlékezünk erről. Hogy kigúnyolták, hogy verték, hogy töviskoronát tettek a fejére, hogy nádpálcával ütötték, hogy lekopték – ezeket el tudjuk képzelni. De ennél többről van szó. Nemcsak az igazságnak a felismerését kell kimondanunk, hanem azt is, hogy az életnek egyedül Jézusban van a megoldása. Hogy Isten Szolgája miattunk, helyettünk és értünk szenvedett, halt meg, de számunkra életet adott az Ő halála.

Van egy kedves középkori húsvéti ének: „Krisztus feltámadott, kit halál elragadott”, és ennek van egy sora, amit én elég későn értettem meg: „Ha Ő fel nem támad, nincs többé bűnbocsánat.” Azaz a mai napon, amikor Krisztus halálára és szenvedésére emléke-

zünk, és magunkra ismerve elismerjük, hogy mi juttattuk a keresztre, a Szenvedő Szolga történetét és győzelmét csak Húsvét felől érthetjük meg. Hogy a mi bűneinkről van szó. Isten nem azt akarja, hogy mi beleérezzük magunkat Jézus Krisztus szenvedésébe, hogy egyfajta érzelmi empátiával érezzünk együtt a mi Urunkkal. Milyen szomorú, fájdalmas történet! Isten nem ezt akarja. Hanem azt, hogy beismerjük a mi helyzetünket és állapotunkat. Azt mondja igénkben a próféta, hogy a beismerés mindig akkor kezdődik, amikor kimondjuk: a magam útját jártam. Ez az Isten nélküli élet, hogy a magam útját járom, nem pedig az Istennel, vagy az Isten útját. Jézus azt mondja: „*Én vagyok az út*”. Ennek az egyetlen jó útnak az elvesztése, eltévesztése azt jelenti, hogy az életem halálba szalad. Isten helyett a magam útját járom.

Sokszor mondjuk, hogy Nagypénteken meg kell érkezzünk Jézus keresztségéhez. Ez egy nagyon szép metafora, de csak akkor érkezzünk meg Krisztus keresztségéhez, hogyha bevalljuk életünk zsákutcáit. Mert ha nem, akkor elme-gyünk Jézus keresztye mellett. Nagypénteken

meg kell állnunk, be kell ismernünk, hogy hol tartunk, hogy hova jutottunk, hogy merre tart az életünk. Be kell ismernünk és ki kell mondanunk újra, hogy a mi bűneinkért, az én bűneimért halt meg a kereszten. És ha ezt megteszük, ha az Isten előtt bűnbánatot tartunk, akkor utána megvalljuk és hitvallóan éljük, hogy az Úr cselekedete megmenthet bennünket. Hogy az Úr Nagypénteken számunkra békességet és gyógyulást kínál. Hogy Krisztus elhordozta az üldözést, megszerezte a nyugalmunkat,

megadja a mi békességünket. Rólunk van szó, akik sok zaklatás, megaláztatás után megtalálhatjuk a békességet, de csak akkor, ha felismertük a kereszt titkát.

A keresztnél gyógyuló, a keresztnél megváltozott ember, a keresztnél tehermentesített ember, a keresztnél életét letevő ember el tud indulni, oda tud állni a ma szenvedőihez, a megsebzetthez, a megalázotthoz. Nem tudja átvállalni a szenvedését, de megújult, hálaadó életével szolgálatra tudja kinyújtani a kezét. Amiképpen Isten kinyújtotta karját, kezét, és üdvösséget adott Jézus Krisztusban, mi is kinyújtjuk kezünket a szenvedőnek, a rászorulóknak, a reánk szorulóknak. És ahogy Babilonban az Úr karja megjelent, és a Szolga szabadulást hirdetett, a hívó gyülekezet is ezt hirdeti alkalomról alkalomra ennek a zsákutcában lévő világnak: van bűnbocsánat, van üdvösség, van megoldás. És erre éppen Nagypéntek eseménye nyitja meg a mi szemünket és szívünket.

Legyünk, testvérek, így mi magunk Nagypénteken bűnvalló, hitvalló és a szabadulást hirdető gyülekezetté. Ámen!

Nyilas Zoltán eszperes

(Az igehirdetés elhangzott 2018. március 30-án, Nagypénteken, a pomázi református templomban)



DR. SZÚCS FERENC LELKIPÁSZTOR NAGYSZOMBATI IGEHIRDETÉSE

JELEK TANÚBIZONYSA GA ISTEN FIÁRÓL

Textus: Máté 27,39-40. 54

³⁹Akik elmentek mellette, a fejüket csóválva káromolták, ⁴⁰és ezt mondták: *Te, aki lerombolod a templomot, és három nap alatt felépíted, mentsd meg magadat, ha Isten Fia vagy, és szállj le a keresztről!* ⁵⁴Amikor pedig a százados és akik vele őrizték Jézust, látták a földrengést és a történeteket, nagyon megrémültek, és így szóltak: *Bizony, Isten Fia volt ez!*

Kedves testvérek, Jézus keresztyje körül két irányból is elhangzik ez a mondat, hogy Ő az Isten Fia. Amint azonban hallottuk, ennek a két mondatnak egészen más jelentése van, és más a szándéka azoknak, akik mondják. Az egyik oldalon hozzátesznek egy kis feltételes kötőszót is, hogy *ha* Isten Fia vagy – mert annak mondatad magad –, akkor szállj le a keresztről. Később olvassuk, hogy akkor talán hiszünk benned. A másik egy kevésbé várt helyről hangzik el, mert a kivégzést vezető római százados és az ott lévő őrség tagjai, akik megdöbbenve nézik végig Jézus halálát, szenvedését, a földrengést és azokat a természeti jelenségeket, amelyek történnek, megdöbbenésükben azt mondják, hogy *bizony*, ez az ember Isten Fia volt. Az egyik úgy hangzik, hogy *ha* Isten Fia vagy, a másik, hogy *bizony* Isten Fia vagy.

Jézus keresztyje körül ma is ez a kétféle csoport áll. Vannak a gúnyolódók, a csodavárók, akik szívesen használják ezt a kis szócskát, hogy *ha*. Mit is jelent ez? Csupán annyit, hogy feltételekkel közelítenek Jézushoz, és ezeket a feltételeket ők szabják meg. Hány ember van, aki úgy közelít Istenhez, hogy maga szabná meg a feltételeit annak, hogy Istennek mit kellene csinálni! Ha van Isten – szokták mondani –, akkor miért történik ez vagy az? Hinnénk mi – mondják a jobb indulatúak –, ha egy kicsit több bizonyíték lenne arra, hogy Jézus valóban nemcsak egy ember volt, egy vallásalapító, hanem Isten Fia. Valójában ezek az emberek már előre meghozták a maguk döntését, ami úgy szól, hogy nincs szükségünk Jézusra. Vagy ha szükségünk lenne, akkor tegyen csodákat. Halljuk ezt a vádat ma is, hogy hinnénk mi, ha a keresztyénység bizonyítékai meggyőzőbbek lennének, ha legalább történeti bizonyítékok volnának, vagy ha ma is történnék olyan csodák, mint a bibliai időkben...

Ha jól meggondoljuk, ez a fajta hit tulajdonképpen a kereszt nélküli hit, Jézus halála nélküli hit. Szállj le a keresztről, és akkor

hiszünk! Mert a kereszt, zavaró. Tedd azt, amit mi elvárunk! Nem folytatom a sort, testvérek, mert ez mindig a hitelenség bizonyítéka, és nem a hit bizonyítékát keresik. Ez az embercsoport valójában nem is Istenben hisz igazán, hanem a maga hitében, a maga feltételeiben. Ezért menetrendszerűen csalódik is, mert Isten sohasem hajlandó odatársulni a mi elvárásaink mögé. Ő nem bálvány, akinek megren-



deléseket ad az ember. Isten nem úgy váltja meg a világot, ahogy mi ezt előíránk neki. Milliő *ha* hangzik el, és milliő csalódás, mert Isten ebben a hitben mindig csalódní engedí az embereket.

Nem is érdemes tovább foglalkozni ezzel a feltételeket szabó hitelenséggel, mert ez nagyon sokféle formában jelenik meg. Néha ilyen durván, bántóan és cinikusan, – nyugodtan mondhatnánk, hogy – embertelenül, mert egy szenvedő embernek a megcsúfolása, kigúnyolása láttán elvárható lenne talán bizonyos empátia, megértés. De néha kevésbé durván hangzik el, hozzá kell tenni, a tanítványok oldaláról is. Néhány nappal a történelem előtt egy betániai családban, ahol megbetegedett Lázár, a családfő, aki később meg is halt, azzal fogadták Jézust, hogy „*Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem*”. Mária és Márta nem voltak rosszindulatú emberek, inkább csalódott emberek, akik azt mondták magukban, hogy egy kicsit jobban is igyekezhetett volna az Úr Jézus

Krisztus, és *ha* itt lett volna, akkor mindez nem történt volna meg.

Bizony nemcsak durva visszautasító módja van az Úristennek feltételeket szabó hitnek, hanem nagyon sokszor ilyen jóindulatú csalódásokból is eredezhet, hogy Isten nem a mi menetrendünk szerint cselekszik, és nem a mi órájárásunk szerint érkezik, hogy látszólag elkésíik valahonnan. Tudjuk persze, Jézus nem késett el. De valljuk be, hogy Jézus halála és egész Nagypéntek a tanítványi seregnek és az övéinek volt a legnagyobb csalódás. Sokan csalódtak Jézusban, de legjobban a tanítványok. Gondoljunk az Emmausba igyekvő tanítványokra, akik elmagyarázzák a feltámadott Jézusnak, hogy „*Pedig mi abban reménykedtünk, hogy ő fogja megváltani Izráelt*”. Ez a csalódás a világban és az egyházban egyaránt ismerős: a *ha*. Az egyik kegyes szavakban mondja el, hogy ha én hűséges vagyok, ha én imádkozom, ha én hiszek, ha én döntöttem mellette, akkor miért történik ez velem? A másik sokkal durvábban, sokkal idegesebben, kegyetlenebbül fogalmazza meg, hogy ha Jézus valóban Isten Fia lenne, akkor sok minden másképp történe ebben a világban, és el is szokták mondani az emberek, hogy hogy is kellene a megváltásnak végbemenni ebben a világban.

Ez a sötét háttér, ami előtt sokkal izgalmasabb ez a másik vallomás, amelyik – ahogy mondtam – olyan helyről hangzik el, ahonnan az ember a legkevésbé várná. A kivégzést vezető katona csapat, akiknek a római százados a szóvivője, Jézus halálát végignézve azt tapasztalják, hogy az nem egészen úgy történik, ahogy azt a kivégzéseken megszokták. Jézus nem átkozódik, hanem imádkozik – értük. Aztán megrendül a föld, kozmikus jelenségek történnek. Mire a százados azt mondja: *bizony*, ez az ember Isten Fia volt. Mi történt itt? Valaki, akire rá volt bízva az egész kegyetlen kivégzés, ennek pontos lebonyolítása, azok az emberek, akik a szegeket Jézus kezébe, lábába verték, valamint megértettek azokból a jelekből, amik közben történtek. Nagyon fontos dolog, hogy voltak olyan emberek, akik nemcsak néztek, hanem láttak is, és akik ezekből a jelekből valamilyen következtetést vontak le. Talán nem túlzás azt mondani – ahogy most olvastam a történetet, eszembe jutott –, hogy megragadhatta őket az az imádság is, hogy Jézus értük imádkozott: „*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek*”. És miért ne hihetnénk, hogy az Atya meghallgatta ezt a könyörgést,

és az Isten bocsánata éppen ezeken a kemény római katonákon vált legelőször nyilvánvalóvá. Sokszor elfelejtjük, hogy van ilyen összefüggés is: Jézus valóban ezekért az emberekért imádkozott. Mert nem tudták, hogy mit csinálnak. Ők csak végrehajtottak egy ítéletet. Igen, mert látták, hogy ez az ember nem úgy halt meg, mint a többi gonosztevő. Amikor elsötétült a nap, amikor megrendült a föld, ők még nem látták azt, amiről Máté evangélista szól, hogy a sírok megnyíltak, és sok szentnek a teste föltámadt, de azért valamit érzékeltek abból, hogy Jézus halála nem egy egyszerű halál volt, nem egy csöndes elmúlás, hanem valami megrendítő, világot megfordító esemény. Valamit megsejtettek egy másik világnak az erejéből, amelyik kezében tartja a természeti jelenségeket is.

És most erre tegyük a hangsúlyt, testvérek, hogy Jézus halálát olyan jelek követték, amelyek megszólították őket, elgondolkoltatták őket, és kimondtak valamit, amit majd később a keresztyén egyház hitvallásként is vallott. Hiszen ismerjük, hogy az első hitvallások közül az, hogy Jézus Krisztus Isten Fia a Megváltó, tulajdonképpen egy betűszóban vált keresztyén jelképpé, mert a kezdőszavai a görögben a IESUS CHRISTOS THEOU HUIOS SOTER a hálnak, az IXTHUS-nak a szavát adják ki, és a hal azóta látható keresztyén szimbólumként sok helyen. Később egy tisztább, teológikusabb nyelven már az egyház meg tudta fogalmazni azt, hogy Jézus hogyan is lehetett Isten Fia. Hogy nemcsak Emberfia volt, hanem Isten Fia is. Egészen ember – úgy, ahogy Pilátus mutatott rá: Ecce homo! Íme, az ember! De nemcsak ember, hanem több annál, és ezt a többet, ezt a mászt érezték meg, hogy Jézus Isten is, aki egyedül tud megkönyörülni ezen a világon, és egyedül tud imádkozni azokért, akik nem ismerik fel Őt, és nem tudják, mit cselekszenek. Valamit tükör által, homályosan megsejtettek, és a maguk pogány módján mondták ezt ki, hiszen a pogány római vallásos világban is használták az „isten fia” kifejezést arra, aki egy kicsit több volt, mint az átlagember, aki isteni erővel cselekedett valamit. Lehet, hogy még nem értették olyan biztosan és pontosan, ahogy később az egyház megfogalmazza ezt az Apostoli Hitvallásban, hogy hiszünk Isten Egyszülött Fiában, a mi Urunkban.

Itt kell megállnunk most egy pillanatra, mert azt kell megkérdeznünk, hogy honnan sejtették ezek az emberek? A jelekből! Jelek vették körül Jézus halálát, mert Isten ad jeleket ennek a világnak. Voltak, akik jeleket kértek, még a kereszt körül is, hogy ha Isten Fia vagy, szállj le, és akkor majd hiszünk. A Sátán is így kísérti Jézust már mindjárt az első kísértésnél, hogy ha Isten Fia vagy, akkor változtasd a köveket kenyerekké, mert aki kenyeret ad a világnak, azt rögtön királlyá teszik; tegyél csodákat, és akkor majd hisznek benned. Jézus nem így adott jeleket, de voltak jelek. Nagyon sok jel kísérti Jézust egész földi életében, már a születésétől kezdve, de itt a halálánál is. Ezek a jelek – mondjuk most

egyszerűen így – olyanok, mint az erdőben a turistajelzések, hogy lássák az emberek, merre is kell menni, de sokkal inkább olyan jelzések ezek, amelyek néha a veszélyekre figyelmeztetnek. Szakadékokra, amerre nem szabad tovább menni.

Jézus halála körül a földrengés megrázta a templomhegyet is úgy, hogy a templom kárpitja kettéhasadt, megrázta az Olajfák hegyének temetőit, és megnyíltak a sírok. Tehát – ahogy mondtam – nem egy csöndes kimúlás volt Jézus halála, hanem valami megrázó esemény, amibe beleemegett nemcsak ez a földi világ, hanem a szellemi világ is, a halottak birodalmának a világa is. Mert itt nyilvánvaló volt, hogy Isten beleavatkozik a természet és a történelem világába is, mert ott is vannak földrengések. Vajon látjuk-e ezeket? Jézus azt



Dr. Szűcs Ferenc lelkipásztor

mondja, hogy sok jel van. A hitetlen és gonosz nemzetséget így korholja: Képmutatók, az ég ábrázatát meg tudjátok ítélni, azt hogy milyen idő lesz, de az idők jeleit nem? Azt nem vesztitek észre, hogy mi történik körülöttem? Ez a legnagyobb baj, hogy az emberrel úgy történnek meg dolgok, hogy nem érti igazán, mi is ez.

Hadd idézzek fel egy emlékezetes történelmi összefüggést. A múlt század elején egész Európát nagy optimizmus jellemezte, hogy eljön majd az aranykor. Hosszú idő óta béke volt, ezért ennek a korszaknak az volt a jelszava, hogy „haladás”. Haladunk, és amit most még nem tudunk megoldani, azt a tudomány majd meg fogja oldani. Mérhetetlen bizalom, mondhatnánk vakmerő bizalom volt az emberi fejlődésben. Voltak persze másfajta, pesszimistább hangok is, de ez az optimizmus volt a jellemző.

És ekkor – közel a századfordulóhoz –, 1912-ben egy megrázó hír járta be a világot: a Titanic hajó elsüllyedt. Már maga ez a név, amit ennek a hajónak Angliában adtak, jelezte, hogy itt valami titáni, valami nagyon nagy dologról van szó, és úgy indították el ezt a hajót, hogy ki is mondták rá: elsüllyeszthetetlen. Nem is vittek elég mentőcsónakot, amint ez később kiderült. Nagy gőg, igen nagy szellemi elbizakodottság kellett ehhez. Nos, ezt a tragédiát sokan jelként értelmezték, és



sokan beszéltek arról, hogy talán meg kéne állni, el kellene gondolkodni. De hát rá két évre kitört az I. Világháború, amit Nagy Háborúnak is nevezünk, aminek 15 millió halottja lett, és ami – mondhatjuk így – elsüllyesztette egész Európát, és aminek mi magyarok lettünk a legnagyobb vesztesei, mert itt süllyedt el az ezeréves Magyarország is.

Azok között, akik jelnek vették ennek a hajónak az elsüllyedését, ott volt a mi költő váteszünk, Ady Endre is, aki már a háború utolsó évében egy versben meg is örökítette ezt. Nyilván a Titanicra visszautalva egy hajóról beszél, de már nem egy Titánról, hanem egy bordás, rossz hajóról, melyben nemzetünk sorsát látta előre. Ezt írja:

Gögös undorral volna jó
Nézni, hogyan kerül zátonyra
Kalózok kezén martalékul
Egy gyöngye bordás, rossz hajó.

Itt voltunk: voltak vészjelek,
Sopánkodtunk, sirtunk, dühöngtünk,
Bűnös, gyáva hajó, túrd most már,
Hogy mozi-képként nézzelek.

Ekkor jelent meg a Titanic elsüllyedése mozifilmen, és azóta is a filmiparnak kifogyhatatlan témája, szinte a legtöbb filmet erről készítették. De mintha ilyen mozivászonról lehetett volna nézni a hajdani Európának, Magyarországnak a sorsára is. Pedig, ahogy a költő mondja: „voltak vészjelek”, csak senki nem vette észre és nem vette komolyan ezeket.

A nagy félreértések idején mindig vannak nyitott szívű és szemű emberek, akik valamit meglátanak a jelekből, mint ahogy meglátta a kivégzést vezető százados is, hogy ez az ember Isten Fia volt. Ahogy mondtam, lehet, hogy ő ezt még a maga pogány módján éreztette, de mégiscsak ugyanazt mondta ki, ami később az Anyaszentegyház alapvető hitvallása lett. Aki tud olvasni a jelekből, és már újszövetségi hittel mondja, hogy ez az ember Isten Fia volt, annak ma is az evangélium mélysége tárul fel, mert az meghallja az evangéliumok evangéliumát is. A János 3:16 mindnyájunk számára ismerős: „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Nem valamit adott az Isten, nem üzenetet küldött ennek a vesztébe rohanó világnak, hanem odaadta az Ő egyszülött Fiát.

Néhány hete igen idős korban halt meg Amerikában Billy Graham evangélista. Amikor először járt Magyarországon a 70-es években – én itt szolgáltam akkor Pomázon, tudom, hogy nagyon sokan elmentek Tahiba, és részt vettek az ő evangélizációján, mert akkor még csak ott engedték megtartani a baptista táborban –, ezt az ígét vette alapul, az evangéliumok evangéliumát, de úgy, hogy behelyettesítette a saját nevét. Azt mondta: „Mert úgy szerette Isten Billy Grahamet, hogy az Ő egyszülött Fiát adta érte, hogy ha Billy Graham hisz benne, akkor Billy Graham el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Arra kérte a hallgatóságot, hogy mindenki helyettesítse be a maga nevét ebbe a mondatba.

Azt hiszem, hogy erről szól a Nagyhét, testvéreim. Úgy szeretett Isten engem és téged, hogy az Ő egyszülött Fiát adta értem, hogy ha én hiszek benne, akkor ne kelljen elvesznem, hanem örök életem legyen. Mert Istennek az a tulajdonsága, hogy Ő Atya, és ad. Az embertől azt várja, hogy higgyen, és élni fog. És ha a római századossal el tudjuk mondani, hogy bizony, ez a kereszten függő, meggyalázott Krisztus az Isten Fia, akkor valóban behelyettesíthetjük a nevünket ebbe az evangéliumi mondatba. Mert ha Ő az Isten Fia, akkor Őt értem adta oda az Atya, hogy ha hiszek benne, akkor ne vesszek el, hanem örök életem legyen. Erről szól a Nagyhét, erről szól minden igehirdetés, erről szól a keresztről való beszéd. Mi kell hozzá? A jeleket, az elveszésnek a jeleit is kiolvasni abból, hogy Isten Ura a természetnek, a történelemnek, a síroknak, a halálnak, és ez az Isten azt akarja, hogy ne vesszünk el, azért adta oda az Ő egyszülött Fiát.

Ne higgyünk kevesebbet, testvérek, mint a százados, aki Jézus kivégzését levezényelte, hiszen mi már többet tudunk. Mögöttünk már ott vannak a keresztyénség fényes és kevésbé fényes századai is. Van egy legenda, nem tudom, igaz-e, amelyik azt mondja, hogy ez a százados azonos Kornéliusszal, akiről az Apostolok Cselekedeteiben olvasunk, és aki szinte az első római keresztyénné lett. Az egyetlen erre mutató jel az lehet, hogy csakugyan, honnan is gondolta volna Kornéliusz, hogy érdemes a Jézus üggyel foglalkozni, ha korábban nem találkozott már vele? Lehetőséges, hogy van ilyen összefüggés, bár nem mondja ezt a Szentírás. De ha így van, még csodálatosabb, hogy valaki, aki Jézus kivégzőjeként, ellenségeként ott volt a keresztnél, egyszer magához hívhatja Jézus egyik apostolát, Pétert. És amikor ő elmegy hozzá – nagy átlépés volt ez bizony, mert Péter alig-alig akart elmenni –, akkor elindul az evangélium egy új útra. Mert Isten Fia azért lett emberré, azért halt meg és támadott fel, hogy hatalmat adjon nekünk is, hogy Isten fogadott fiaivá, gyermekeivé legyünk. Mert egy természet szerinti Fia van Istennek a Szentháromságon belül: Jézus Krisztus. Mi nem Isten fiai vagyunk természet szerint. Ahogy Péter levele mondja, mi a harag fiai vagyunk. Isten gyermekeivé kegyelemből leszünk, fogadott gyermekekké a Fiú által. Ezért mi mégis Atyának szólíthatjuk Istent.

Testvérek, aki még ott tart, hogy *ha* Isten Fia vagy, aki még mindig feltételeket szabna Istennek, azt hadd biztassam arra, hogy hagyja el, felejtse el ezt a kis szócskát, és feltétel nélküli bizalommal bízva rá magát arra az Istenre, aki úgy szeretete ezt a világot, hogy értünk is odaadta az Ő Fiát, hogy az atyai ház nyitva legyen, azért a Fiúért, aki ott vár bennünket az Atyával együtt.

A Nagyhét és Húsvét útja, testvérek, eljutni a *ha* szócskától a *bizony* szóig. És ha eljutottál – akkor hazajutottál. Erre segítsen Isten mindnyájunkat. Ámen!

(Az igehirdetés elhangzott 2018. március 31-én, Nagyszombaton, a pomázi református templomban)

„Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el.” (Márk 13,31)

EMLEKKŐ-AVATÁS CSOBÁNKÁN

Esős, ködös időben került sor március 29-e késő délutánján annak az emlékkőnek és a csobánkai imaház bejárata előtt megújult járdaszakasznak az avatására, mely emlékkövet a Reformáció 500. jubileumi emlékévé alkalmából a budapesti Kálvin téri installációk közül fogadott örökbe a csobánkai gyülekezet.

Az alkalomra egybegyűlt meghívott vendégeink és gyülekezeti tagjaink előtt *Nyilas Zoltán* esperes úr által tartott rövid áhítat a Márk evangéliumának 13,21-37 versei alapján hangzott.

A Szentírásban gyakran olvasunk arról, amikor Isten népe megemlékezik Isten hatalmas tetteiről, nemcsak imádságban vagy énekelve, hanem helyet készítve az emlékezésnek. A Szentírás gyakori képe az emlékezés köve, oszlopa, és az Istent és az embert összekötő „hely”, a templom. Márk evangéliuma szerint Jézus bent van a templomban, és azokról az időkről beszél, amikor egyszer minden elmúlik majd. Az ember számára a kő sokszor az örökkévalóság előképét jelentette. Mi is, amikor a csobánkai imaház bejratánál egy reformáció-emlékkövet helyezünk el, egyszerre gondolunk a kőre, mint a maradandóságra, a kitartásra, a biztos alap jelképére, arra, hogy 500 évvel ezelőtt Isten megszólított embereket, Luthert, Kálvint, majd magyar reformátorokat, és ma is van protestantizmus, ma is van református egyház; ugyanakkor arra is gondolunk, hogy a kő is mulandó, szétmállik, elporlad. Csak Isten szava az, ami megtart bennünket. Csak a Szentírásba foglalt Ige az, ami nem múlik el.

Steinbach József püspök úr írja egy helyütt: „A nyugati világban két végletet tapasztalunk mostanság: a hitben, önazonosságában, mindenében gyökértelen embertípust, a mindenhol ugyanolyan „hamburger” kultúrával; a másik véglet pedig a vallási „fanatikus”, legyen az bármelyik világvallás képviselője. ... Vigyázzunk, legyünk készen, ne higgyünk se a hitetleneknek, se a hasunkba lyukat beszélő „hívóknak”, hanem higgyünk az Igének, Jézus Krisztus szavának, az Ő üdvösséget ígérő beszédének, amely soha el nem múlik.” Ezért álljon itt emlékül ez a kő.

Több mint egy évvel ezelőtt a Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosa arról beszélt a Kálvin téren, hogy a reformáció különös gazdagsággal ajándékozta meg a magyarságot. A Kálvin téri kövezetbe illesztett 95 lutheri, kálvini gondolat, illetve az azokhoz kapcsolódó kortárs irodalmi idézetek arra készítették Budapest lakóit, hogy egy pillanatra megálljanak. Reméljük, hogy a csobánkaiakat is arra készíti majd, hogy ebben a forgatagban picit megálljanak, letekintsenek a földre, majd elolvassa ezeket a mondatokat feltekintsenek az égre, és keressék az Istent. Reméljük, hogy hosszú időn keresztül fog elgondolkodtatni minket ez a két idézet.

A szó, ha emberi, el lehet ferdíteni, ha pedig isteni, akkor teremtő és a világmindenséget megújító hatalom. Mert Isten Igéjében olyan inspiráló, megújító erő van, amely áttör

évszázadokat, áttör évszázados értelmezéseken, nem manipulálható, nem hamisítható, hanem élő és ható.

Emlékezzünk meg az ötletadókról és a kivitelezőkről is: *Szabó Levente* építész, *Polgárdi Ákos* tervező-grafikus, *Baróti György* és *Zsolt, Halász Árpád* gondnok, *Kerekes Balázs* presbiter, *Görbe Ferenc* presbiter, *Kerekes Barnus* és *Vérus* segítők. Köszönjük Csobánka község vezetőinek is, hogy megadták ennek lehetőségét, engedélyét. Legyen ez a kő a település reformátussága és lakói közötti szövetség jelképe, hogy mi egyért imádkozunk és egyért küzdünk! Legyünk partnerek, tekintsék a reformátusokat e község szövetségeseinek, de csak akkor, ha Isten Igéjéhez ragaszkodnak! Bizony minden elmúlik, de ami megmarad, ami hitelesít bennünket, az Jézus Krisztus szava.



Ezért van szükségünk Isten Igéjére, mert nélküle csak lelepleződünk, vagy illúziókat kergetünk. Isten Igéje az üres lelkű embernek vigaszt kínál, az Isten nem találó, bálványokat gyártó, komisz szívű embernek pedig önmagát ajánlja. Nem álmokra, illúziókra van szükségünk, mert azok cserbenhagynak, hanem az élő Isten Igéjére, Jézus Krisztusra, aki kezünkbe tudja adni saját elveszett életünket, sorsunkat. „A Szentírás olyan, mint a gyógynövény, minél többet dörzsölsz, annál jobban illatozik.” A lutheri idézet azt jelenti, hogy ha valaki szívébe veszi Isten mindent megváltoztató Igéjét, akkor az illatozni fog, mint a virág. Ha ott van az életünkben Isten Igéje, akkor minden veszedelemtől meg tud menteni: elkeseredettségtől, kétségbeeséstől, kísértéstől, félelemtől, ürességtől, értelmetlen élettől, a mulandóságra gyötrelmetől – mindentől.

Isten Igéje az, ami, aki megtart bennünket, mert Isten Igéjében találjuk meg a testet öltött Krisztust, az új szívet, értelmet adó Istent, aki többet ígér nekünk, mint néhány évtized – az örökkévalóságot kínálja. Evvel az ígéssel, amit hallottunk, mely körbefonja most a szívünket, tegyen áldottá bennünket a Szentháromság és élő Isten. Ámen!

Kezeink munkáját tedd maradandóvá – fohászoktunk imádságban Urunkhoz, majd alkalmunk befejezéseként elénekeljük a 390. dicséretünket.

P.A.



Kálvin tanítása szerint, amikor az egyház munkálkodik a világban, akkor a szentek közössége valósul meg (communio sanctorum). „Az anyaszentegyház rajtunk és közöttünk végbemenő szolgálata által Krisztussal egyesülünk, s a vele való kapcsolat révén egymással is olyan közösségbe jutunk, amely minden földi és vallási közösségtől abban különbözik, hogy nem emberi meggyőződésen és elhatározáson, hanem egyedül Krisztus mirajtunk elvégzett munkáján alapul.” (Wendland: Kálvin teológiája) Ezért vallhatjuk, hogy a szentek közösségében nem Jézusért szolgálunk a gyülekezettel együtt, hanem a gyülekezetért szolgálunk Jézussal együtt. Ő von be minket a szolgálatába, aki Lelke által bennünk él és személyesen jelen van közöttünk.

A most következő riportban HALÁSZ ÁRPÁD csobánkai gondnok a szentekért végzett szolgálatáról és arról az útról beszél, amelyen Jézus Krisztus elvezette a vele való közösségre, Jézus szeretetére, mely nélkül nem képzelhető el semmilyen szolgálat.

- Azt olvastam a világhálón, hogy néhány éve két római katolikus püspök kritizálta a reformáció egyházait, hogy nálunk mindent beborít a kegyelem, elég hinni, és akkor a bűnöst kinevezik igaznak, holott ugyanolyan marad, amilyen volt, nem változik semmi. Neked mi a véleményed erről? Jogos-e a kritika?

- Hogy ha a megtérésünk igazi, őszinte megtérés volt, akkor annak a mi életünkön mindenképpen ki kell ábrázolódni, a kegyelmi ajándékok azonban különbözőek. Ami közös, az az, hogy a megtért ember bizonyosságot tud tenni a hitéről, arról, amit Jézus Krisztus végzett el az életében, de az egyszerű mindennapi életével is bizonyosságot tud tenni, ahogy szeretettel áll hozzá embertársaihoz. Vagyis Krisztusban hiszek és krisztusi módon élek.



Árpádka

Egyébként úgy gondolom, hogy igen, Isten kegyelme elég. Ha hittel elfogadom, hogy Jézus váltságáhalála által Ő személyes megváltóm, ha hiszem, hogy Jézus vérében megmosattam, akkor tisztán állhatok Isten elé. Megigazulásom hit által, kegyelemből van. A dolog másik oldala pedig az, amire viszont Jakab apostol figyelmeztet, hogy a hit halott cselekedetek nélkül. Tehát mivel kegyelmezett nekem az Úr, ez szembefordít engem a bűneimmel, és már nemcsak szájjavallomással, hanem az életemmel is bizonyosságot teszek arról, hogy a Krisztusé vagyok. Abban azért van valami, hogy az egyházunkban ezzel kapcsolatban vannak problémák.

- Amikor elvállaltad a csobánkai gond-

nok-jelöltséget, gondolkodtál-e azon, hogy te milyen egyházban szeretnél szolgálni?

- Ezen nem gondolkodtam különösképpen, de mindenképpen azt az egyházat tartom ideálisnak, amelyben mindenki Krisztus-hívó, Krisztus-követő. Most még nem vagyunk ilyen értelemben lelki egyház, de azért szolgálunk valamennyien, hogy az egyházunk is minél inkább Krisztus képére formálódjon.

- Miért vállaltad el a jelöltséget?

- Benedek Feri jelezte, hogy nem szeretne tovább gondnok lenni. Először próbáltuk őt győzködni, hogy vállalja el az új ciklusban is a feladatot, de kiderült, hogy nagyon eltökélt az elhatározásában. A jelöltállítás során engem is megkeresett a választási bizottság, hogy vállalnám-e a jelöltséget. Megkérdeztem az Urat, majd azt mondtam, hogy Uram, hogy ha rám van szükség, akkor vállalom, és ami feladat jut, abban próbálok helytállni, legyen az akár fizikai, akár lelki szolgálat. Fontosnak tartom a lelki egyház építését, hogy minél többen megtérjenek és átadott életet éljenek, ezért vállaltam el.

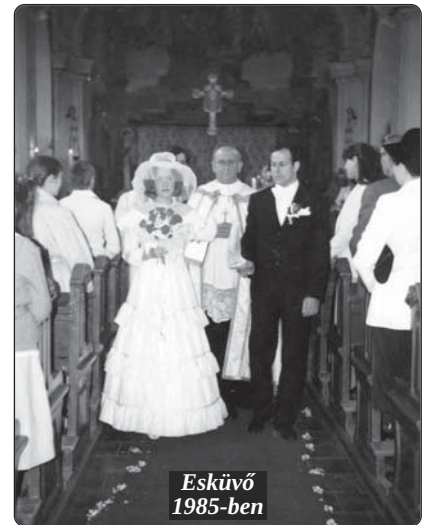
- Gondnokként milyen elképzeléseid vannak arra nézve, hogy a lelki épülés, gyarapodás egyre inkább valóságává váljon a csobánkai gyülekezetben?

- Ami a legfontosabb, hogy nem valamiféle gyülekezeti tagok fölött álló vezetőként és nem is egyedül szeretném ezeket a célokat szolgálni, hanem Jézussal együtt, a gyülekezetemért közösen

munkálkodva. Testvéreimmel együtt ugyanaz a feladatunk: hívogatók istentiszteleti alkalomokra, evangelizációkra, a közösségbe. És ahogy én is eljutottam egykor Biatorbágyra, oda is igyekszünk terelgetni embereket. A gyülekezet létszámának gyarapításával kapcsolatban el kell mondanom, hogy én elég kis körben mozgok, ezért a gondnokká választásom a gyülekezet részéről ebből a szempontból talán nem is volt egy jó választás. Inkább a gyülekezet lelki épülésének, növekedésének elősegítését tekintem elsődleges feladatommá.

- Meséld, kérlek, az életeredől, te hogyan jutottál el Jézushoz?

- 1956. június 4-én születtem. Itt éltünk Csobánkán, ám egy rövid időre Komlóra költöztünk. Édesapám Rákosi „átnevelő intézeteinek” vendégszeretetéét élvezte öt esz-



Esküvő 1985-ben

teideig, és szabadulása után semmilyen munkát nem kapott, ezért a komlói bányánál – ahol korábban rabként dolgozott – lett segédmunkás. Így kerültünk Komlóra.

- Mit követett el?

- A családnak reakciónak, osztályidegennek számított, és politikai vádak alapján ítélték el édesapámat mindössze húsz éves korában. A vádak annyira légből kapottak, hamisak voltak, és a per olyanira koncepciós volt, hogy már valamikor a 60-as, 70-es években rehabilitálták édesapámat, még jóval a rendszerváltoztatás előtt. Nyolc évet kapott, de Sztálin elvtárs halála után 1953-ban amnesztiában részesítették, így öt év és valahány hónappal szabadult.

Én elég hamar jelentkeztem, mindjárt ott voltam, mint kisgyermek, aztán két év múlva megszületett a húgom, majd három év múlva a másik húgom. Még egész kicsi voltam, amikor Komlóra költöztünk, de néhány hó-



Az esküvői vacsorán

nap múlva visszajöttünk Csobánkára. Azóta itt élünk, itt jártam óvodába, általános iskolába.

Kisgyermekkorom a római katolikus hitben való nevelésben telt. Apai nagyapám ugyan református volt, édesapám is, nagyanyám viszont katolikus volt, ahogy édesanyám is, és engem is katolikusnak kereszteltek meg. Jártam katolikus hittanra Zsigmond atyához, a csobánkai plébánoshoz, és nagyanyám vasárnaponként elvitt a katolikus templomba misére. Még ministráns is voltam.

Szentendrén a Móricz Zsigmond Gimnáziumban érettségiztem, utána pedig felvételiztem a Nyíregyházi Mezőgazdasági Főiskola Repülőgép-vezetői Szakára, de nem vettem fel, mert a matek-fizika pontjaim nem érték el a szükségeset. Utána repülőgép-szerelő szerettem volna lenni, mert azt hallottam, hogy őket könnyebben felveszik repülőgép-vezetőnek, ahhoz viszont az autószerelői szakma kellett. Elkézdtem tehát az autószerelői iskolát, mellette pedig betanított munkásként dolgoztam a Váci úton a Teherautó Javítóban. Két év múlva autószerelő lettem, de ott maradtam, mondván, hogy úgyis nemsokára behívják katonának. Egy rövid ideig autókrosszoztam, egészen rá voltam kattantva a versenyzésre.

Aztán összeismerkedtem a feleségemmel, Brezanóczy Erzsébettel, 1985-ben kötöttünk házasságot. Az Úr öt gyermekkel ajándékozott meg bennünket, négy leányunk Anna, Kinga, Adél és Kornélia, fiunk Bálint. A legidősebb lányunknak, Annának két gyermeke született, az unokáink: Panna és István.

Jelenleg, mint mechanikai műszerész színesfém, platina feldolgozással foglalkozom; Pilisvörösvárra járok át dolgozni.



A gyerekek 2006-ban

- És hogyan lettél református?

- A gyermekkor végével az én római katolikus hitéletem is befejeződött. Akkor változott meg minden, amikor Pap László lett Csobánkán is a református lelkész, és édesanyám elkezdett járni a református istentiszteletre. Az ő bizonyágtételének inspirálására ment el Biatorbágyra is, és édesanyám volt az első, aki a családból megtért. Két-három év múlva a feleségem is eljutott Biatorbágyra, és szintén átadta az életét Jézusnak. Ezután amikor ők leültek beszélgetni, és hallottam, ahogyan és

amiről beszéltek, én igyekeztem valami elfoglaltságot találni, kimentem például fát vágni, vagy a kertbe csinálni valamit. Valamiért nem szerettem hallgatni őket. '97 karácsony táján aztán a Benedek házaspár jött hozzánk vendégségbe, és Feri kérdezte, hogy ráérek-e januárban, mert ha igen, menjek vele Biatorbágyra, ahol – így mondta – csak jó érhet engem. Igent mondtam. Akkor már egy ideje én is jártam a református gyülekezetbe, illetve az előző években egyszer egyszer édesanyámat elvittem Biatorbágyra csendesnapra, így én is részt vettem azokon. A hallottak alapján egyre gyülekeztek bennem a kérdések, de még eléggé be volt zárva a szemem és a fülem.

Végül tehát 1998 januárjában eljutottam Biatorbágyra férfi csendeshétre Benedek Ferivel és még néhány atyával együtt. Ott fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy most döntenem kell: vagy-vagy. Vagy azt mondom, hogy igen, hiszem, hogy csak ez az út lehetséges, vagy azt mondom, hogy nem hiszem, és akkor azzal a tudattal élek tovább, hogy nincs rendben az életem. A napok előre haladtával egyre erősebben éreztem, hogy Isten választás elé állít. Csütörtökön jött el a rendelt ideje, hogy válaszoljak az Úrnak, amikor is sor került egy mély lelki beszélgetésre Cselényi Lászlóval, a misszió vezetőjével. Teljes bűnvallást tettem mindenről, amit akkor bűnnek láttam az életemben, de olyanok is előjöttek, amikről korábban soha nem gondoltam volna, hogy bűnök, és igen, ezeket is le kellett tennem. Sem előtte, sem azóta én olyan örömet és csodálatos felszabadultságot nem éreztem, mint akkor. Mázsák hullottak le rólam, nem is gondoltam volna, hogy ezek engem ennyire terhelnek. Akkor véglegesen Jézus Krisztus mellett döntöttem, aki engem bűneimből megváltott, aki a keresztben értem is feláldozta magát. Persze utólag már tudom, hogy ez nem is az én döntésem volt, hanem az Úr Isten kegyelme. Ő szabadított meg engem, ami által tudom mondani, hogy Uram, elfogadom a Te kegyelmedet, és köszönöm, hogy a Te váltásághalálozódért lehetek megváltott gyermeked.

A megtérésem végül is egy nem túl hosszú folyamat eredménye volt, mert aránylag gyorsan eljutottam ideig, és nem rágódtam rajta éveket, bár az is lehet, hogy egyszerűen csak nem vettem észre az Úr kezének munkálkodását az életemben.

- Miben más most az életed, mint a húsz évvel ezelőtti?

- Azóta Jézussal járok, és ami ezt leginkább meghatározza, az az, hogy mindent az Ige, illetve a hitem alapján tudok nézni. Azelőtt is próbáltam olvasni a Bibliát, de gyakorlatilag semmit sem értem belőle, sőt sok mindent horromnak láttam benne, ettől kezdve pedig értem az igehirdetést, és teljesen más volt az olvasott Ige is. Nyilván Isten

kinyitotta a fületem és a szememet.

A családban is jelentős változások következtek be. Feleségemmel azóta együtt imádkozunk, együtt olvassuk az Igét, este egy-egy igehirdetést hallgatunk közösen, sőt együtt járunk Biatorbágyra házaspári csendeshetekre. Majd minden évben elmegyünk biblia-



Anna esküvője

tanulmányozó hétre. A gyerekeinket is hitben neveljük, próbáljuk őket az Úr Jézus felé terelgetni.

Öröm lett a gyülekezetbe járás, ahol testvérekre találtam, akikkel öröm beszélgetni, élvezettel mentem az énekkarba, és ez így van a mai napig is. A hivatalos egyház gondjai, melyek leginkább emberi bűnökből adódnak, nem veszik el az örömet és a bizodalmat abban, hogy a lelki egyház él, és élünk benne, mint Isten választottainak népe. Ezt a Gyülekezetet igyeksem képviselni, építeni. Így például mindjárt a megtérésemet követő évben Kerekes Balázssal együtt mentünk el Biatorbágyra, aki akkor adta át őszintén az életét az Úrnak.

- *Megtérése után tehát megtaláltad a helyedet a csobánkai gyülekezetben. Hogy látod, milyen lehetőségek vannak a mai időben a munkatársak és a közösséget vállaló szolgálók közé bevonni azokat a gyülekezeti tagokat, akik jelenleg talán még nem kötelezték el magukat annyira szorosán a gyülekezet mellett?*

- Az új gyülekezeti tagjaink eddig is leginkább a gyermekfoglalkozások révén kerültek a gyülekezetünkbe, elsősorban tehát fiatalok. Ebben főleg Balázsnak vannak nagy érdemei, annak, ahogyan ő foglalkozik a gyerekekkel. Most is ezt látom az egyik legjobb módjának, hogy a gyülekezethez vonzunk embereket. Az óvodán, iskolán keresztül lehet megszólítani a kisgyermekes szülőket. Egyébként szinte mindig személyes kapcsolatokon keresztül, hiteles emberek egyéni hívása alapján jönnek el hozzánk, aztán, hogy kiből válik munkatárs, az pedig azon múlik, hogy amikor őket is választás elé állítja az Úr, amikor megszólítja őket Jézus, mit választanak. És az lesz szolgáló, akit az Úr elhívott szolgálójának. Mindenki, aki megkapja a hit ajándékát, egyben ereje szerint való szolgálót is kap Tőle.

- *Nagy feladatok előtt áll a csobánkai gyülekezet, mert lehetőséget kaptatok arra, hogy egy lelkészlakásból, gyülekezeti házból, konferenciaközpontból álló épületkomplexumot építsetek a gyülekezet tulajdonában álló*

telken. Milyen elképzeléseitek vannak ezzel kapcsolatban?

- Már régi álma a gyülekezetünknek, hogy ezen a bizonyos telken egy missziós központ valósuljon meg. 2014-ben egy olyan körkérdeést intézett az egyházkerület a gyülekezetekhez, hogy jelezzék, milyen beruházási elképzeléseik vannak. A presbitérium döntése alapján esperes úr ebben a kézzel fogható tervek mellett megjelölte a csobánkai missziós központ létesítésének szép elképzelését is. Az álom most realitássá válhat, mert a Magyar Állam és a Dunamelléki Református Egyházkerület keretmegállapodása keretében 250 millió forintos támogatást kapunk ennek megépítésére.

Az elképzeléseink szerint két ütemben, két épülettel valósulna meg a beruházás. Az első ütemben a lelkeszlakást és a gyermekistentiszteletek helyszínéül is szolgáló gyülekezeti házat szeretnénk megépíteni az imaház melletti területen, lebontva a jelenlegi gyerekfoglalkoztatót és szociális helyiségeket, majd második ütemben, az előbbtől különálló épületben a konferenciaközpontot az alsó nagy telken. Ez utóbbinak igazából még nem találtuk ki a funkcióját, még el kell döntenünk, hogy ez gyermekek táboroztatását szolgáló, vagy inkább felnőttek, családok, gyülekezetek elhelyezésére szolgáló épület legyen-e. Az épület hasznosításából bevételre is számítunk, amiből fenntartható lenne a komplexum, de ennek részleteiről még nem tudok beszámolni. Az is lehet, hogy kellene találnunk egy jobb kifejezést annál, hogy konferenciaközpont.

- A Reformáció 500. jubileumi évében a



Árpád a feleségével, Erzsivel

budapesti Kálvin téri térintalláció elemeiből a csobánkai gyülekezet örökbe fogadott egy járdába süllyeszthető emlékkövet, mely nagycsütörtök délután kerül felavatásra. Kérlek, mondjál végül erről egy pár szót.

- Igen, az imaház bejárati kapuja és a mellette lévő székykapu előtti járdaszakaszt szeretnénk kicserélni díszburkolatra, és a kiskapu előtti részen kerülne elhelyezésre az említett 50 x 50 cm-es emlékkő. Ezen a 71/95. számú kövön egy Luther Márton idézet: „A Szentírás olyan, mint a gyógygyövény, minél többet dörzsölöd, annál jobban illatozik”; és Mészöly Miklós írónak egy mondata szerepel: „Mindenesetre nagy ajándék, hogy a megreformált hitűeknek nem kell hinniük azokban a dolgokban, amelyek szemben állnak a józan ésszel, csak azokban, amelyek meghaladják a józan észet.” Ez a Reformáció évének hozadéka, legfontosabb üzenete számunkra, csobánkai reformátusok számára, hogy a hirdetett és olvasott Ige, valamint a hit az a két legfontosabb dolog, ami összeköt minket az Úrral és egymással. És ezért egyedül Istené a dicsőség.

Puskás Attila



A Reformáció-emlékkő az imaház bejáratánál

JOHNSON GNANABARANAM

KRISZTUS SZENVEDÉSE – MA

Elárulták Jézusomat.

Nemcsak kétezer évvel ezelőtt árulták el Őt.

Nemcsak a Gecsemánében árulták el Őt.

Nemcsak Júdás, a tanítvány árulta el Őt.

Uram,

sokszor; tegnapelőtt, tegnap és ma

elárulnak téged.

Az én házamban árulnak el téged;

én vagyok az, aki elárultalak.

Nem csókkal árultalak el, mint Júdás,

de elmulasztottam a hit cselekedeteit.

Nem ezzel a köszöntéssel árultalak el:

„Üdvöz légy, Mester!”;

hanem elmentem a testvérem mellett

és nem üdvözöltem néhány barátságos szóval.

Uram, ne engedd, hogy életemet,

mint Júdás fejezzem bel!

Megtagadták Jézusomat.

Nemcsak nagycsütörtök este tagadták meg Őt.

Nemcsak a főpapi palota udvarában

tagadták meg Őt.

Nemcsak Péter tagadta meg félelmében Őt.

Uram,

milyen sokszor megtagadtalak, szégyelltelek.

Hányszor elvették az emberek bátorságomat

a bizonyágtételhez,

hányszor becsültem többre a világ tüzét.

Segíts Uram, hogy megbánjam és visszaforduljak,

mint Péter!

Megfeszítettek Jézusom,

nemcsak azok, akik „Feszítsd meg!”-et kiáltottak.

Megfeszített téged

nemcsak Pilátus az ő ítéletével.

Megfeszítettek,

nemcsak a katonák, akik megsebeztek téged.

Uram,

elbizakodottságom, gőgöm nem kevesebb

mint azoké a zsidóké;

félelmem – az igazság mellé kiállni –

nagyobb, mint Pilátusé;

kishitűségem mélyebb sebeket ejtenek rajtad,

mint a római zsoldosok szegei.

Ó, Jézus,

akí így imádkoztál: „Atyám, bocsáss meg nekik!”

bocsáss meg nekem is.

Akkor az én bűnös, régi életem megfeszítettik,

és meghal és feltámad veled új, szent életem.

„SZABADÍTÁSOD ÖRÖME JÁRJON ÁT ERŐVEL!”

Textus: Kol 2,12-15

„... veled együtt voltatok eltemetve, és veled együtt fel is támadtatok az Isten erejébe vetett hit által, aki feltámasztotta őt a halottak közül ... ővele együtt életre keltett, megbocsátva nekünk minden vétünköt. Eltörölte a követeléseivel minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, és eltávolította azt az útból, odaszegvezve a keresztfára.”



„Örvendezetek, egek, ti is, földi seregek! Mindnyájan örüljétek, vígan énekeljétek, mert Urunk feltámadott, nekünk életet adott!” „Felvirradt áldott, szép napunk, ma teljes szívvel vígadunk...” – énekeltek. Kedves testvérek! Nekünk, keresztényeknek ezen a napon úgy kellene vígadóznia ünnepelnünk, mint ahogy azt a világ teszi az újév fordulóján, akár külsőségekkel, a vidám ünneplés különféle kellékeivel (pezsgő, tűzijáték stb.) együtt. Az újévben csak annak tudunk örülni, hogy ezt is megértük, de húsvét üzenete, Krisztus feltámadása valódi örömmel kellene betöltse bennünket.

Látható ez az öröm most rajtunk? Ünneplésünkön? Istentiszteletünkön? Átsugárzik arcunkon, lényünkön a meghalt és feltámadt Krisztus szeretete, a benne való öröm? Ha valaki véletlenül tévedne be ide a templomba, akkor azt kellene érezze, hogy ez valami „szent bolondok” gyülekezete, látva ahogy Urunknak és egymásnak örülünk. (S nem azért mert április 1-je van.)

Látjuk-e ezt most magunkon és egymáson?

És miközben erre gondolunk, máris mindannyian tudjuk sorolni az okokat, hogy miért is nincs bennünk öröm. Hogy tudnék örülni? Arra végképp nincs időm, sem energiám. Örülök, hogy beestem a templomba, belefáradva a munkahelyi problémákba és a házimunkába. Hogy tudnék örülni, mikor a testi fájdalmaim, betegségekkel folyamatosan nehezítik az életem. Hogy tudnék örülni, mikor minden testi bajt felülírják lelki fájdalmaim. A gyász fájdalma, hiszen néhány éve még egy szerettünkkel együtt ünnepelhettünk, aki már nincs köztünk. A magány fájdalma, hiszen emberek között élek ugyan, de mégis olyan, mintha egyedül lennék, mert nem értenek meg az emberek, nem kíváncsiak rám. A szeretetlenség fájdalma, mert a legközelebb álló emberektől is csak haragot, bánatást kapok. És a bűntudat fájdalma, mikor előjönnek azon tetteim, szavaim, amiket ha lehetne, visszavonnék, de már nem lehet meg nem történni tenni. Csak döbbenettel tudok visszagondolni, hogy voltam képes így megbántani valakit.

David Seamans amerikai lelkész erről számol be: „Gyakran tapasztalom, amikor olyan emberekkel beszélek, akik tele vannak sérelemmel, haraggal vagy fájdalommal, hogy rezzenéstelen arccal néznek szembe velem. Aztán, mikor mélyebbre ásunk, és megkérdezem, mi a legfájdalmasabb emlékü, ami leggyakrabban kísérti őket, akkor valami

megváltozik. Először csak egy rezzenés, aztán a szemek lassan megtelnek könnyel, s hamarosan még az erős, megtermett férfiak is zokogni kezdenek a bennük felgyülemlt fájdalomtól és haragtól. „Igen, jól emlékszem. Mikor apámat előntötte a düh, és megütött.



Mikor anyám megpofozott...” Gyakran megdöbbenek azon, milyen élénken élnek sok felnőttben kamaszkoruk fájdalmas emlékei. Hosszú évek távlatából is hallani velük a csúfondáros hangnemet, amivel illették őket vagy megborzonganak hajdani gúnyneveik hallatán. Van, akit egy vastagkeretes szemüveg, mást egy elcsúfító fogszabályzó kísért. A gyerekek néha nagyon kegyetlenek tudnak lenni egymás iránt.”

Igen, ez a valóság az életünkben. Csak éppen azt nem élem meg valósággal, hogy Krisztus MINDEN terhetet és bűnötet magára vette a kereszten! Mindent magára vett, ami elválaszt Isten szeretetétől. Mindent! Átélt minden testi és lelki fájdalmat, amiben nekem részem van, és a kísértést is. Átélt a belső vívódást, harcot, a magányt, elutasítást, meg nem értettséget. Már a Getsemáné-kertben sem tudtak vele virrasztani tanítványai,

elfogatása után pedig teljesen magára hagyták, és elfutottak. A kereszten pedig így kiáltott fel: „Előí, Előí! Lamma Sabaktáni”, azaz „Én Istenem, én Istenem! miért hagytál el engemet?” Részbe volt hazug, igazságtalan vádakban. Átélt a fizikai és lelki bántalmazásokat. Gúnyt, káromlást, csúfolódást, megvetést, szidalmazást, arcul verést, leköpést, bottal verést, korbácsütést; „szembeköpték, arcul ütötték, mások pedig bottal verték, és ezt mondták: *Profétáld meg nekünk, Krisztus, ki ütött meg téged!*” (Mt 26,67-68); „*tövisekből font koronát tettek a fejére, nádszálat adtak a jobb kezébe, és térdet hajtván előtte, gúnyolták őt: „Üdvöz légy, zsidók királya! Azután leköpdözték, majd elvették tőle a nádszálat, és a fejét verték vele.”* (Mt 27,29-30)

Szenvedéseiben az én testi és lelki fájdalmait és bűneimet hordozta el. Mindent, ami engem terhel, elmondhatok, átadhatok neki. Mert mindaz ott volt a kereszten. Át lette szegezve az én adóslevelem, ami fogva tart. Minden megkeseredettségem, félelmem, hitetlenségem, bűnös tettem, szavam ott van a kereszten.

Hadd osszak meg ennek felszabadító történetet.

„A fiatal, szép és életerős Joni Eareckson egy nap sziklának ütközött, amikor beugrott egy tóba. Súlyos balesete következtében mind a négy végtagja megbénult. Ma már képes arra, hogy a szájában tartott ecsettel képeket fessen. Könyvei és az életéről szóló film nyomán tanúságtétele világszerte ismertté vált. Mikor Joni egy éjszaka rádöbbedt kétségbeeséjében reménytelen helyzetére, könyörgött a barátjának, hogy adjon neki valami gyógy-



FELTÁMADÁS

**Porból lettél, s porrá leszel.
Így szól Atyád, s így ismered.
De porod megmarad, ez az, mi feltámad,
Dicső testbe, örök fénybe, az örök létre.**

Orbán Mária

szert, hogy meghalasson. Mikor a barát-
nője erre nem volt hajlandó, ezt gondolta
magában: Önmagamtól még meghalni sem
vagyok képes! Joni élete sokáig pokol volt.
Lelkét fájdalom, harag és keserűség járta át.
Ez így ment három éven keresztül. Egy
éjszaka azonban drámai átalakulás ment
végbe benne, s attól kezdve vált Joni azzá a
ragyogó szépségű keresztyénné, akinek ma
ismerjük.



Legjobb barátja, Cindy volt mellette, és
kétségbeesetten törte a fejét, hogy mivel önt-
hetne lelket belé. Minden bizonytalanság a Szent-
lélek sugallatára tört ki belőle: „Joni, Jézus
tudja, mit érzel! Nemcsak te bémúltál meg,
Ő is megbénult.”

Joni értetlenül nézett rá: „Cindy, miről
beszélsz?”

„Emlékezz csak, mikor a keresztre szegez-
ték. A korbácsütésektől sebes volt a háta,
ahogy néha a tied is kisebesedik. Ő is biztosan
mozdulni akart, hogy változtasson a testhely-
zetén, és áthelyezze a súlypontját, de moc-
canni sem tudott. Joni, Ő tudja, mit érzel.”

Cindy szavai szíven találták Jonit. Kor-
ábban soha nem gondolt még erre. Hogy az
Isten Fia is érezte azt az egész testet átható
gyötrelmet? Hogy az Isten Fia is átélte azt a
reménytelenséget és kiszolgáltatottságot,
amitől ő szenved? Később így emlékezett
erre az időre: „Isten hihetetlenül közel volt
hozzám. Megtapasztaltam, hogy a barátaim
és a családom szeretete milyen sokat jelent,
s ekkor kezdtem megérteni, hogy Isten is
szeret.” (Idézet David
Seamands: Gyógyító
sebeink c. könyvéből.)

Minden terhem ott
van a kereszten, és velem
el lett temetve a sírba!
És Ő feltámadt. Le-
győzte mindezt. Testén
a sebek nyoma csak
hegként maradt ott. (Ta-
más meg is érinthette
volna.) És minket is lé-
lekben új életre támaszt
fel, amiben együtt élünk
sebeinkkel, de azok már
csak hegek. Csak em-
lékek. Múltunk részei.

Valójában ott vannak a kereszten, és el lettek
temetve! Már nem mi vagyunk! Mert Krisz-
tus győzött. Azok felett is! A múltunk, a se-
beink, a gyászunk, a sérelmeink, a haragunk,
a bűnös vágyaink, a gonosz szavaink felett
is! És a jelen terheit is ő segít hordani!

Győztes Urunk van! Nem lehet már hatal-
ma semminek felettünk! Győzelme a miénk is!
Hadd zárjam két mai keresztyén énekkel...

Stift János b. lelkipásztor

(Az igehirdetés elhangzott 2018. április 1-jén a pomázi
református templomban tartott húsvéti ünnepi isten-
tisztületen)



Ezzel a címmel tartottunk ifjúsági
napot 2018. március 18-án vasárnap
ifjúságunk és konfirmándusaink számára,
kapcsolódva Weiner Zoltán REFISZ
elnökségi tag délelőtti istentiszte-
letének témájához.

Az istentisztelet után ebéd következett
(virslis és sütemények) majd egy ismerke-
dési játékban („órándi”) párosával be-
szélgettünk különféle kérdésekről. Ezután
élő-facebookot játszottunk: mindenki leírta
magáról egy vele nemrég történt eseményt,
amit felragasztottunk a ruhájára, majd min-
denki írhatott a másik megosztásához
valamilyen kommentet, véleményt, meg-
jegyzést. A játék után megbeszéltük, kiből
milyen érzéseket váltott ki a komment-
teklével való szembesülés.

Ezután két csoportra osztottuk a tár-
saságot. Amíg az egyik csoport az Öko-
gyülekezeti Mozgalom szabaduló-ládá-
jának titkos kódjait kellett megfejtsék, addig
a másik csoport egy imasétán vett részt a
témával kapcsolatban, majd helyszínt cse-
reltek. Az imasétán az Isten előtti csendben
gondolhattuk át, mit kezdjünk a másoktól
kapott bántó szavakkal („homokba kell
írni...” – hallhattuk Pintér Bélától), és azzal
is szembesülhettünk, hogy mi is mennyi
bántó vagy bátorító szót mondunk. Krisz-
tus szenvedéseire figyelve szabadulhattunk
meg itt súlyos szavak terheitől.

Folytatása következik... (ifjúsági cse-
desnapok: április 28-29, Gárdonyi)

Stift János b. lelkipásztor

REND COLLECTIVE: MORE THAN CONQUERORS (FORDÍTOTTA: SZABÓ ANDRÁS)

Hogyha elhagy szívem már
Ó, Te térsz be csak hozzám
Erőforrás,
Nincs senki más, kit lelkem vár!

Átkot törő győzelmed
Lángra gyújtja szívemet
Zúghat az ár,
Felnézek már a mennyekre!

Krisztus, győztesekké tett minket
Lába alá vetett már mindent!
Leszámolunk a szegényünkkel,
Dacolunk minden ellenséggel!
Lángod a lelkünkben olthatatlan
Erőd, mi átjár, leronthatatlan
Mi Bástyánk, Pajzsunk, Győztesünk!

Éjsötétbe zengem én
Ő feltámadt már és él!
Ki bennünk van,
hatalmasabb mindeneknél!

Vissza nem vonulhatunk,
(A) Mennybe szabad már utunk
Kihirdetjük:
Reménységünk Te vagy, Urunk!

Nincs mi már ne lehetne
Lánc, mi el ne törhetne
Urunk, veled mi győztünk már!
Szívünket meghódító,
Minden éjt eloszlató,
Urunk, veled mi győztünk már!

LUKE MORTON: THE LAMB HAS OVERCOME (FORDÍTOTTA: KISS SÁMSON ENDRE)

1. Győzött a Bárány, már győzött a Bárány!
A harc nem dül, minden csata elhalkul,
mert már győzött a Bárány!

2. A sír is üres már, a sír is üres már!
Mert feltámadt, híre eljutott hozzánk!
A sír is üres már!

Isten Bárányát áldom én, legyen minden
dicsőség övé!
Isten Bárányát áldom én, legyen minden
dicsőség övé!

3. Most Isten jobbján ül, Most Isten jobbján ül!
Ő Pártfogónk, aki közben jár értünk!
Most Isten jobbján ül!

4. Az asztal készen áll, Az asztal készen áll!
A bor és a kenyér, Megtört test és kifolyt vér!
Az asztal készen áll! Isten Bárányát áldom én...

5. Eljön majd a nap, Eljön majd a nap!
Mikor arcunkról minden könnyet felszárít!
Igen, eljön majd a nap!
Győzött a Bárány...
Isten Bárányát áldom én...



A március 18-ai istentiszteletünkön a Református Fiatalok Szövetségének (REFISZ) elnökségi tagjai mutatták be a REFISZ szolgálatát, tevékenységét. *Weiner Zoltán* és *Weiner-Legeza Luca* Kecs-keméten szolgáló lelkész házaspár (Luca gyülekezetünkben nőtt fel, ifise is volt közösségünknek), ők szolgáltak ifjúságunkkal együtt.

Közös éneklésünk dallamai, szövegei ifjúsági énekeket tartalmazó éneklapokról, a kibővítendő énekeskönyvünkbe is bekerülő énekekből álltak. A „Jézus a mi oltalmunk” című ének közös eléneklése után *Weiner-Legeza Luca* olvasta fel Isten ígését Jakab apostol levele 3. fejezetének első 12 verséből, majd *Weiner Zoltán* mondott imádságot. Az igehirdetésre készülve a gyülekezet ifjúságával együtt a „Mélyből Hozzád száll szavam” című ifjúsági éneket énekelte *Stift János, Cseri Anna* és *Pálffy Donát* kis zenekari kíséretével.

Weiner Zoltán prédikációjának alapigéje – Jakab apostol levelének felolvasott verseit kiegészítve – Máté evangéliumának 15,18 verse volt: „Ami azonban kijön a szájból, az a szívből származik, és az teszi tisztátalanná az embert.”

Az igehirdetés elején említést tett a REFISZ által országsszerte szervezett ifjúsági napok, találkozók kapcsán arról, hogy nemcsak ilyen regionális alkalmakon, a nyíltévkébeli református fiatalok találkozóin nyílik lehetőség közösségben megélni Isten kegyelmét, hanem ellátogatnak egy-egy gyülekezetbe is, ahol ifjúságukat tartanak. Minden félévnek van egy témája, az idei tavaszi félév tárgya a hatodik parancsolat: Ne ölj!

A gyülekezettől rögtön azt kérte, tegye föl a kezét az, aki nem vétkez ebben a parancsolatban. Mivel senki nem emelte fel a kezét, a lelkipásztor ironikusan megjegyezte: „Milyen társaságba keveredtem!” De valóban, sokszor azt gondoljuk, hogy ha valamely parancsolatban tiszták vagyunk, az biztosan a „ne ölj”, pedig Jézus tanítása szerint nemcsak tettekkel lehet ölni, hanem már a szívben megszülető harag is, és minden, ami nap mint nap elhagyja a szánkat, képes ölni. Ha így gondolunk bele, csakugyan nincs senki, aki ne lenne vétkez ebben a parancsolatban.

Az igehirdetés három gondolatcsoport köré gyűjtötte Isten ígétének üzeneteit, melyek címei: 1) Comment; 2) No comment; 3) Jézus kommentje.

1) Comment. Beszélő lények vagyunk, ez a legjellemzőbb emberi sajátosságunk. Beszélünk, kommentelünk, hozzászólunk egymás dolgaihoz, ez egy alapvető szükségletünk. Jakab apostol arról beszél, hogy a szavaink nemcsak „vannak”, hanem meg is határoznak bennünket. Ma már nemcsak szemtől szembe, hanem az online világban is beszélünk, szavainknak pedig nagy ereje, életformáló hatása van. Nem mindegy tehát, hogy mit mondunk, mire használjuk a nyelvünket.



2.) No comment. Szavaink nemcsak építeni tudnak, hanem rombolni is. A nyelv olyan, mint az erdőtüz: egy picit szikrával kezdődik, de az egész erdő leég. Sokszor a nyelvünk is így pusztít, tele van halálos méreggel, mellyel másoknak ártunk, másoknak fájdalmat okozunk. A mai generációra nagyon jellemző, hogy a szavaiknak online is hatásuk van. Az internet világa valahogy úgy hat ránk, hogy mivel személytelennek tűnik az egész, mert nem látjuk a másikat, könnyebben kiengegyedünk, megengedünk megalázó, fájó, sértő kifejezéseket, de szemtől szembe is sokszor bántásra használjuk szavainkat.

Egy magyarázó találón említ meg, hogy sokan azért nem folyamodunk tettegességhez, mert megtanultuk, hogy hogyan lehet a szavainkkal sokkal alattomosabban visszavágni, sokkal nagyobb, mélyebb sebeket ejteni. Talán azért olyan könnyű a „ne ölj” parancsolatnak a szó szerinti értelmét kikerülni, mert a szavainkkal közben sokkal inkább odaszúrunk. Szavainknak óriási hatalma van, nemcsak pozitív, hanem negatív irányban is. Mindenkire nézve igaz az, hogy amit mondunk, ami kijön a szánkon, amit a másikhoz címzünk, az lehet, hogy sokkal nagyobb

hatású, mint amit gondolnánk. Azt éljük át, hogy akárhogy próbálkozunk, bántó, sértő szavak csúsznak ki a szánkon, de Jakab azt mondja, hogy a nyelvet az emberek közül senki sem tudja megszelídíteni.

3) Jézus kommentje. Jézus hallja a mi szavainkat és látja azt a küzdelmet, amiben vagyunk, a fájdalmat, amit egymásnak okozunk, és talán azt a jó szándékot is, hogy szeretnénk ettől megszabadulni. Jézus Krisztus lejön erre a földre, belép ebbe a történetbe, a mi kommentjeink világába, azért, hogy megoldást hozzon. Rámutat arra, hogy a valódi baj mélyebben van. Pusztító szavainkon nem úgy tudunk úrrá lenni, hogy ha megplasztikázunk és figyelünk a beszédünkre, mert a baj belül, a szívben van.

Ha kezünkben tartunk egy vízzel teli poharat, és valaki nekünk jön, kilöttyen a pohárból a víz. Ez szemlélteti azt, ami az életben történik velünk. Amikor valaki nekünk jön, valaki felbosszant, akkor belőlünk is kilöttyen valami. A kérdés az, hogy ami kilöttyen, az tiszta-e, vagy piszkos. Mert ha belül rendben vannak a dolgok, akkor az fog kilöttyenni, kijönni a szánkon is. Ha viszont nincsenek rendben a dolgok, akkor nem felszíni kezelésre van szükség, hanem mélyebbre kell menni – a szívünkig.

A szívünket nagyon nehéz megváltoztatni. Ha valaki őszinte magához és magába néz, tapasztalta már, hogy a szív bizony sokszor haragnak, gyilkos indulatnak és mindenféle bűnöknek ad otthont, amit mi nem tudunk magunk rendbe tenni. Valójában az a megoldás erre a problémára, ha új szívet kapunk. Ha nem csupán a szavainkat, hanem az egész szívünket megérinti, átformálja és megtisztítja Isten kegyelme.

Jézus ezért jött erre a földre. Felvette a mi emberi testünket, végigélte földi életét, és a kereszten meghalt a mi bűneinkért. Jézus azért vállalta a keresztet, hogy a mi indulatainkra, gyilkos szavainkra, a mi bűntől koszos szívünkre bocsánatot kaphassunk. Azért vállalta ezt az áldozatot, hogy ha elfogadod az Ő kegyelmét, és hiszel abban, hogy ez rád is érvényes, akkor átélhesd azt, hogy Jézus Krisztus kegyelme szépen, lassan, de biztosan megtisztítja, átformálja a szívedet. Elkezd egy új szívet teremteni benned, amiből aztán már tiszta szavak áradnak, amikor pedig meglöknék, már nemcsak a gonoszság, gyilkos indulat lötyten ki, hanem a szeretet. Ez egy élethosszig tartó folyamat. Jézus Krisztus kegyelme olyan mélyen meg tudja érinteni az embert, hogy tényleg átformálódunk, és mi magunk is csodálkozva vesszük észre azt, hogy amikor meglöknék, már nem az jön ki, ami régebben, hanem Isten szeretetéből fakadóan valami több, jobb. Így válik lehetségessé – Jézus bennünk élését, a Szentlélek munkáját átélve –, hogy a szavainkkal ne öljünk, hanem gyógyítunk, építünk, a megbántottak mellé állunk, és a szeretet szavait szóljuk.

Az igehirdetést követően a „Tégy, Uram,

engem áldássá” című énekét énekeltük el, majd imádság után Weiner-Legeza Luca beszélt a REFISZ életéről. Elmondta, hogy ő Pomázra mindig hazajön, hiszen öt éves kora óta járt ide templomba és a közösségbe, de most a REFISZ képviselésében jött hozzánk.

A REFISZ egy országos szervezet, amelynek az a célja, hogy minél több fiatalt szólítson meg az evangélium üzenetével. A fiatalok sajátos igénye, hogy lehetőséget kapjanak a barátkozásra, az egymással való közösségre, ismerkedésre. A legfontosabb céljuk az, hogy a fiatalokat Jézus Krisztushoz hívják. Valamennyi szolgálójuk tapasztalata, hogy fiatalon szólította meg őket Isten, és megkapták azt a kegyelmet, hogy Jézus Krisztus követésére induljanak, amit a legnagyobb értéknek tartanak az életükben. A fiatalokat is ennek a kegyelemnek a megélésére hívják. A legnagyobb élményük, amikor egy nyári tábor végén fiatalok bizottságot tesznek arról, mit éltek át a héten Isten jelenlétében. Hatalmas öröm, amikor egy bizonyosgyűvő fiú azzal fejezi be, hogy „Pisti vagyok, Istennek bűnös, de megváltott gyermeke.” Amikor egy ilyen mondat elhangzik egy fiatal szájáról, a szolgáló csapat azt érzi, hogy megéri az a rengeteg munka, amit befektetnek a szolgálatukba, mert minden megtért lélek kedves és drága az Isten előtt.

Másik céljuk, hogy akik elköteleződtek Krisztus követésében, tudjanak növekedni is. Senki nem gondolja, hogy egyik pillanatról a másikra tökéletes emberré leszünk, sőt ezt életünk során soha nem gondolhatjuk magunkról, de növekedhetünk abban a hitben, abban a szeretetben, amit mindannyian Istentől tanulunk. Ezt igyekeznek a fiatalok számára az ő nyelvükön megfogalmazni, olyan témákat felvetni, amelyek aktuálisan az ő életüket érintik, akár a párkapcsolatok terén, akár azzal kapcsolatban, hogy az iskolában vagy saját kör-



nyezetükben hogyan élhetnek hiteles keresztény életet. Sokan nagyon nehéz körülmények közül jönnek, ezért fontos nekik ez a megerősítő közeg, hogy újult erővel tudjanak Krisztus útján továbbhaladni.

A REFISZ szolgálatra is neveli a fiatalokat, akik a gyülekezetekben élnek mindennapi lelki életüket. Nem refiszessé nevelnek, hanem református kereszténységre hívják őket, és arra, hogy utána a saját közösségükben megtalálják a helyüket, és tartsák saját felelőssé-

güknek, küldetésüknek, hogy megtegyenek mindent, amit saját erejükből, lehetőségeikből megtehetnek Isten országáért.

Míndezeket a célokat foglalja keretbe az a törekvésük – ami tulajdonképpen valamennyiünk végső célja –, hogy a fiatalok munkája, szolgálata, egész élete végül is Isten dicsőségéről tehesen tanúbizonyságot. A REFISZ munkatársainak is az a reménye, imádsága, hogy amit ebbe a szolgálatba befektetnek, az Isten dicsőségét szolgálja.

Weiner Zoltán a pomázi fiatalokhoz fordulva mindezt még azzal egészítette ki, hogy a

mi gyülekezetünk fiataljait is erre a küzdelemre hívja a REFISZ. Majd megköszönte a szolgálat lehetőségét, az anyagi támogatást (az istentisztelet perselypénzét gyülekezetünk a REFISZ támogatására ajánlotta fel), és kérte, hogy gyülekezetünk imádságban is hordozza a REFISZT és szolgálóit.

Hívogatta a fiatalokat a REFISZ alkalmaira is. Május 26-án lesz egy „Tavaszi zsongás” nevű alkalom, mely a korábbi években focikupa volt, de hogy ne csak a fiúk, hanem a lányok számára is vonzó legyen, kiegészül a program más sportágakkal is, főzőversennyel, beszélgetéssel. A nyári táborukat minden év augusztusában tartják Balatonszárszón, idén nyáron a szentendreiek szervezésében pedig egy refiszes evezős ifitábor is lesz, ezekre is szeretettel várnak minden érdeklődő fiatalt. A REFISZ híreit, eseményeit a www.refisz.hu honlapon, vagy a facebook-oldalukon lehet megtalálni és követni.



Weiner-Legeza Luca

Befejezésül a REFISZ hangulatának érzékeltetése céljából a „TéliTali 2018” című négyperces videót vetítették le kedvcsinálóként, mely a Mezőkövesden februárban összegyűlt mintegy kétszáz fiatal találkozójáról szólt.

P.A.

Két, súlyosan beteg ember feküdt ugyanazon kórteremben. Egyikük minden nap délután felült az ágyban egy órásckára, hogy ezzel megmozgassa a szervezetét. Az ágya a kórterem egyetlen ablakához a közelebbi volt. A másik beteg ember egész nap csak feküdt az ágyában, a plafont bámulva.

Beszélgettek a családról, feleségről, gyerekekről, a katonakorukról, a nyaralásaikról, ahogy az szokásos ilyen helyzetben. Az az ember, aki az ablaknál feküdt, minden délután, amikor felült, azzal töltötte az időt, hogy elkezdte közvetíteni a másiknak, mit lát az ablakon át a kinti világból. A másik ágyon fekvő embert egy idő után szinte csak ezek a színes beszámolók tartották életben, már alig várta őket, ez volt minden változatosság az életében.

Az ablak egy kellemes, tavacszkával díszített parkra nézett. Vadkacsák, és hatyúk úszkáltak a tavon, és gyerekek játszópark távirányítós játékhajóikkal rajta. Szerelmespárok üldögéltek a színes virágágyások mellett órákig, egymásba felejtkezve. Miközben az ablak melletti beteg kimerítő részletességgel írta le a kinti világot, a másik, folyton fekvő behunyta a szemét és maga elé képzelte a látványt. Egy meleg délutánon az ablak melletti ember egy, a parkon átvonuló karneváli menetről beszélt. Bár a folyton fekvő ember nem hallotta a zenészeket, maga elé képzelte őket a másik



érezketes leírása alapján.

A napok és hetek teltek. Egy reggel a beteget fürdetni készülő nővér az ablak melletti embert élettelenül találta az ágyában, mert az éjjel csendben elaludt örökre. Elszomorodva hívta a személyzetet, hogy kivigyék az elhunytat. Amint alkalom kínálkozott rá, a korábban a belső ágyon fekvő beteg kérte, hogy a másik ágyban fekhessen. A nővér szívesen segített, kényelembe helyezve őt azon az ágyon, majd magára hagyta. Lassan, fájdalomtól gyötörve az ablak felé fordult az

ember, és megdöbbenve látta: az ablak egy tűzfalra néz. Megkérdezte a nővért, mi történhetett az eltávozott szobatárssal, hogy olyan szépen festette le az ablakon túli világot. A nővér elárulta, hogy az az ember vak volt, nem láthatta a falat sem. Valószínűleg csak bátorítani akarta Önt! – mondta a férfinak.

Tanulság: igazi boldogság boldogabbá tenni másokat, nem törődve saját helyzetünkkel. Bajainkat megosztva csökkenthetjük őket, de ha derűnk, és boldogságunkat osztjuk meg másokkal, megsokszorozzuk azt. Ha gazdagnak szeretnéd érezni magad, számold össze azokat a dolgokat az életedben, melyeket nem vehetsz meg semmi pénzért. Minden nap ajándék az ételtől, így becsüld meg a napjaidat, melyek száma – bármilyen sok is jusson – véges.



Textus: 2Kor 5,14-15

¹⁴Mert Krisztus szeretete szorongat minket, mivel azt tartjuk, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor mindenki meghalt; ¹⁵és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt.

Kedves testvérek! Feltámadás – nehéz róla beszélni, nehéz hozzá viszonyulni. Ennek két oka is van. Egyrészt ez a kereszténység velejé magva: Krisztus Urunk meghalt és feltámadt értünk. Megtette azt az áldozatot, amire mi soha nem lettünk volna képesek. Másrészt pedig túl távol van tőlünk. Majd kétezer évvel ezelőtt történt, és ki tudja, mikor fejtí ki a mi életünkre végérvényes hatását? „Azt a napot pedig és azt az órát senki nem tudja, sem az ég angyalai, sem a Fiú, hanem csak az Atya egyedül.” – mondja Jézus. Várjuk ugyan, de nem tudjuk, mikor jön el Krisztus. Talán ma délután, talán még kétezer év múlva. Valamikor a jövőben, de biztosan nem most. Valamikor volt, valamikor lesz, de nem most.

Márpedig vannak olyan események az életünkben, amik itt és most hatnak ránk, fontosabbnak tűnnek, mint a feltámadás. Hétköznapi tevékenységekre gondolok. Húsvét van: főzni kell sonkát, tojást, a hozzáértők tán még reszelt tormát is készítenek elő. Meg kell főzni ebédre a tyúkhúsleveset. Végre hétfő, lehet menni locsolkodni. Hamarosan vége a szünetnek, mehetünk vissza az iskolába, ahol várnak ránk a bemutatandó házi feladatok és megírandó dolgozatok. A munkahelyen sem lehet lazáslni. És sajnos akadnak nehezítő körülmények is: betegség, szeretünk elvesztése, adósság, testi-lelki fájdalom, stressz, depresszió. Napokig sorolhatnánk, hogy a tyúkhúslevestől egészen a derékfájásig mi minden fontosabb itt és most, mi minden befolyásol minket itt és most, mintsem Krisztus halála és feltámadása.

Azt mondom ezért, hogy adjunk hálát Istennek: végre kicsit félretehetjük a mindennapok terheit, gondjait és Isten házában lehetünk, közösen az értünk feltámadott Krisztusra figyelhetünk, tőle tanulhatunk. Tegyük félre azt, ami most nyilvánvaló: a szürke hétköznapiakat, és koncentráljunk arra, ami

nyilvánvaló volt és nyilvánvaló lesz azért, hogy most is nyilvánvaló legyen! Ne a nyuszira, ne a tojásra, hanem Krisztus emberi ésszel már-már felfoghatatlan csodálatos tetteire figyeljünk: halálára és feltámadására. Tekintsünk rá a felolvasott igeszakasz segítségével először is magára Krisztus halálára és feltámadására. Mit jelent az, hogy ez mindenkiért történt? Másodszor arra, amit Pál



Krisztus szorongató szereteteként említi. Azaz amit Jézus halála és feltámadása által még a mai napig is tesz értünk. Harmadszor pedig az ember válaszára. Mit jelent az, hogy többé nem önmagamért élek, és hogyan tehetem meg ezt egyáltalán?

Egy mindenkiért

Krisztus meghalt és feltámadt. Megszabadított minket minden bűntől, azaz minden olyan tettünktől, ami nem Istennek tetsző. Majd harmadnapon feltámadt, hogy az Atya vele együtt minket is feltámasszon az örök életre. Krisztus ezt tette értünk. „Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja barátaiért.” – mondja Jézus tanítványainak. Majd – mondhatni – még ennél nagyobb szeretetet is tanúsítva, fel is támadt értünk. Meghalt, hogy meghaljunk bűneinknek, majd feltámadt. Ezzel egyrészt lehetőséget adott az új életre, amiben már nem én élek, hanem Krisztus él énbennem, másrészt pedig az örök életre.

Ezek a távoli dolgok. Örök élet. Az nem most van. Most egy néhány évtizedig tartó élet van, aminek valamiért része a halálfélelem és az életben maradási ösztön. Még akkor is, ha találkoztam Krisztussal, és tudom, hogy örök életet szerzett nekem.

Megszabadított minket Krisztus. És ennél nagyobb örömhírt nem is mondhatnánk. Mégis ez egy olyan ajándék, amit sokszor távolról szemlélünk. Krisztus majd eljön másodszor, majd ítéletet tart, majd feltámadunk és Istent dicsőítve, akár csak az angyalok, vele leszünk örökké. Túl sok a majd, és kevés benne a most.

Szeretnénk végre Istennel lenni. „Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség” – mondja Pál apostol. Nem probléma, ha meghalok, mert Krisztussal lehetek. Aki ténylegesen találkozott Krisztussal, valójában felfogta, amit értünk tett, az már hozzá vágyódik. Mégsem mehetünk az örök életbe – most még. Ezért próbáljuk lekötni magunkat itt a földön, a mostani dolgokra koncentrálva. Hiszen a vacsorának el kell készülnie, az ajándékot muszáj becsomagolni, az iskolai és munkahelyi teendőkre fel kell készülni. Nem menekülhetünk el a testi-lelki fájdalmak elől. Ezek itt és most vannak. Krisztus ott és akkor halt meg és támadt fel, és mi majd és akkor támadunk fel. Én mégis azt mondom, hogy a „régén és ott”-ra, illetve a „majd és ott”-ra koncentrálva élünk itt és most. Így a szürke hétköznapiak sem lesznek olyan szürkék.

Noha Krisztus kétezer évvel ezelőtt szabadított meg, és egyedül az Atya tudja, mikor lehetünk részesei a hön áhított örök életnek, ez már most is hat ránk. Ugyanis aki megtért Krisztusnak, az már most az örök élet reményességét bírja, a szerint élheti az életét, és ezt senki nem veheti el tőle. Testvéreim! Tudom, hogy rengeteg fontos és szorongató rész van az életünkben. Mégis legyen életünk legnagyobb része a Krisztusra figyelés! Ő meghalt és feltámadt értünk és helyettünk. Jézus megszerezte számunkra a legnagyobb ajándékot, amit mi magunk soha nem szerezhettünk volna meg. Ez pedig az örök élet. Amikor nem lesz már munkahely és iskola, reggeli és ebéd. Amikor teljes mértékben, örökké Istennel lehetünk. Nem lesz több aggodalom és fájdalom, csak földöntúli boldogság. Nem is álmodhatnánk nagyobbat. Így szabadított meg minket Krisztus. És ez már most is hat ránk. Aki hit által elfogadta Krisztust, megtette az egyetlen lépést, amit ember tehet (azzal a kitételrel, hogy igazából a hitet is Isten adja – ennyire rá vagyunk utalva), tehát aki azt megtette, azé kegyelemből az örök élet. És ezt a hitet és reménységet nem veheti el tőle senki. Ez a miénk. És ez itt és most van, ezért szenteljünk neki kellő figyelmet a mindennapok sürgés-forgása közepette is!

A miénk. De pontosan kiké? Pál apostol azt írja, hogy Jézus mindenkiért meghalt. Ez így van. Krisztus elvette a világ összes bűnét. Mindenki meghalt a bűnnek. Az más kérdés, hogy kié lehet az a bizonyos új élet, ami az örök élet felé vezet. Az az élet, amiben Krisztust követjük a magunk emberi módján. Vajon mindenki üdvözülhet? Biztosan nem egy embert foglalkoztat ez a kérdés. Talán ezzel kikerülöm a választ, de én azt mondom,

hogy ezt bízzuk Istenre. A Bibliában arról is olvashatunk, hogy vannak választottak, de arról is, hogy Isten minden ember üdvösségét akarja. Úgy gondolom, Kálvin eleve elrendelés tana nagyon helyénvaló ebben a kérdésben. Hiszen nem az ember kezébe adja a döntést, hanem Istenre teszi a hangsúlyt. Az Örökkévaló akarata szerint van a kiválasztás és az elvettetés. Bízzuk hát rá ezt a kérdést az Ő irgalmába és feltétel nélküli szeretetébe vetve reménységünket.

Krisztus szorongató szeretete

Krisztus szeretete szorongat minket. Szorongat. Nehezen meghatározható már a görög szövegbeli szó is. Sokrétű a jelentése. Mondok néhány értelmezési lehetőséget, így talán közelebb kerül hozzánk ez a gondolat: Krisztus szeretete szorongat minket. A szó jelentései tehát: serkent, ösztökél, készlet, irányít, legyőz, ural, nem hagy más választást, két fal közé szorít. Krisztus mindezt megteszi értünk, mert ennyire szeret bennünket.

Várjunk csak! Krisztus irányít, legyőz, sőt ural bennünket? Manapság ezek nemigen pozitív fogalmak. A posztmodern, vagy poszt-posztmodern világ szemlélete másra teszi a hangsúlyt. Az énrre, az egyénre, az individuumra. Hogyan jöhet bárki ahhoz, hogy feletem ítéletet mondjon? Hogy irányítson? A magam ura vagyok, nincs szükségem rá. Azt hisszük maximum, hogy nincs szükségünk rá. Biztosan nem gondoljuk azt, hogy hét és fél milliárd ember önféjűsége és önzése jóra vezetne. Nekünk igenis isteni segítségre van szükségünk, Krisztus szorongató szeretetére a megfelelő földi élethez. Csak ebben az a nehézség, hogy nem mindig látjuk ennek gyümölcsét, nem vesszük észre, hamis ábrándokat kergetünk benne. Krisztus szorongató szeretete két fal közé zár, nem hagy más választást, mi emberek, sajnos mégis feszegetjük az óvó korlátot. Azt gondolnánk, aki keresztyén, többé már nem vétkezhet. Krisztus szorongató szeretete teljesen az uralma alá veszi, másképp nem tehet, mint Megváltóját követi minden tekintetben. Ez egy hiú ábránd. A megtérés nem tesz minket tökéletes emberekké. Annyira elvetemültek tudunk lenni, hogy azokat a falakat is áttörtjük, amikkel Krisztus szeretetében terelne bennünket a helyes útra.

Aki tehát hit által elfogadta Krisztust, megértette micsoda kegyelem számára az Ő halála és feltámadása és az ő Megváltója szorongató szeretetének hatása alatt áll, az is vétkezhet. Lehet rossz napja, beszélhet tiszteletlenül a házastársával. Lehet stresszes, elronthatja a munkáját. Lehet lusta, kihagyhat egy-egy napot az iskolában. Lehet rossz. Miért? Isten megtett mindent értünk, amit csak lehetett, mi mégis rosszak maradtunk. Milyen jó is lenne, ha az új életet megkapva már egyetlen félresiklott szavamat sem kellene visszavonnom. Ha nem vétenék többé hibát. Ha az érzéseim és gyengeségeim nem vennének erőt rajtam. Mégis vissza kell vonnom nem is egy szavamat, hibát hibára halmozok, és nem tudok mindig gátat szabni az érzéseimnek és gyengeségeimnek. Ezzel

senki sincs egyedül. Hogyan lehetséges ez? Nem is formálódtunk az új életre? Krisztus szorongató szeretete nem hat az életünkben? Dehogynem! Akkor mégis hogyan?

Hogy ezt jobban megértjük, Augusztinus tanítását szeretném segítségül hívni, lehet, ismerik a testvérek közül néhányan. Az emberi akaratot és a bűnt három állapot szerint hasonlítja össze Augusztinus.

Az első állapot (leszámítva a paradicsomi idillt): amikor az ember *nem tud nem vétkezni*. Azaz egyáltalán nem tud ellenállni a bűnnek. Ez a hitelenség időszaka. Ekkor gondolhatnánk arra, hogy vannak olyan ateista emberek, akik például ételt osztanak a szegényeknek. Akkor mégis tudnak nem vétkezni? Azt mondom, hogy nem. Ezeket a szívbe írt törvényeket, ezeket az ajándékokat kapták Istentől. Viszont ezek mellett vannak gyengeségeik is. Például jótékonyáguk mellett bántalmazzák saját gyermeküket, vagy zsarnokként uralkodnak beosztottjaikon és így tovább, ennek már képtelenek lennének ellenállni. Tehát valódi emberi gyengeségeikben képtelenek lennének nem vétkezni. Saját maguk gyengeségének és önzésének a foglyai.

A következő fázis: a megtért emberé. A megtért ember az, *aki tud nem vétkezni*. Azaz Krisztus értünk tanúsított szorongató szeretete által van olyan alkalom, amikor még a saját gyengesége fogságából is felszabadul. Például egy olyan ember, aki hirtelen haragú, Isten kegyelme által van, hogy megfékezheti nyelvét. Nem tudunk bűnök elkövetése nélkül élni, azonban Krisztus szorongató szeretete már megjelenik az életünkben. És ebben az új életben várunk az örök életre, amikor majd elérkezik a hön áhított rész: *nem*

leszünk képesek vétkezni.

Most viszont még tudunk vétkezni, azonban nem vétkezni is tudunk, de csak Isten akarata és kegyelme szerint.

Készülődés az örök életre

Ezzel kapcsolatban érdekes az emberek válasza. Ugyanis Krisztus azért halt meg és



Petrás Mária: Krisztus feltámadása (relief; Sitke)

támadt fel értünk, hogy többé ne magunkért, hanem Őerte és az Ő tanítása szerint éljük földi életünket. Ugyanis erre megadta a lehetőséget: tudunk nem vétkezni.

Hallottunk arról, hogy Krisztus halála és feltámadása, ami kétezer évvel ezelőtt volt, és a mi üdvösségünk, amiért történt (csak) valamikor az eljövendő időkben következik be. Krisztus szabadítása mégis jelen van az életünkben, ebben a pillanatban is. Most, amikor minden más földi gondunk-bajunk nagyobbak tűnik Krisztus szabadításánál. Nagyobbnak tűnik, de nem az. Krisztus feltámadása itt és most hat az életünkre, általa részesei lehetünk az örök életnek. Boldogságunk lehet ennek a reménysége, nem majd, hanem itt és most. Amikor élünk, mozgunk, vagyunk. Hallottunk arról is, hogy Krisztus szorongató szeretete, aminek része volt halála és feltámadása is, sarkall minket Istenünk követésére. Erre meg is adta a segítséget: tudunk nem vétkezni. Mindent megtett értünk. Nekünk már csak válaszolni kell erre.

Hogyan? A válasz egyszerű, a megtevéle pedig sokkal kevésbé: töltjük be a szeretet parancsolatát! Szeressük Istenünket és szeressük felebarátainkat. Ne magunkért éljünk, hanem Istenért, aki mindent megtett értünk, és felebarátainkért, mert ez az Isten akarata, aki meghalt és feltámadt csakis értünk.

Képesek vagyunk erre? Természetesen nem. Gyengék vagyunk ahhoz, hogy szeressük az Urat, a mi Istenünket teljes szívünkkel, teljes lelkünkkel és teljes elménkkel.



Ahhoz meg pláne, hogy minden egyes felebarátunkat úgy szeressük, akárcsak magunkat. Gyengék vagyunk, a felgyorsult világ pörgése mellett, a teljes életünket az istentiszteletnek nyújtani. Gyengék vagyunk ugyanolyan szeretettel fordulni a házastársunkhoz, a legjobb barátunkhoz és egy számunkra ismeretlen emberhez. Krisztus mégis ezt kéri.

Amíg tudunk vétkezni (amellett, hogy tudunk nem vétkezni is), addig bármennyire is fájdalmas, nem tudunk tökéletesen eleget tenni az isteni parancsnak. Krisztus, a mi megváltónk mindent megtett értünk, mi meg semmit nem tudunk tenni ezért viszonzásul. Mi magunk egészen biztos. Viszont mivel Krisztus szeretete szorongat bennünket, támaszt nyújt, ezért van lehetőségünk legalább néha igazán szeretni Istent és felebarátainkat. Sőt Isten kegyelme által fejlődhetünk is benne!

Épp ezért arra buzdítom magunkat, kedves testvéreim, hogy legyünk hálások Krisztus értünk való áldozatáért: haláláért és feltámadásáért! Fogadjuk el azt a szorongató szeretetet, amit irántunk tanúsít! Ne csüggedjünk azért, mert néha fontosabb számunkra a húsvét hétfői locsolkodás, mint az istentisztelet alkalmá! Ne csüggedjünk azért, mert a rohanó világban néha elfordulunk Istentől! Ne csüggedjünk azért, mert van alkalom, amikor szeretet nélkül fordulunk a másikhöz! Emberek vagyunk, bűnösök, ezt Isten tudja. Ezért vette el a világ bűneit, ennyire kegyelmes hozzánk! Ismét mondom: fogadjuk el Krisztus szorongató szeretetét! Az Ő segítségül hívásával igyekezzünk önmagunk helyett Istenért és felebarátainkért élni! Ne csüggedjünk el, ha nem sikerül! Merítsünk erőt Krisztus feltámadásából, az örök élet ajándékából itt és most! Isten kegyelme által, a Szentlélek jelenlétével és Krisztus szorongató szeretetével tegyünk meg minden tőlünk tehető, bármily csekély is legyen az! Ámen!

Császár Domonkos Zoltán legátus, IV. éves teológus-lelkész hallgató (KGRE)

(Az igehirdetés elhangzott 2018. április 2-án, Húsvét hétfőjén, a pomázi református templomban)



BIZONYSÁGTÉTEL

2018. február 11-én a vasárnapi igehirdetés az ötezer ember megvendégeléséről és Jézus csodálatos kenyérszaporításáról szólt. „Nem volt más, csak öt kis kenyérke és két hal”, de Jézus kezében megszorodott.

Az esperes úr felvette a kérdést: Ti hogyan tapasztaltátok meg Jézus csodatételét az életekben? Elgondolkodtam, mennyi lehetetlennek tűnő dolog történt az én életemben, és most el is mondom egyet a sok közül.

Eljött az életemben az az idő, amikor egyedül maradtam. Még aktív dolgozó voltam, a fizetésemből kellett fenntartanom magamat. A ház rezsijére szinte az egész havi jövedelmem ráment. Főleg télen volt nehéz, a fűtés miatt. Munkából hazajövet a vegyesfűtésű kazánt kisalakozni, begyűjtani; mire lefeküdtem, akkorra melegegett fel a lakás.

Akkoriban vezették be Csobánkára a gázt. Kiküldték a jelentkezési lapot, amiben ismertették a gáz bevezetésének feltételeit. Álmodoztam: milyen jó lenne, ha nekem is lehetőségem lenne rá! Először elhessegettem a gondolatot, de azután elkezdtem imádkozni. Elmondtam az Úrnak: nincs megtakarított pénzem, nincs mit eladjak, nem tartozik nekem senki, kölcsön nem kérhetek, mert azt meg kell adni stb. Uram, én is szeretném, de nincs miből!

Nem sok idő múlva kaptam egy levelet az Önkormányzattól. Az állt benne, hogy menjek be a hivatalba, beszélni szeretnének velem. Kiderült: a hozzájárulásomat kérik, hogy a házam kertjéből kisajátíthassanak egy darabot az út megszelésítése miatt, amire sürgős szükségük van. Mivel nagyobb a terület, mint amit az útra köteles az ember leadni, a napi folyó áron kifizetik az átadott területet. És itt jön a csoda! Egy hónapon belül átutalták azt a pénzt, ami elég volt a gáztársulatba való belépésre, egy új gázkazánra, kéménybélelésre, gázóra szekrényre és a bekötés költségeire, sőt még maradt is,

ami takaréka téve kamatozott. Annak a három hónapra lekötött összegnek a kamatából (akkor még jóval nagyobb volt a pénz értéke) pótolni tudtam a téli magasabb fogyasztási díjat. Így szaporít meg az Úr bármit, ha hittel az Ő kezére bízunk. Tehát nem fogyott ki a korszóbból az olaj, a fazékból a liszt (1Kor 17,14-16).

Most is elég mindenre, amim van, mert Aki megígérte, hogy nem hagy el, őszkoromig gondoskodik rólam, az Úr, most is tesz csodákat, csak oda kell figyelni, és nem a „véletlenek” betudni azt, amit Ő cselekszik az életemben (Zsolt 40,2-6).

Mellékesen jegyzem meg: az út a mai napig nem készült el!

Életem ott van az Isten tenyerén, s azért van az, hogyha bármi fáj neked, mosolyogjon a szemed! Száz jaj között is bízzál vakon! Hited föl ne add! Miért és mitől félnél Te az Isten tenyerén?

Az Úré a dicsőség mindenkoron!

Halász Árpádné Éva



*Ne aggódjatok tehát a holnapért.
Mt. 6.34*

**A POMÁZ-CSOBÁNKAI REFORMÁTUS TÁRSEGYHÁZKÖZSÉG
„ÁLDÁS, BÉKESSÉG!” ÚJSÁGJÁNAK MELLÉKLETE**



SZEREPLŐK:

NARRÁTOR
CLAVIUS
PILÁTUS
LUCIUS
KAJAFÁS
KATONA
CENTURIÓ (százados)
ŐR
FÉRFI
ASSZONY
JÁRÓKELŐ
BESÚGÓ

JÉZUS
BARABÁS
ARIMÁTIAI JÓZSEF
NIKODÉMUS
MAGDALAI MÁRIA
PÉTER
BERTALAN
TAMÁS
JÁNOS
JAKAB
FÜLÖP
FOGADÓS



NARRÁTOR Már 30 éve uralta a Római Birodalom és Tibériusz császár a Júdeai pusztaságot és annak népét.

CLAVIUS Clavius vagyok. Poncius Pilátus helytartó tribunusaként a dolgom a rend fenntartása volt a városban. Pilátus azzal a feladattal bízott meg, hogy feszítsem keresztre azokat, akik messiás zsidó bajkeverők. A probléma csupán annyi, hogy egyikük tényleg a Messiás volt.

NARRÁTOR A Rómához hű és igazi katona, Clavius azonban nem hagyja magát befolyásolni. Jézus által sem. Amikor századosa Golgotán állva kijelenti, hogy „Valóban Isten Fia volt ez!” – Clavius nem fogja vissza magát. Megmutatja, hogy őt más fából faragták. Rajta nem fognak a zsidó babonák. Legalábbis vasárnap reggelig. Ez az a pillanat ugyanis, amikor Clavius számára elszabadul a pokol. A sír üres, az örök nem beszélnek, Jézus tanítványai pedig azt a hírt viszik szét, hogy Jézus feltámadt. A főpap arra figyelmezteti Claviust, hogy ha nem vet gátat a feltámadásról keringő híreknek, népfelkelésre számíthat. Pilátus tehát hátborzongató vadászatra küldi, hogy megtalálja Krisztus testét.

Küldetése során a Tribunus olyan dolgokat tapasztal, amik alapjaiban rengetik meg pogány világnézetét.

Még korábban történt, mikor egy lázadás leverése után sikerült elfogni Barabást.

CLAVIUS Hozzátek ide!

BARABÁS Tudom, hogy végződik...

CLAVIUS Add át Jahvének Mars meleg üdvözlését!

BARABÁS Fájhat neked, hogy az egy igaz Isten minket választott helyettetek.

CLAVIUS Ma nem téged választ.

BARABÁS Ha a Messiás eljön, Róma sem-

mivé lesz.

CLAVIUS Addig is vigyétek a börtönbe.

KATONA Tribunus, Pilátus hívat!

CLAVIUS Még mocskos vagyok a vértől...



KATONA Nem számít, nagyobb a baj.

PILÁTUS Győztél?

CLAVIUS Úgy mondták sietős...

PILÁTUS Öltözőeked illik a feladathoz.

CLAVIUS Mi történt?

PILÁTUS Hűsvét van. Júdea összes szent boldnya városomban szítja a tüzet. Az egyik közülük kisebb sereget gyűjtött követőkből. A papság úgy döntött, mennie kell. Vándalok törtek rám a véérért kiáltva, mert azt állítja, ő a Messiás.

A keresztre küldtem. Ne bámulj így rám, én sem örülök neki. Olyan helyzetbe kerültem, amit úgy látom, nem érsz fel ésszel. A

császár nemsokára idelátogat, a városban rendnek kell lennie. RENDNEK!

CLAVIUS Tőlem mit kívánsz, helytartó?

PILÁTUS Tégy pontot az ügy végére! Épp elég ideje tart. Rövidítsd meg a Názáreti szenvedését. Törd el a lábát!
És Clavius! Az új szármegyed: Lucius Triho Ennius. Apja jó barát!

NARRÁTOR Ez alatt Jézust keresztre feszítették a Koponyák hegyén. Az ég elsötétült, a föld beleremegett. Zűrzavar támadt a városban.

LUCIUS Megtiszteltetés, Tribunus.

CLAVIUS Menjünk...

LUCIUS Hogy elsötétült az ég...; az előbb még sütött a nap. Poseidon haragszik...

CLAVIUS Egyik isten biztos.

NARRÁTOR Mikor a kereszthez ért, Claviust nagy ordibálás fogadta...

KATONA Nem bírom a nyöszörgésüket.

Az még napokig is húzhatja...

CLAVIUS Centurió! Jelentést!

CENTURIÓ Különös nap ez, Tribunus.

LUCIUS Csak a föld rengett.

CENTURIÓ Rengett, az ég meg fekete lett..., és ez a király...; valami baj van, az emberek érzik.

LUCIUS Csapi szét köztük, mutasd meg ki az úr!

CLAVIUS A Názáreti meghalt már?

CENTURIÓ Hat órája van fönt, élnie kell még.

CLAVIUS Mondott valamit? MONDOTT VALAMIT?

CENTURIÓ A rengés előtt annyit: „BEVÉGEZTETETT!”

CLAVIUS Legyen hát úgy!

NARRÁTOR Egy katona megkapta a jelet, hogy eltörje a megfeszítettek lábszárát. Mikor Jézushoz ért, Clavius rákiáltott.



CLAVIUS Várj! Dárdát neki!

Hallgassd el az anyját! HALGASSA-TOK!!!

KATONA Szerencsés vagy, tudod-e?

NARRÁTOR Ezzel átdöfte Jézus oldalát a dárdával.

CENTURIÓ Ez az ember ártatlan volt!

CLAVIUS Szedd össze magad! Eredj! Mondd meg a helytartónak, elvégeztetett!

Menjete, vége van! Menjete haza! Lóduljatok, el innen!

NARRÁTOR A tömeg lassan oszlani kezdett, a keresztek körül elkezdtek levenni a halottakat...

ARIMÁTIAI JÓZSEF Várjatok! Pilátustól jövök, kérek, olvasd el, Clavius!

CLAVIUS A családi sírboltba? Kicsoda ő neked?

ARIMÁTIAI JÓZSEF Mindjárt itt a sabbat, már csak két órám van. Kérek!

CLAVIUS A tiéd.

ARIMÁTIAI JÓZSEF Nikodémus, siess!

NARRÁTOR A fürdőben.

PILÁTUS Gyere, Clavius, mosd le a nap mocskát! Mondd, mit kívánsz? Ételt, masszázst, asszonyt?

CLAVIUS Csak ezt.



PILÁTUS Ifjú vagy, kialszod magad, és újra kezded. Értékes a szolgálato, Tribunus. Bízom benned. És bocsásd meg nekem, ha ma dühösnek tűntem.

CLAVIUS Nem számít.

PILÁTUS A Názáretit eltemették?

CLAVIUS Kőtömböt toltunk a sírbolt elé, hatalmasat, sokan bámulták.

PILÁTUS Talán a remény is meghalt veled. Különös eset. Még sosem láttam senkit, aki ennyire vágyta volna a halált. Szinte sürgette, hogy feláldozzák.

CLAVIUS Megszállottak...

PILÁTUS Igen, nincs másik isten, csak egy. Én is csak Minervához imádkozom, bölcsességért. Te?

CLAVIUS Marshoz.

PILÁTUS Ki más? Talán az egyikük meghal, elkel a segítség. Teszem, amit kell.

CLAVIUS Nem lennék a helyedben.

PILÁTUS Ugyan már! Egy ösvényt taposunk. Látom becsúgyad. Mi a végcél?

CLAVIUS Róma. Hatalom. Tisztség.

PILÁTUS És még?

CLAVIUS Vagyon. Jó nevű család. Majd egy villa valami jó nevű vidéken.

PILÁTUS Mit remélsz tőle?

CLAVIUS A küzdelem végét. EGY NAPOT HALÁL NÉLKÜL. Békét.

PILÁTUS Ez kéne a békéhez? Más módja nincs? – én lefekszem. Büntetés, ha nem alszom ki magam... A Názáreti másmilyen volt?

CLAVIUS Halott volt.

PILÁTUS Béke, Tribunus, és jó éjszakát!

CLAVIUS Jó éjt!

ZENE

KATONA Tribunus, Pilátus hívat.

CLAVIUS Hívatál, helytartó?

PILÁTUS Sült szagot hoztál! Lakoma?

CLAVIUS Temetés.

PILÁTUS Íme, a megoldás. Égessétek el!

KAJAFÁS Isten tiltja az égetést.

PILÁTUS A munkát is tiltja sabbatkor, te mégis itt vagy, Kajafás!

CLAVIUS Égetni?

PILÁTUS A megfeszített Názáretit.

CLAVIUS Miért?

KAJAFÁS Még munkálkodik.

PILÁTUS Hiszen halott, Kajafás! Követői rejtőzködnek, már nem kell attól tartanod, hogy hatalmadra tör.

KAJAFÁS Fenyegetést jelent, helytartó. Még életében azt mondta, hogy halála után három nappal feltámad. Megmondta. Pecsételjétek le a sírt, nehogy a megjósolt éjszakán a tanítványai ellopják a tetet, mondván, feltámadt poraiból. Az nagyobb zűrzavart keltene, mint amit istenkáromlása okozott.

CLAVIUS Vannak embereid, őriztesd te a sírt!

PILÁTUS Helyettem szóltál.

KAJAFÁS Ahogy már kértem, római pecsét kell, hogy mindenki lássa, a helytartó akarata ez.

PILÁTUS És nem a tiéd...

KAJAFÁS Azt vágyjuk, amit a császár: békés Jeruzsálemet, békés Júdeát. Ami füstté válik, ha a testnek lába kél.

CLAVIUS Emiatt hívtátál?

PILÁTUS Cselekedj hát!

NARRÁTOR A katonák megtették, amit Kajafás kért Pilátustól. A követ lepecsételték.

CLAVIUS Senki nem érhet a pecsétekhez holnap napnyugtáig!

NARRÁTOR Clavius meglátta Nikodémust a fák között, és megszólította.

CLAVIUS Te is a papokhoz tartozol, igaz?

NIKODÉMUS Igen.

CLAVIUS És mégis gyászolod azt a férfit.

NIKODÉMUS Kivételes ember volt.

CLAVIUS Király?

NIKODÉMUS Próbára teszel.

CLAVIUS Mi is volt a neve a Názáretinek?

NIKODÉMUS Jézusnak hívták.

KATONA Tribunus, Pilátus hívat!

PILÁTUS Eltűnt!

CLAVIUS Ki? A Názáretit?

PILÁTUS Ki másról beszélnek!? Reggelre üres volt a sírbolt.

CLAVIUS Ki hozta a hírt? Az örök?

PILÁTUS Az őreid is eltűntek. Valami fajnó jelentette. Kiket állítottál oda?

Keríttesd elő, és korbácsoltsd halálra őket!

CLAVIUS Hadd járjak utána!

PILÁTUS Az nem ártana, mielőtt a papok, Kajafással az élükön megérkeznek.



CLAVIUS Már késő.

KAJAFÁS Tribunus! Mellőzhetnék a hazugságot? Én az öröktől tudom.

PILÁTUS Hozzád mentek?

KAJAFÁS Menedéket kerestek. Tudták, hogy mi jár annak, aki elalszik az őrségben.

PILÁTUS Mi történt?

KAJAFÁS Az, amit jövendöltem. Az eretnek tanítványok az éjszaka leple alatt elrabolták a testet. Már hirdetik is, hogy feltámadt halottaiból.



PILÁTUS Hisznek nekik?

KAJAFÁS A gyengék igen. De más is hinni fog. Be kell jelentenünk a lopást.

PILÁTUS Azt el fogják hinni?

KAJAFÁS Az örök a tanúk, ha nem ölitek meg őket.

PILÁTUS Sosem lesz vége...

KAJAFÁS Hirdesd ki! Mielőtt a remény szárnyra nem kap.

PILÁTUS Az kevés lesz. Test nélkül, ami bizonyítja, hogy halott, Messiás lesz.

Nem akarok kétséget. Tibériuszt nem várhatja forrongás. Meg kell találnunk a testet! Segítesz?

KAJAFÁS Hát hogyan! De hirdesd ki!

PILÁTUS Tévedtem, hogy bíztam benned, Tribunus? Lehet, hogy a pokolba vezet az utad?

Kövess nyomon minden egyes tanítványt, de még fontosabb, hogy megtaláld azt az átkozott tetemet, mielőtt oszlásnak indul.

NARRÁTOR Clavius először a sírhoz ment, hogy megvizsgálja, hátha talál valami nyomot.

CLAVIUS Hozzátok az Arimátiait!

NARRÁTOR Egy katona a köteleket nézegette.

KATONA Ezt eltépték... Tribunus, ezt látnod kell!

NARRÁTOR Ekkor tértek vissza a katonák Arimátiai Józseffel...

ARIMÁTIAI JÓZSEF Istenem, hová lett a teste?

CLAVIUS Mond meg te! Megkentétek olajjal?

ARIMÁTIAI JÓZSEF Nem volt rá idő. Csak mirhával és aloéval hintettük.

CLAVIUS Ez az, ami látható. Veríték és gyógyfüvek.

Itt a sírnál semmihez ne nyúljanak! Kuttassák át a várost elhagyókat! Fogasd le azt, aki azt állítja, hogy a Názáreti él!

KATONA Igenis!

CLAVIUS Vizsgálj meg minden múlt héten elhunytat, keresd rajtuk a megfeszítés sebeit!

KATONA Ássuk ki őket?

CLAVIUS Mindegyiket.

NARRÁTOR Egy pap odavitte Clavius elé az egyik őrt.

CLAVIUS Hagyj magunkra! Hol a társad?

ŐR Nem akar beszélni.

CLAVIUS Valóban? Nem lesz bántódása, ha vall a testlopásról.

ŐR Nagyon fél, és én is.

CLAVIUS Jól teszitek! Ez szégyenletes! Őrségben elaludni főbenjáró bűn. De kegyelmet kaptok, és visszatérhettek.

ŐR Bűntetlenül?

CLAVIUS Ha őszintén elmondod, hogy mi történt?

ŐR Aludtunk, amikor ránk támadtak a Názáreti veszett tanítványai. Megparancsolták, hogy mondjuk azt: feltámadt.

CLAVIUS Veszett? Hányan voltak?

ŐR Nyolcan-tizen... nem vagyok biztos benne.

CLAVIUS Fegyveresen?

ŐR Igen.

CLAVIUS Ezt alvás közben láttad?

ŐR Nem... én... mi már... ébren voltunk, amikor elvágták a köteleket.

CLAVIUS Elvágták?

ŐR Igen. Igen. Azután elgörgettek a követ, és elvitték a testet.

CLAVIUS Ti meg csak néztétek?

ŐR Igen..., de... dárdát szegeztek ránk.

CLAVIUS Katona! Mondták neked, hogy ezt valld?

ŐR Nem.

CLAVIUS Ittatok aznap éjjel?

ŐR Nem.

CLAVIUS Nem?

ŐR Nem.

NARRÁTOR Clavius előhúzza az üres tömlőt, melyben a bor volt.

CLAVIUS Mi hazugság még?

NARRÁTOR A városban egyre többen sugdolóztak, hogy mi is történhetett, de biztosat senki sem tudott. Mindenki félt a rómaiaktól, hogy nyíltan beszéljenek...

Eközben a katonák megvizsgálták a tetemet, de Jézus testét nem találták meg.



CLAVIUS Jelents, Lucius!
 LUCIUS Kettőt kikérdeztünk. De tíz-tizen-
 egy rád vár. Neked kéne kikérdezned.
 CLAVIUS Hozasd be őket egyesével!
 NARRÁTOR Az első egy nézelődő férfi volt.
 CLAVIUS Ki vitte el a testet?
 FÉRFI Nem tudom.
 CLAVIUS Becsületes ember vagy, és úgy
 hallom, Jézus-követő. Mondj igazat, és
 nem lesz bántódásod!
 FÉRFI Megérintett engem az, amit tanított.

CLAVIUS Felemelt?
 ASSZONY Ha ismernéd, megértenéd.
 CLAVIUS Ne terjeszd tovább, hogy egy
 halott feltámadt!
 ASSZONY (elmenőben) Akarod tudni, mit
 mondott?
 CLAVIUS Hát hogyan!
 ASSZONY Ti vagytok az elveszett magok,
 ... (mosolyog) elkéstél.
 NARRÁTOR Claviust gondolatai gyötörték.
 Azt hitte, gyorsan túl lesz ezen az egészen,

egy járókelő volt.
 CLAVIUS Tudod, mit keresek?
 JÁRÓKELŐ Igen.
 CLAVIUS Ki mondta neked, hogy a meg-
 feszített Názáreti él?
 JÁRÓKELŐ Egy barát... barátja.
 CLAVIUS Jézus egy barátja, vagy egy ta-
 nítványa? Amit mondasz, legyen igaz!
 JÁRÓKELŐ Ez a barát azt mondta...; két
 asszony volt az, aki látta Őt. A sírhoz
 mentek hajnalban gyászolni...; üresen
 találták...; utána látták Jézust az úton –
 elevenen.
 CLAVIUS A nevüket! Előbb-utóbb, így vagy
 úgy, válaszolni fogsz!
 JÁRÓKELŐ Az egyikét tudom...; egy asz-
 szony az utcáról: Magdalai Mária.
 LUCIUS Utoljára akkor látták, mikor a test
 eltűnt, korán, azóta nem, csak ennyit tudok,
 Tribunus.
 CLAVIUS Hol dolgozik?
 LUCIUS Dolgozik? Hát az utcán.
 CLAVIUS Senki nincs, aki felismerheti?
 LUCIUS Ki? Ki ismerheti?



Nem szolgált rá ilyen halálra.
 CLAVIUS Feltörték a sírt, ellopták a testet,
 hogy hazug csodával lázítsanak Róma
 ellen.
 FÉRFI Bizonyosan nem Jézus követői voltak.
 Nem az őszinték... Ők gyászolnak.
 CLAVIUS Azt beszéltek, feltámadt, hogy
 Izraelt ellenünk vezesse, Ő a Messiás. Te
 hiszel ebben?
 FÉRFI Ha élne..., hiszem, hogy Jézus a szí-
 vére ölelne... habár megölelted.
 CLAVIUS Távozz! Másokat is kihallgatok,
 mielőtt színvallásra kényszerítlek!
 FÉRFI Egy valamit titkoltam előled, Tri-
 bunus, most bevallom... Azt kérdezted,
 hogy király volt-e? Visszaadom a ko-
 ronáját.
 NARRÁTOR Azzal a Tribunus elé az asz-
 talra tette a töviskoszorút.
 A következő kihallgatott egy idős vak asz-
 szony volt.

LUCIUS Ül le!
 CLAVIUS Miért reszketsz?
 ASSZONY Római vagy.
 CLAVIUS Hallották, hogy azt kiáltoztad:
 Jézus él..., és örültél. Ez a hír járja. Hogy
 lehet, hisz nem láthattad?
 ASSZONY Az utcán hallottam.
 CLAVIUS Egy járókelőtől?
 ASSZONY Nem. Őt hallottam.
 CLAVIUS Jézust?
 ASSZONY Két napja. Ismerem a hangokat.
 Hallom őket.
 CLAVIUS Ezt nem kétem... A Názáreti kö-
 vetője vagy, Mirjam? Vagy csak a követők
 követője?
 ASSZONY Szeretett engem, egy öreg-
 asszonyt. Felemelt engem.

de tévedett.
 LUCIUS A következő biztosan beszél,
 tudom.
 NARRÁTOR Clavius kiment az udvarra
 gondolkodni, majd Marshoz, egy kőszo-
 borhoz fordult...
 CLAVIUS Nem hozzád szólok most, hanem
 a zsidók Istenéhez, Jehovához, hallgass
 meg! Vedd le védőkezed azokról, akiket
 keresek, és add át nekem! Mutass valami
 felismerhető jelet, és esküszöm, hogy temp-
 lomot emeltetek tiszteletedre.
 NARRÁTOR A következő, akit kihallgatott,

NARRÁTOR Clavius benyitott egy ajtón, és
 bekiáltott...
 CLAVIUS Ki ismeri közületek Magdalai
 Máriát?
 NARRÁTOR Kezek emelkedtek a magasba...
 A Tribunus lesben állt a katonáival, várva,
 hogy lecsaphasson. Egy idő után meglátták
 egy asszonyt bemenni egy kapun...
 CLAVIUS Az ő?
 LUCIUS Igen, az ő.
 NARRÁTOR A katonák berontottak a kapun.
 Mindenki menekült, ahogy csak bírt. Végül
 a Tribunus elkapta Máriát...
 CLAVIUS Salom, Mária! Miért menekültél?
 MAGDALAI MÁRIA Őszton.
 CLAVIUS Már láttalak téged.
 MAGDALAI MÁRIA A másik életemben?
 CLAVIUS Amikor Jézus meghalt, az anyja
 mellett. Ő volt a másik asszony a sírnál?
 MAGDALAI MÁRIA Ha tudnád, mi történt
 ott, nem kutakodnál...
 CLAVIUS Tudasd hát velem!



MAGDALAI MÁRIA Azt fel sem foghatjuk.
 CLAVIUS Kímélj meg a zelóta badarságtól és a talányoktól! Hová vittétek Jézust?
 MAGDALAI MÁRIA Itt van most is.
 CLAVIUS Lidérc talán? Vagy szellem? Életre kelt valahogy?
 MAGDALAI MÁRIA Nyisd meg a szíved, és lásd!
 CLAVIUS Csalást látok, mert hogy élhetne egy megfeszített? Kihúzhatom belőled a választ, téged is megfeszíttethetlek!
 MAGDALAI MÁRIA Az már mindegy.
 CLAVIUS Egy mártír!
 MAGDALAI MÁRIA Nem.
 CLAVIUS Mondj egy nevet, és szabad lehetsz!
 MAGDALAI MÁRIA Már szabad vagyok.
 CLAVIUS Mutasd meg a Messiást élve vagy holtan, és vezess el a követőihez!
 MAGDALAI MÁRIA Olyasmit keresel, amit nem találhatsz meg. A kutatásod tévútra visz.
 CLAVIUS Megháborodott, össze-vissza beszél.
 LUCIUS Lehet, hogy boszorkány. Megköveztettem? Vagy bezárjam?
 CLAVIUS Csak..., hadd menjen...
 LUCIUS Uram?
 CLAVIUS Hadd menjen! Ez az asszony tébolyult.
 LUCIUS Két napja nem alszol, Tribunus..., már képződös.
 CLAVIUS Ha lefolyt a homok, ébressz fel!

LUCIUS Tribunus! Lepergett a homok, és Pilátus hívat.
 PILÁTUS Megbolygattad a holtakat?
 CLAVIUS Mindent tívé tettünk...
 PILÁTUS De egy zsidó temetőben?
 CLAVIUS Ésszerűnek tűnt... Zsidó és halott.
 PILÁTUS Hát nem érzed, mit zúdítasz a fejünkre?
 CLAVIUS Még két nap, és már úgyis mind-egy. A természet elvégzi a dolgát.
 PILÁTUS A császárhoz eljut mindennek a híre.
 CLAVIUS Szerencsétlen helyzet.
 PILÁTUS Mindkettőnknek, Tribunus. Hozd ide a testet ma estig!

NARRÁTOR Clavius és Lucius elindultak, hogy megkeressék Jézus testét.
 CLAVIUS A tanítványok..., őket kell megtalálnunk.
 A fáradozásodért, és kaphatsz többet is...
 NARRÁTOR Azzal pénzt adott egy járókelőnek.
 CLAVIUS A Názáreti tanítványai hányan vannak? Mi a nevük? Mi a tervük? Mennyi fegyverük van? Hol találkoznak? Ki vezeti őket? Hol rejtégetik a testet?... Igyekezz!
 JÁRÓKELŐ Tizenketten vannak..., vagyis csak tizenegyen; Jézus bizalmasai..., buj-

kálnak, nem tudom hol.
 CLAVIUS Tudsz mondani neveket?
 JÁRÓKELŐ Megmondok egyet: Bertalan.
 NARRÁTOR Clavius a katonáival rárontott a tanítványokra...
 CLAVIUS Melyikötök Bertalan?
 BERTALAN Én vagyok.



CLAVIUS Hozzátok! Mit reméltek ettől az ábrándtól?
 BERTALAN Saját szememmel láttam...; az oldalán mentem és beszéltem hozzá...; tudom, hihetetlen, de igaz.
 CLAVIUS Akkor idézd ide! Rögvest! Mutasd meg a testét! Vagy levedlette, mint kígyó a bőrét?
 BERTALAN Istennek nem lehet parancsolni.
 CLAVIUS Isten? Maga Jahve öltött volna testet egy tébolyult szerencsétlen zsidóban?



BERTALAN Nagyon úgy tűnik.
 CLAVIUS Mit jelent ez az újjászületés?
 BERTALAN Hogy mit? Az örök életet..., mindenkinek..., mindenkinek, aki hisz.
 CLAVIUS Csábító ígéret. Többet ér a sónál... Hányan vagytok?
 BERTALAN Most talán még csak tucatnyian...; és egyetlen fegyverünk a szeretet. De ez..., ez megváltoztatja a világot.
 CLAVIUS Mik a szándékaitok?
 BERTALAN De miért féltetek annyira? Neki a birodalmatok semmi! Azt mondta: „adjátok meg, ami a császáré a császárnak!” – ezt tanította nekünk.
 CLAVIUS Mi lesz, ha elrendelem, hogy

megfeszítsenek?
 BERTALAN Én... én boldogan fogadom. Feszítetek!
 CLAVIUS Láttál már keresztrefeszítést?
 BERTALAN Nem.
 CLAVIUS Nem. Nem emlékszem, hogy láttalak volna ott. Talán épp menekültél..., igazam van? Látnod kellett volna.
 NARRÁTOR Clavius odadobott a lábához egy szöveget.
 CLAVIUS Vedd fel!... Ilyennel ütök át a csuklókat..., ugyanilyenekkel a két bokát..., a bokádat. Érzed a fájdalmat? Azután ezeken lögsz..., a szögeken..., marja a csontjaidat...; el kell döntened, melyik rosszabb, a fájdalom itt (*megszorította a csuklóját*), vagy itt? (*bokán rúgta*)
 Választhatsz, a kezedet, vagy a lábadat akarsz kímélni? Észreveszed, hogy alig kapsz levegőt. Megérted, hogy ezentúl az is fájni fog. Hogy amíg tart nyomorult életem, mintha nedves rongyon át lélegeznél.
 Jézus szerencsés volt. Csak órákig lógott ott...; mások napokig esdve, hogy végezzenek velük...; ha érzett is valamit, az a dárda volt, ahogy befűrődött a bordái közé, szétépvé tüdejét. Nem néztem meg közelről, de több törött csontja is lehetett, olykor a szögeket bennük hagyják...
 BERTALAN ELÉG!... elég!
 CLAVIUS Nem is beszélünk a testéről. Utálatos látványt nyújthat mostanra. Utoljára kérdezem meg tőled, hol van a többi tanítvány? Nem kérdezem még egyszer! Mondd meg, és elmehetsz!

BERTALAN Add a szavad!
 CLAVIUS A tiéd.
 LUCIUS Hol vannak?
 BERTALAN Ott vannak... mindenütt. (*azzal elment*)
 NARRÁTOR A Tribunus emberei több holtat is előástak. Pilátus eredményt akart.
 PILÁTUS Ez ő?
 CLAVIUS A szögek ütötte lyukak a kezén és a lábán. Az oldalán a seb.
 PILÁTUS De az arca..., nem ismerem föl.
 CLAVIUS Más sem fogja...
 Csak mondd, hogy ő az!... Ennyi idő után bármelyik tetem lehet az övé. Veszélyesek ránk nézve, akik elvitték.





PILÁTUS Veszély. Az egy százfejú szörnyeteg. Most máshol van szükségem rád. Baj van Hebronban.

CLAVIUS De valamit tennünk kell ellenük! Adj nekem legalább még egy hetet!

PILÁTUS Egy hetet?... Hebronban van rád szükség... Aggasztóan okos vagy, Tribunus. Merjek neked hátat fordítani?

CLAVIUS Az a legnagyobb félelmem.

PILÁTUS Egy saruban járunk... Emlékszem, a te korodban milyen eltökélt voltam, milyen...; elfelejtettem. De hát nem teljesen mindegy az út végén?

CLAVIUS Nem értelek.

PILÁTUS Ilyenek leszünk mi is. (a halottra mutat)

NARRÁTOR Clavius megtudta egy emberétől, hogy a két ór, aki a sírt vigyázta, elhagyta a várost sok pénzzel, és Hebron felé tartanak. A katonák egy kocsmában találtak rá...
CLAVIUS Drága bor ez egy katonának. Bujkáltál. Honnan van ez a sok ezüst?

KATONA Egy halott embertől...
CLAVIUS Ki másót!



KATONA Mit akarsz? A helytartó megkegyelmezett..., kegyelmet kaptam..., már semmit sem tehetsz velem... Azt beszélnek, már kihirdették...

CLAVIUS Mondd el megint!

KATONA Minek?

CLAVIUS Hogy halljam, hogy ugyanazt láttad-e, amit a társad...

KATONA Megtámadtak, miközben aludtunk, a veszett tanítványok, és...

CLAVIUS A papok fizettek, hogy ezt mond!

KATONA Ellopták a testet, és megparan-

csolták, hogy mondjuk... feltámadt...

CLAVIUS Hogy került a kő tíz lépésnyire a sírtól? Hét ember kellett, hogy odagörgesse a követ. És a kötelet nem elvágták, hanem eltépték, mint a zsineget, a viasz vajként folyt le... Odamenjünk?

KATONA NE!

CLAVIUS Miért kínoz ez olyan nagyon? Elég a hazugságokból! Hogyan vitték el? Mi történt a Názareti testével?

KATONA Megfeledezte rólunk...; nem küldtél vacsorát, azért... azért aludtunk el a bortól..., igen, igen, igen, elaludtunk... Több mint két napja talpon voltunk már... Mi történhetett volna?... Egy halott testét őriztük, szóval... hagytuk, hogy elnyomjon az álom, amíg...

CLAVIUS Amíg mi?

KATONA Amíg fel nem ébresztett az a szörnyű..., az a szörnyű fény...; az éjszaka



eltűnt..., füstszagot éreztünk, és a kötelek egyszerűen szétszakadtak..., a kő pedig elrepült akár egy falevél...; és aztán a Nap... besütött a sírba..., a Nap volt az..., de az volt... az volt minden... Aztán egy alakot láttam..., egy alakot, de... de, de valahogy nem bírtam ránézni a papokhoz, azért, mert nem ember volt..., nem az volt... Aztán megszólalt a hang mindenhol, de nem értettem, és akkor csak... elfutottunk..., futottunk... futottunk..., amíg megint..., amíg megint tudtunk gondolkodni...

De aztán mentünk a papokhoz, azért, mert azt parancsoltad, mert ezt parancsoltad nekünk...

CLAVIUS És Kajafás fizetett, hogy más mondj.

KATONA Tribunus, annyi mindent láttam a császár szolgálatában, emberevőket, meg kékbőrűeket Galileában, és láttam egy embert, akít elragadott a tengeri kígyó, de... de soha nem voltam még tanúja ilyesminek..., ami...

Magyarázd meg nekem!

CLAVIUS Részeg voltál. A hajnalt láttad. A borotok pimpós volt.

KATONA Igazán?... Tényleg úgy gondold?... Lehet, hogy mákony volt benne, vagy tömjén?...
Lehet, hogy a tanítványok lopták el a testét, varázslattal, ahogy a papok mondták..., vagy mégis úgy igaz, ahogy mondtam?

CLAVIUS Mi lehetett még?
KATONA Nem tudom..., ezért iszom...

NARRÁTOR Clavius gondolataiba merülve ült a kandalló közelében. Megérintette az asztalon heverő tövisszorosít, majd a lepelt nézegette, amibe Jézus testét helyezték.

LUCIUS Uram, Tribunus... megtaláltuk őket!

NARRÁTOR Clavius a katonái élén azonnal odasietett, ahol a tanítványokat látták...

EGY BESÚGÓ Az az a ház, ott tűnt el előlem...

CLAVIUS Eltűnt?

BESÚGÓ Azt hiszem bement a házba...

CLAVIUS Azt hiszed!!!

BESÚGÓ Akkor mentem hozzád..., de más tanítványt is láttam idesietni...; a felső szobában vannak... Még nem fizettél!

CLAVIUS Hatan azon az oldalon... bementek minden házba, minden szobába! Ti ötten, a másik oldalon...; legalább kettőt élve hozzatok elé! **INDULÁS! GYORSAN! MENJETEK!**

Én az út másik végéről kezdem...

NARRÁTOR Clavius felrohant a lépcsőn, és lábbal berúgta az ajtót.

JÁRÓKELŐK Rómaiak! Fussatok!

LUCIUS Tribunus...

NARRÁTOR Nagy lett a zűrzavar. Mindenki, ahogy csak tudott menekült a római katonák elől...

Clavius meglátott egy asszonyt, de mikor a tekintetük találkozott, az asszony sarkon fordult, és visszamenekült a házba. Clavius követte, majd kihúzott karddal benyitott a házba...

A szobában ott ültek békésen a tanítványok. Minden szem rászégeződött, de félelem nem volt a szemükben, többen inkább mosolyogtak.

Középen ott ült Jézus.



Emlékképek villantak be az emlékeztébe..., lassan kihátrált...
 LUCIUS Tribunus... Tribunus, mit találtál?...
 TRIBUNUS!
 CLAVIUS (*halkan*) Semmit...
 Hagyjátok abba! Vissza a szállásra!
 LUCIUS Uram,... Tribunus!
 CLAVIUS Vissza a szállásra! Hamarosan én is megyek.
 LUCIUS Tribunus, közel járhatunk, érzem!
 CLAVIUS Már NINCS ITT DOLGOD!
 Nincs dolgod.
 NARRÁTOR A katonák visszavonultak.
 Clavius lassan visszasétált a szobába.
 JÉZUS Isten hozott, Clavius! Ül le közénk, testvérem! Itt nincs ellenség.
 NARRÁTOR Épp akkor ért vissza Tamás.
 Jézus őt is üdvözölte.
 TAMÁS Uram!
 JÉZUS Hol jártál?
 NARRÁTOR Clavius elengedte a kardját, ami nagy csörömpöléssel a földre hullt...
 Tamás csak zokogott Jézus vállán...
 TAMÁS Úgy sajnálom..., (zokog) sajnálom...
 JÉZUS Mit sajnálsz?
 TAMÁS Azt, hogy elhagytalak...
 JÉZUS Életben vagyok, látod? Nincs mitől félnünk. Szabadok vagyunk.
 Érintsd meg! Azt is!
 TAMÁS Nem fáj?
 CLAVIUS Hogy lehet ez?
 NARRÁTOR Jézus eltűnt a tanítványok közül, miután megmutatta Tamásnak sebeit. A tanítványok értetlenül álltak, nem tudták, mi történhetett. Pétert kérdezték, hogy visszajön-e? De ő sem tudta a választ...
 JÁNOS Mi lesz most, Péter?
 PÉTER Azt mondta, maradjatok Jeruzsálemben, míg... fel nem ruháztattok mennyei erővel.



JAKAB Miféle mennyei erő?
 PÉTER Nem tudom.
 MAGDALAI MÁRIA GALILEA!
 PÉTER Mi?
 MAGDALAI MÁRIA Amikor megjelent az úton, azt mondta, vidd hírvöl, hogy menjenek Galileában, ott meglátnak engem. Már mondtam nektek.
 JÁNOS Hisz már láttuk!
 MAGDALAI MÁRIA Galileában még egyszer látjátok...

És kerüljétek a rómaiakat!
 TAMÁS Péter!
 PÉTER Elmegyünk. Odamegyünk, testvéreim...
 NARRÁTOR És útra keltek Galilea felé.
 ZENE
 NARRÁTOR Katonák érkeztek Magdalai Mária házához, de üresen találták. Lucius vezette a katonákat, velük volt Pilátus is. Az egyik katona egy levelet talált, amit Pilátusnak adott.
 PILÁTUS Váltásdíjat kérnek?
 LUCIUS „Ne keressetek, és ne kérdezősködjétek rólam! Ne bántsatok senkit miattam! Két dolgot láttam, amivel nem tudok megbékélni: egy kétséget kizárólag halott férfit, és ugyanazt a férfit élve megint. A nyomában vagyok a Názáretinek, hogy felfedjem az igazságot. Clavius.”



Ez az ő pecsétje. Akár a ragály...
 PILÁTUS A jobb kezem ellenem fordult. Nem értem hogyan követhet egy zsidót!
 LUCIUS Meglehet... hogy igaz.
 PILÁTUS Hát ha igaz..., megölmög megint.
 NARRÁTOR Eközben a tanítványok úton voltak Galilea felé. Clavius tisztes távolból követte őket.
 PILÁTUS Élve hozd elé! Bár nem lenne olyan kellemetlen, ha holt... Cézáréában leszek.
 LUCIUS Uram! Indulunk Észak-Galileába!
 PILÁTUS (*már csak magának inkább*) Tíz nap múlva megérkezik a császár..., tíz nap.

ZENE
 JÁNOS Akarod, hogy segítsék, Tamás?
 NARRÁTOR A tanítványok lefokvéshez készülődtek. Clavius egy percre sem vette le a szemét a tanítványokról. Mikor Péter hátulról meglepte őt, karddal támadt Péterre...
 PÉTER Csak vizet hoztam... NEKED!!!!
 VIZET!!!
 TAMÁS Mit akar a rómainakól?
 PÉTER Megmarad a heg, remélem, tudod!
 NARRÁTOR Péter maguk közé hívta Claviust a tűzhöz, hogy együtt fogyasszák el a vacsorát.
 PÉTER Adonaj, szenteltessek meg a Te neved, a mi mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma, és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Ne vígy minket kísér-



tésbe... de szabadíts meg a gonosztól.
 NARRÁTOR Azzal egy darab kenyeret dobott a rómainak.
 PÉTER Ámen!
 MINDENKI Ámen!
 NARRÁTOR Másnap folytatták útjukat.
 CLAVIUS Isten fia? Te elhiszed ezt, Péter?...
 Elhiszed ezt!
 PÉTER Ezek után, igen.
 CLAVIUS Feltámad, eszik, alszik, és aztán eltűnik...
 PÉTER Teste van. Ugyanaz az edény, amit Adonaj mindenkinek ad. Ily módon jött el hozzánk... Nincs mindenre válasz. Mi is álmélkodunk.
 CLAVIUS Miért nem mutatkozik meg mindenkinek? Bárkinek?... Meg lehet még egyszer ölni?
 PÉTER Nem tudom... nem tudom, nem tudom...; bár tudnám, de nem tudom.
 CLAVIUS Galileában lesz válasz?
 PÉTER A követői vagyunk. Követjük, és meglátjuk... Felkészít bennünket.
 CLAVIUS Mire?
 NARRÁTOR Lovak dobogása szakította félbe a beszélgetést. A római katonák közeledtek... Clavius felismerte a vezetőjüket.
 CLAVIUS Bukj le! Pilátus nem nyugszik. Veszélybe sodorlak benneteket.
 PÉTER Nem tudják, hogy itt vagyunk.
 CLAVIUS Már tudják... A fejünket akarják.
 PÉTER Nem félünk tőlük... soha többé.
 CLAVIUS Akkor félj a halál utáni feltámadástól.
 LUCIUS Itt...!!!
 CLAVIUS Lucius! Kérlek!
 LUCIUS Nincs kegyelem, Tribunus. Azt tanítottad.
 CLAVIUS Rossz lecke volt. Vidd magaddal tanítodat, de őket engedd el!
 LUCIUS A Názáreti?
 CLAVIUS Eltűnt. Itt nincs ellenség. A világ sorsát tartod a kezében, katona, ezt tudnod kell. Hiszek abban, hogy a jövő bennük lakozik.
 NARRÁTOR Lucius karddal rontott Claviusra, de ő kicsavarta a fegyvert a kezéből, és a torkának szegezte.
 CLAVIUS Ma senki sem hal meg! Senki! Menj tovább!... Ne mondj semmit..., és emlékezz erre!
 NARRÁTOR A katonák elmentek. A tanítványok megérkeztek Galileába.
 CLAVIUS Miért éppen itt?
 PÉTER Itt szólt hozzánk, hogy kövessük. Van úgy, hogy nehéz felismerni.
 JAKAB Péter! Péter! Éhesek vagyunk!
 PÉTER Akkor halásszunk! Halásszunk! Gyertek!... Megtalál bennünket...

NARRÁTOR Estig kinn voltak a vízen, de nem fogtak semmit. Elcsigázva, éhesen ültek a csónakban... Péter belekiabált az éjszakába.

PÉTER Itt vagyunk!!! Testvéreim, halászszunk!

NARRÁTOR Hiába próbálkoztak, nem fogtak semmit.

JAKAB Kivetjük újra?

PÉTER Még kétszer..., aztán pirkadatig alszunk.

NARRÁTOR A Nap már magasán járt, de még mindig nem fogtak semmit. A partról egy férfi kiabált feléjük.

JÉZUS Van fogás?... Vessétek ki megint, de most jobbra!

PÉTER Testvéreim! András, ébredj! János! Ébredjete! Fülöp..., testvéreim! Gyorsan elő a hálót!

Istenem! A vízbe!...

NARRÁTOR A csónak megrándult a súly alatt.

FÜLÖP Mi volt ez?

PÉTER Húzzátok!

FÜLÖP, JAKAB, JÁNOS Hisz húzzuk!

TAMÁS Sekély a víz!

PÉTER Emeld ki, András!

ANDRÁS Elakadt valamiben.

JÁNOS Tele van hallal!

TAMÁS Megfeneklettünk.



PÉTER Ez hal! Ez hal!

NARRÁTOR A tanítványok vígan, nagy örömmel emelték ki a rengeteg halat.

TAMÁS Honnan tudtad?

PÉTER Hittem! JÉZUS!

JÁNOS Ó az!

PÉTER Jézus!

NARRÁTOR A tanítványok kirohantak a sekély vízből a partra Jézushoz. Boldogan vették Őt körbe. Clavius a csónakból figyelte őket...

Közösen fogyasztották el az ennilót. Clavius csak figyelte, egy falatot sem evett. Odahajolt Jánoshoz.

CLAVIUS Tudtad, hogy feltámad?

JÁNOS Megmondta..., de mi tagadás, egy kicsit kételkedtünk.

CLAVIUS Miért lettél a tanítványa?

ASSZONY Egy leprás! Pusztulj!!! Takarodj!!!

NARRÁTOR Többen is kiabálni kezdtek, és próbálták elkergetni a leprást.

Jézus a leprás felé indult...

JÁNOS Megint csodát tesz!

CLAVIUS Csodát?

JÁNOS Meggyógyítja a leprást.

CLAVIUS Hogyan?

PÉTER Csak figyelj! Csak figyelj! Sokszor tanúi voltunk, római.

NARRÁTOR Jézus meggyógyította a leprást, aztán visszatért a tanítványaihoz. Clavius némán nézte, ahogy távolodik a meggyógyított ember.

JÁNOS Hát ezért.

PÉTER Mit keresel?

CLAVIUS A bajt. Utolér. Ez fenyegetést jelent Pilátusnak, Kajafásnak és Rómának.

PÉTER Úgy utolér a baj. Legyen hited, Tribunus!

JÉZUS Péter, menjünk egy kicsit távolabb.

PÉTER Miért?

JÉZUS Gyere közelebb! Péter, szeretsz-e engem?

PÉTER Igen, tudod, hogy igen.

JÉZUS Szeretsz engem?

PÉTER Igen.

JÉZUS Péter, szeretsz engem?

PÉTER Teljes szívemből.

JÉZUS Legeltesd juhaimat!

NARRÁTOR Beesteledett. A tanítványok már aludtak, egyedül Clavius volt ébren, nem bír elaludni..., csak forgolódott... Egyszer csak észrevette Jézust, távolabb ült. Clavius elérkezettnek látta az időt, hogy odamenjen hozzá. Melléült, de nem tudott megszólalni egy jó ideig, míg végül megszólalt...

CLAVIUS Azt sem tudom, mit kérdezzek...

JÉZUS Beszélj szíved szerint!

CLAVIUS Én ezt nem tudom elfogadni..., ezen a földön...

JÉZUS A saját szemekkel látod, és mégis kétkedesz? Mekkora kétely lehet azokban, akik sohasem lehettek tanúi? Mitől félsz?

CLAVIUS Hogy tévedek... és majd örökké ezen tépelődöm.

JÉZUS Akkor... ismerd meg Őt!

CLAVIUS Ott voltam... a haláloznál..., se-gítettem...

JÉZUS Tudom... Mi az, amit keresel, Clavius? Bizonyosságot? Békét? ... EGY NAPOT HALÁL NÉLKÜL?

ANDRÁS Ébredjete, testvéreim! Ébresztő! Ébredjete! Jézus elment!

NARRÁTOR A tanítványok nem értették, hogy hova lett Jézus...

Akkor megszólította őket:

JÉZUS Testvéreim! Elkészítem nektek a helyet. Menjete, hirdesséte Isten Igéjét a népek között! Ti leszete a tanúim Jeruzsálemben, Júdeában és a föld végső határáig. És én mindig veletek leszete.

JÁNOS Uram!...

NARRÁTOR Jézus elment. A tanítványok követték Jézus útmutatását. Hirdették az

Igét, amerre csak jártak...

Péter odament Claviushoz.

PÉTER Jöjj velünk, Tribunus!

CLAVIUS Jeruzsálem csak bajt ígér.

PÉTER Áááá, bajt? És a mennyei erő, amit ígért? Odaszólít a kötelesség, Rómába.

CLAVIUS Inkább halássz!

PÉTER Úgy lesz. Embereket... Mi mást te-



hetnék ezek után?... Te is halászni fogsz, Clavius?... Úgy..., ég veled, testvérem! Ég veled! Isten tartson meg! És te mindig velem leszel. Mindig!

NARRÁTOR Clavius egy fogadóban üldögélt...

FOGADÓS Tribunus!

CLAVIUS Az ételért.

NARRÁTOR Clavius lehúzta ujjáról a pecsétgyűrűt, és az asztalra tette.

FOGADÓS Tribunus, te őszintén hiszel ebben?

CLAVIUS Abban hiszek, hogy sosem leszek a régi.

*

A passiójátékot a pomázi református templomban 2018. március 30-án, Nagypénteken mutatták be a pomázi református gyülekezet tagjai. A színdarab előadói voltak:

Érfalvy Dávid, Hardi Péter, Herpai Ilona, Kalmár Ilona, Kálmán Lujza, Kurfis Géza, Kurfis Imre, Kurfis Krisztina, Nagy Attila, Nyilas Zoltán, Óváry Ákos, Óváryné Herpai Dóra, Óváry Márton, Óváry Sarolta, Pállfyné Suhajda Erzsébet, Róna Péter, Stift János, Vívó Péter, Vívóné Aszódi Melinda.

Zongorán közreműködött: Kiss Árpádné Erdélyi Piroska.





„Az, hogy Isten gyermekei vagyunk, alapvetően meg kell határozza viselkedésünket, és Istenhez fűződő viszonyunknak uralkodó eleme a bizalom (*fiducia*) kell hogy legyen. ... Ha valaki hisz, az még nem jelenti, hogy emberi természete megváltozik, a bűnösség nem szűnik meg, sőt, mondhatnánk, most még intenzívebben érezhető. De nem akadályoz többé az Istenhez vezető úton, hanem a gyermeki alázat előfeltételévé válik, amellyel alávetjük magunkat Istennek. A bűnnek köszönhetően (!) az ember megismeri a szeretet Istenét, és megérti Krisztus tettének jelentőségét, és ha felfogja, hogy Isten nélkül elveszett, menekvést nyújthat a Biblia ígérete, amely az üdvösség bizonyosságát hirdeti.” (André Séguenny)

Sok ember életében csak akkor válik meghatározóvá a hit, ha szükségét kezdi érezni. Az önmagával megelégedett ember nem érzi az Istennek való alávetés szükségét, nem fogja fel az Istenre való ráutaltságát, ezért nem érzi komoly értéknek a hitet sem. Csak amikor valaki végső kétségbeesésében lecsupaszítja magát, és lemond az önálló cselekvésről, akaratról, tudásról, amikor mind erkölcsileg, mind értelmileg lemezelenedik, vagyis megszabadítja magát mindentől, ami lényének része, és hagyja, hogy bűneinek súlya ránehezedjék – ekkor fordulhat Istenhez, aki a mi Édesatyánk, aki mint gyermekeit szeret minket, megbocsátja bűneinket és Krisztus kereszti által mindent lebont, ami elváltást töle.

GERGELY FERENC BARNABÁS váchartyáni református lelkipásztor pomázi evangélizációja ezt a hitet helyezte a középpontba. Igehirdetéseiben a Biblia hegyeire kalauzolt el bennünket, melyeken az embert helyreállító és szerető Istennel találkozhattunk estéről estére, aki újra és újra bennünket kérdezett.

**MENJ FEL
A MEGPRÓBÁLTATÁS HEGYÉRE!
2018. február 12.**

Textus: 1Mózes 22,1-19

Amikor Ábrahámot elhívta az Úr, 75 éves volt, nős, gyermektelen. Apja, Táré Háránban élt, de az Úr szavára ott kellett hagynia Háránt az apjával együtt. Itt kezdődött el valami

különleges Ábrahám életében: elkezdett bízni az Úrban. Átélt valamit, amikor az Úr elhívta. Valamit megérezett, és elkezdett engedelmeskedni: elindult a bizonytalanba. Elhitte, hogy Isten utódot ad majd neki, elkezd cselekedni az életében, és másokban is majd rajta keresztül. Nemcsak elhitte, hogy az Úr az Isten,



Gergely Ferenc Barnabás lelkipásztor

hanem elkezdett bízni az Úrban. Nem ugyanaz: elhiszem, hogy van Isten, vagy amit mond, abban bízom.

Neked mire való a hited? Ez az első kérdés. Sokaknak van a fiókban, de nem használják. Te el tudod mondani, hogy mikor és hogyan szólított meg az Úr?

Ábrahám elindult egy úton. Isten megszólította – ő elindult. Isten szól – az ember engedelmeskedik. Mindig ez a hit útja. Ábrahám Háránból, apját otthagyva elment Kánaán földjére. Ez a második kérdés: ha Isten hív, neked mit vagy kit kellene otthagynod? Ha Isten engedelmességet kér, nem azért kéri, mert az nagyon könnyű, hanem mert az a bizalom próbája.

Van hited? Használod? Mert a hit: kapcsolat. A kapcsolat fejlődik (ha van). Növekednie kell. Ha nem növekszik: elpusztul.

Ábrahám istenkapcsolata ott kezdődött, hogy az Úr elhívta Háránból. Ő pedig hitt és engedelmeskedett. De néha nem volt őszinte. Volt, amiben engedett, volt, amiben nem. Csak a próba mutatja, hogy eléggé erős-e a hit. Mi sokszor félünk a hitpróbáktól, pedig épp azok jelzik, hogy van-e hitünk, sőt, hogy teherbíró hitünk van-e. Nem azért vannak a próbák, hogy kipukkanjon a lufi, hanem hogy legyen lehetőség arra, hogy igazi hit fejlődjön ki. Vajon a te hitedet lehet terhelni? Ábrahámét lehetett. Még akkor is, ha néha kipukkant, mint egy lufi.

Ábrahám bízott az Úrban. De Isten mélyebb akarta vezetni. Nem volt már gyere-

kes a hite, sőt néha egészen gyermeki engedelmesség jellemezte. Hátra volt azonban még egy utolsó, nagy horderejű hitpróba. A legnagyobb. És milyen fájdalmas dolgot kért tőle az Isten!

Amikor Isten téged megszólított, lehet, hogy még nem kért semmit. Mindig csak kínált, mindig csak adott. Megváltást? Kegyelmet? Bocsánatot? Lehet. Meg sok minden mást. De kérhet-e tőled az Úr? Ha kérhet: mit kérhet? És mit nem kérhet? Mit nem kérhetne soha?

A Heidelbergi Káté szerint: nem a magamé, hanem Jézus Krisztus tulajdona vagyok. Meg minden, ami és aki az enyém.

Isten az ígéretét kérte vissza Ábrahámától. Huszonöt évet várt Izsákra, akinek a neve – tudjuk – ezt jelenti: nevetés. De Isten így kérte: a fiad, a te egyetlened, Izsák (nevetés), akit szeretsz. Az ember néha azt érzi, hogy Isten keserűvé akarja tenni. Elvonná a fiamat? A nevetést? Az egyetlenemet? Mi marad akkor? Depresszió, szárazság, üresség, félelem. Vagy: ha a hitem erős, ha hit által mindezek nem emberhez kötődnek, hanem Istenhez, akkor megmarad a legnagyobb: a szeretet.

Ki tüntette fel a szerető, gondviselő Istent olyan színben, hogy hazudik, hogy rosszat akar, hogy elzár valami fontostól? A Sátán! Ma is ezt teszi. Mindig ezt teszi. Más akar megmutatni, de az a nézőpont nem jó. Nem ez jár nekem! – mondhatná Ábrahám, vagy vele egy-egy esetben mi is. Nem? Mi járma inkább? A Biblia szerint: Isten minden ítélete! Most, azonnal!

A bibliai gondolkodás szerint semmi nem az enyém. Sem a gyermek, sem a házastárs, de még a saját életem sem. Mindennel el kell számolnom! Isten most azonnal mindent elvehetne, és igaza lenne. Nem vagyunk jó gazdái ajándékainak. Sőt, vissza tudunk élni bármikor bármivel.

Ábrahám tudja, hiszi: Isten csak és mindig jót akar. Nem érti, sőt indokolhatatlannak és megmagyarázhatatlannak tűnik, miért kér ilyet az Isten. De megértette és hiszi, hogy a végén jóra fordul minden. Lehet, hogy csak a végén. Csak a legvégén. A leges legvégén. Hiszed-e ezt? Addig csak a hit számára elérhető ez az igazság, de ott ki fog derülni: Isten mindig mindent jóra munkál! Nem kellett feláldozni. De el kellett menni! Van, amit csak ott, a hegyen lehet megtudni, megérteni. Isten tudta addig is, most már Ábrahám is egészen biztos volt: mindent Isten adott az életében. Mindent! Sőt: Izsák is biztos volt benne, hogy élete az Úré! Akkor lesz vége, amikor Isten akarja. Milyen apaképe lehetett Izsáknak? Komoly hitű az apám – gondolhatta. Isten visszaadott az életbe.

Tudjuk, hogy Izsák feláldozásának története: Krisztus-előképe. Az Atya nem tagadta meg az Egyszülött Fiát tőlünk, akik nem vagyunk méltók rá. Jézusnak meg kellett halnia – értünk. Az áldozatot végül Isten mutatta be saját Fián – nekünk. Soha nem kéri senkitől, hogy áldozza fel gyermekét. De azt igen, hogy maximálisan bizzon benne. Ha nem érti, akkor is. Azt sem maga miatt

kéri, hanem az ember miatt. Mert hit által a Teremtőnkhez kapcsolódhatunk vissza. Hit által kerülhetünk vissza Édenbe, a Paradicsomba. Erre hív az Úr! Ezért hív fel minket a hegyre, lehet, hogy még a Móriijá-hegyre is. Hiszen minden az Övé! Minden az Övé? A te életedben is? Legyen. Ámen!

**ISTEN SZÖVETSÉGÉNEK
KÖVETKEZMÉNYE VAN
2018. február 13.**

Textus: 2Mózes 34,2

A hívó élet gyönyörű ívét látjuk ebben a szakaszban. Több részlet egymás után és egy eredmény, amely nem a végkifejlet, mégis fontos: enélkül nincs előrehaladás. Az első: Isten felhív magához; a második: Isten szövetséget köt népével, mely isteni és emberi tennivalókról is szól; a harmadik: mindennek következménye lesz annak az életben, aki Isten előtt jár. Nézzük meg ezt a három lépést Isten népének vándorlásában, tanulságokat vonva le a saját életünkre nézve is.

Tudjuk az előzményeket, ahogy Isten megszabadította népét Egyiptomból. Sokan akkor tudták meg, hogy van Isten, hogy az Úr az Isten, hogy nagyobb az Úr, mint gondolták, és nemcsak hogy van, nemcsak hogy nagy, hanem hogy szeret is, és mindannyian egy néphez tartoznak.

Isten kezd el munkálkodni egy-egy ember életében. Ő hívta el Mózeset, Ő küldte be a fáraó udvarába, Ő gyűjtötte össze a szabadulni vágyó népet, Ő vezette át a Vörös-tengeren keresztül, Ő adott törvényt a Sínai-hegyen, és most Ő az, aki újra felhívja Mózeset magához a hegyre.

Vajon emlékszünk-e saját életünkben Isten megszólítására, amikor minket hívott fel Önmagához – csak négy szemkőzt? Amikor – lehet, hogy évtizedekkel ezelőtt – átértünk valamit? Az egyik embernek Isten hívása, Isten jelenléte, Isten áldása volt, a másiknak természetes dolog. Természetes dolog? Nekünk mi a természetes dolog, vagy mi az, ami Isten rendkívüli áldása? Isten sokszor általános dolgokon keresztül hív el.

Gyere fel a hegyre – mondta Isten Mózesnek – és hozz fel két kőtáblát! Mit tennék, ha Isten most nekünk mondaná ezt? Honnan vennénk megfelelő követet hozzá? Tudnánk-e olyan valamivel odamenni Isten elé, ami úgy tűnik, 500-600 évig biztos jó lesz? Mózesnek reggelre föl kellett mennie a hegyre két ilyen kőtáblával. Tartós munkára volt szükség, de ő megoldotta.

Talán soha nem volt még ekkora kényelem, mint ma. De nem lehet Isten üzenetét megélni, megérteni a kényelmes fotelból. Van, amikor egész éjszaka benne kell lenni valamiben, hogy reggelre oda tudjunk állni Isten elé. Nem bűn a kényelem, de akadály lehet. Ahhoz, hogy valaki felmenjen a hegyre, és ott átélje, meghallja, amit az Isten akar neki mondani, le kell győznie a kényelmét. Mert sokan vannak, akik nem mennek fel a hegyre, és nem tesznek meg mindent, hogy meg-lássák, mi az Isten terve velük. Mert Istené az első szó, de utána miénk a lépések sora,

melyeket meg kell lépünk. Meghallani Isten üzenetét, de utána tenni. Menni Isten elé, lenni Isten előtt, venni Isten üzenetét, és megtenni utána azt. Azután megint menni, lenni, venni és tenni – így indulhat valami új. Mint ha ezt mondaná az Úr: tegyél értem valamit! De ne csak úgy félvállról! Figyelj oda, mit csinálsz! Menj fel reggel a hegyre! És csak legyél ott előttem! Én beszélek. Meg lehet kérdezni, miért van templom? Miért kell ide eljönni? Isten nem tud szólni hozzám otthon? Isten nem tudta volna Mózesnek kijelenteni igéit a sátorban? De igen! De általában azt tudjuk igazán komolyan venni, az válik értékessé számunkra, amihez mi is hozzájárulunk, aminek érdekében mi is tettünk valamit.

Isten üzenetét venni – tenni – menni – lenni – ott a hegyen. Ez a feltétele annak, hogy Isten hangját halljuk, hogy Isten üzenetét megértsük. Akkor megértjük azt, amiről a 6-7. vers szól: „*Elvult előtte az ÚR, és így mondta azt ki: Az ÚR, az ÚR irgalmas és kegyelmes Isten! Türeleme hosszú, szeretete és hűsége nagy! Megtartja irgalmát ezer nemzedéken át, megbocsátja a bűnt, hűségét és vétket.*” (2Móz 34,6-7) Ez az isteni befektetés. Megbocsátja a bűnt, hűségét és vétket. Ez az ígélet. Ez az Isten oldala. Isten soha nem a levegőbe beszél. Tudja, hogy mibe kerül majd ez neki. Nemcsak annyit: rendben, megbocsátok. Nem számít. Miért nem mondhatja ezt Isten? Mert a törvények nem megváltoztathatók. Vérkiontása nélkül nincs bűnbocsánat – írja Isten törvénye. Ha csak egyet megváltoztatna, az egész összeomlana. De Jézus Krisztus keresztáldozata árán lehet bocsánat mégis! Amit Isten Igéje mond, azt a hívó ember komolyan veszi. Komolyabban veszi, mint a saját érzését, komolyabban, mint amit mások mondanak. Amit Isten mond, az a fontos.

Míndez csak hit által lehet a miénk. De mi a hit? A hit kapcsolat. Tenni, menni és lenni Isten előtt, és aztán megint menni és újra tenni. Mit is? Az Úr azt mondja igéjében: „*Én most szövetséget kötök. Olyan csodákat teszek egész néped előtt, amilyenek nem történtek sehol a földön, egyetlen nép között sem. Meglátja majd az ÚR tetteit az egész nép, amely között vagy, mert veled együtt féltelmes dolgokat fogok véghezvinni.*” (2Móz 34,10) De egyben figyelmeztet is, nehogy szövetséget köss annak az országnak a lakosaival, ahová bemész, mert az Úr féltőn szerető Isten (14. v.). Ezt meg hogy tegyük meg? Ne legyünk semmilyen kapcsolatban hittelennel? Aki házasságot köt, soha többé nem beszélgethet mással? De igen! Csak tudja: szövetségben van. Azt gondolhatjuk, hogy a keresztyénség egy vonat, ha fől szálltunk, onnantól kezdve egyenesen mehetünk a mennybe. Így van, de azért mégsem, mert megállók is vannak, mi pedig olykor de szeretnénk leszállni a vonatról! Tudja ezt az Úr is. Ezért figyelmezteti az Úr a népet: „*Vigyázz, ne köss szövetséget annak az országnak a lakosaival, ahová bemész, mert csapdává válnak közötted!*” (12. v.)

Vigyázz, szövetségben vagy Istennel! De akkor derül ki, hogy szövetségben vagy-e, ha a próbában is megállsz. Megáll a vonat, le-

szállhatnál, de nem szállsz le, mert tudod, hogy szövetségben vagy. És akkor megerősödsz. Minden egyes engedelmisség előkészíti a következő engedelmisséget. Ha sikerült valamiben Istennek engedned, a következő már könnyebb lesz. De fordítva is igaz: minden egyes engedetlenség megnyitja a kaput a következő előtt. Könnyebb lesz a következő elbukás. Elgyengültél? Nem az engedelmisséggel van csupán a baj, inkább a hiteddel. Megszakadt a kapcsolat. Hajlandó vagy-e szétörni az életedben azt, amit Isten bűnnek, értelmetlennek, értéktelennek tart? Hajlandó vagy-e visszamenni Istenhez?

Nem ostromozni kell magadat, ha valami nem megy, nem működik az életedben, mert Isten kéri, de te nem tudod megtenni, hanem vissza kell jönni a szövetségbe. Meg kell erősödni a szövetségben. Mert ennek lesz látható következménye. A szövetségnek látható következménye lesz: Mózes arca sugárzott, Péter járt a vízen és még sorolni lehetne a bibliai példákat. Isten szeretetének ragyogása teheti sugárzóvá a mi arcunkat is. Ezt nem lehet megjátszani. Képmutatásra persze mindig van lehetőség, de ez nagyon átlátszik. Ahogy Ézsaiás próféta említi: pókhálóból nem lesz ruha.

Mózes nem tudta, hogy ragyog az arca. De kinek ragyog az arca? Annak, aki feltöltöttezett. Ez az, amit a világ sóvárogva vár. Nem ítélező, anyagias keresztyénséget vár a világ, hanem Isten szeretetét, kegyelmét hordozó és azt szétsugárzó keresztyénséget. Talán nem ezt látta évszázadokig. Valami volt keresztyénség név alatt, de kiderült: lehet, hogy csillog-villog, de bizsu. Isten nem bizsut, hanem tűzben izzított aranyat akar adni nekünk is, meg rajtunk keresztül másoknak is. Erre csak úgy van lehetőség, ha felmegyünk, és vesszük az üzenetet! Venni – menni – tenni – lenni. Majd: lenni – menni – tenni. Állandó kapcsolat, körforgás, folyamat, mely megerősít, feltölt. Maradj a vonaton!

Erre hív az Úr ma. Magához hív, hogy ennek erejével törjük össze az idegen istenek szent oszlopait, rontsuk le a szent fáit, hogy csapdává ne váljanak! Menjünk vissza a kályhához, illetve a hegyre az Úrhoz! Ott megtudjuk, mit kell cselekedjünk, hogy mit vár tőlünk az Úr. Adja Isten, hogy meg tudjunk újulni Isten szeretetének és kegyelmének ragyogásából hit által mindannyian! Ámen!

**LÁSS A HEGYEKNÉL IS FELJEBB!
2018. február 14.**

Textus: Zsolt 121

Az ember eredendően azt gondolja talán, hogy lát. Jól lát. Megtanulta, hogy ha átmege az úttesten, először balra, majd jobbra nézzen. Aztán az ember elhiszi, hogy jó lesz, ha másokra hallgat, és közben megtanul sok mindent. Fontos és muszáj a jövőt eldöntő kérdésekben is másokra hallgatni. Szülőkre, családra, a felnőtt világra, majd egyre inkább a távolabbiakra, barátokra, kortársakra. Kialakul egyfajta ítélőképesség, s az ember érzi, hogy mit érdemes, és mit nem érdemes. Kialakul az emberben egy tapasztalat, egy

bölcsesség. Na, de mi alapján? Mi alapján tanulunk? Mi alapján növekedtünk fel? Emberi érzések alapján szívjuk magunkba a tapasztalatokat, de ez nem látás. Ez tanulás. Csak-hogy sajnos ez becapható. Erkölcsei kérdésekben is így neveljük a jóra a következő generációkat, arra a jóra, amit mi jónak tartunk. S azt viszi tovább, amit jónak tartanak mások.

Az ember egy életkor után azt hiheti, hogy jól lát. Jól lát ahhoz, hogy jól éljen. A Biblia elmondja, hogy csak azt hiszed, hogy jól látsz ahhoz, hogy jól élj, hogy jól menjenek a dolgok. Ha csukott szemmel megyünk az úton, valameddig mehetünk, de egy távolság után veszélyessé válhat. Nem így van az életben is? Megtanulunk bizonyos lépéseket, és tudunk menni valameddig vakon is. Az ember megtanul lépkedni az életben. Valami alapján döntéseket hozunk. Vannak, akik meg tudják hozni ezeket a döntéseket, s vannak, akik félnék meghozni. Egészen magabiztosakká tudunk válni, és elhisszük, hogy látunk, tisztán és világosan, megvan a magunkhoz való eszünk.

Felnőttünk, döntéseket hoztunk meg, s lehet, hogy az egész nem több, mint délibábkergetés. Az ember először felveszi a rózsaszínű szemüveget, és mindent azon keresztül néz, és bebeszéli magának, ha már erre elindultunk, erre is kell tovább menni. Az emberi kapcsolatokban a szerelem általában így kezdődik. Csak jó és szép minden. A rózsaszínű szemüveg sodor bennünket. Akár egy egész ország tud rózsaszínű szemüvegben lenni, s mindent e szerint megmagyarázni magának.

Mi kell ahhoz, hogy az ember letegye a rózsaszínű szemüveget? Általában nem lehet letenni anélkül, hogy egyből ott ne lenne a fekete szemüveg. Ugyanazt nézzük, de most már csak feketén tudjuk látni. „Ez kibírhatatlan!” „Így nem mehet tovább!” „Mindennek a másika az oka! Nem én, a másika! Semmi jót nem tud tenni, mindenért ő a felelős!” A szerelemben is viszonylag hamar eljöhethet ez az állapot. Munkahelyen, politikában is hirtelen jöhet a józanodás, s onnantól kezdve csak a rosszat látja az ember. Ezt a házasságot, ezt a munkahelyi kapcsolatot, ezt az országot, ezt a gyülekezetet „már az Isten se tudja megmenteni!” És valaki így is marad. Élnek olyan emberek, akiken rajta maradt a fekete szemüveg.

De mi kell ahhoz, hogy ne ezek a szemüvegek legyenek rajtunk, hanem realisan lássuk a világot? Alázat. Itt kezdődik minden. Alázat, hogy elmondjam, hogy nem látok, nem jól látok. Beismerem, hogy vak vagyok. Általában pofonokra van szükségünk ahhoz, hogy lerepüljenek a szemüvegeink. Az élet keménysége tud segíteni, hogy végre oda-menjünk ahhoz, aki lát, aki jól lát, aki Jézus maga.

Mert ez az ember tragédiája, hogy azt hiszi, hogy lát, de csak a hegyekig lát. Sőt, a hegyekig néz. Csak a hegyekig. Miért nem

feljebb? Te most milyen hegyeket látsz? Félelmetes emberek? Vagy bizalomgerjesztő hatalmasok, akiknek az árnyékában megbújhatsz? Politikusok, akik majd mindent megoldanak? Vagy a lottó ötös? Nyugdíj-emelés? Félsz a hegyektől? Vagy azokban bízol? Az istenek laknak a hegyeken? Honnan jön a segítség, az igazi? Nem a hegyekről, nem a hegyektől, hanem a hegyekből. Feljebből. De aki ezt kérdezi, leg-

mint az ott lévő leghatalmasabbtól várja a segítséget, lehet, hogy nem feszítik keresztre, de nem is váltja meg a világot. Helyette ezt mondta: „Semmi hatalmad nem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna neked”.

„Honnan jön segítségem? Segítségem az Úrtól jön!” – mondja a zsoltáros. Itt fordul meg minden. Hiszed-e ezt, vagy nem hiszed? Ha nem hiszed, attól még onnan jön az igazi segítség. Ha hiszed, akkor együtt tudsz működni vele. Mint ahogy Márk evangéliuma végén olvassuk: „az Úr pedig együtt munkálkodott velük, megerősítette az igehirdetést a nyomában járó jelekkel.” (Márk 16,20) Kikkel? Akik átadták magukat Isten szolgálatára. Akik megértették, hogy nem a hegyek segítenek.

Te hogy vagy az elköteleződés-sel? Hogy vagy ezzel mostanában? 8-10 éve jelent meg a Református Élet című folyóirat. Az utolsó oldalán volt egy érdekes felhívás: „Az idén is maradjon református!” Te református vagy? Honnan tudod? Keresztény vagy? Honnan tudod? A reformátusok úgy hisz-

nek a Biblia igazságaiban, ahogy arról a Heidelbergi Kátében és a II. Helvét Hitvallásban van szó. Ismered ezeket? Hiszed ezeket? Ki a keresztény? Aki krisztusi. Vállaljuk, hogy olyanok vagyunk, mint Krisztus? Vállaljuk, követjük Őt, bárhová hív? Kórházba, börtönbe, vagy akár az óceán partjára narancssárga ruhában, mint pár éve keresztényen testvéreinket, ahogy odavitték a lefejezésre? Vajon meddig tart a mi elköteleződésünk? Ha a hegyekre tekintünk: a jólétig, valami kellemesig, valami könnyűig. De ha feljebb: halálíg!



alább keres. Hány ember keres valódi segítséget, és megállnak hamarabb! Mert elhiszik, hogy jó lesz az. Tréningek, képzések, csoportok tömkelege vesz körbe minket. Ha a kútba bedobott József maga köré nézett volna, és meglátja, hogy semmi esélye nincs, egy tréning segíthette volna abban, hogy elfogadja a helyzetét. Fogadja el, hogy a kút mélyén szépek a kavicsok, itt vannak a gyökerek, nem is olyan nagy a forrás, mint fent. De nem is haladt volna előre semmit! József viszont talán ott imádkozott először igazán. Mert nem talált kiutat, csak felfelé! Ha Jézus Pilátustól,



GYERMEK SZOLGÁLATA A MÁRCIUS 25-EI ISTENTISZTELETEN



Vannak, akik mindig azt nézik, hogy hol kellemes az élet. Akár úgy, hogy melyik gyülekezetben érzem jól magam. Melyik lelkes prédikál jobban. És nem azt nézik, hogy kinek moshatom meg a lábát, hanem az a fontos, hogy az enyémet mossák meg. Lehet, hogy megvan az Ige, az imádság, a közösségekben is részt veszünk, de mi a helyzet az elköteleződéssel? Mert a Bibliában nem arról van szó, hogy van egy dzsinne! Amikor csak bajba jutok, akkor megdörzsölöm a lámpásom oldalát, előjön a dzsinne, és minden rendbe jön. Ez a mese.

De mintha a 121. Zsoltár is ezt mondaná, nem? Mintha a hit ezt jelentené, nem? Tulajdonképpen ezt mondja. De csak akkor éli ezt át az ember, ha elkötelezett követő! Zarándokének ez is, mint a 120. Zsoltártól kezdve néhány. Grádcok éneke. Talán amikor a zarándokok odaértek Jeruzsálembe, a templomhoz, lépcsőként énekeltek el egy-egy zsoltárt. Böjt kezdődik. Nekünk, reformátusoknak nem kell böjtölni? Persze, ehettünk húst, és tarthatunk Facebook-böjtöt, vagy szolárium böjtöt is, vagy mást. Mégis az, hogy zarándokok énekéről van szó, arra utal, hogy ezek a bibliai éneklők átéltek valamit pont az elköteleződésük miatt. Amit nem élhettek volna át, ha a dolgok könnyebb végét választják.

Házasság hete is van: ez a csoda is csak akkor élhető át, ha a közös elköteleződés nem csak az első veszekedésekig, nem csak az első nézeteltérésekig tart, hanem tovább – halálíg. Mint a keresztyén elköteleződés. Amiben megerősödésre, megújulásra hív ma az Úr. Mert Ő ott van mellettünk mindenkor. Ezt csak hit által lehet átélni. Balesetben, rákos diagnózist kézhez kapva, temetésre készülve: megőriz az Úr. A hit útján. Mert Ő őrzi meg az övét. Mi is kapaszkodunk, de Ő tart meg. Mert Ő köteleződött el halálisan mellettünk ott a kereszten, Jézus Krisztusban. Ott megmutatta, hogy mennyire szeret. Halálisan.

Adja Isten, hogy Jézus Krisztus elköteleződéséből tudjunk mi is erőt meríteni a mi saját elköteleződésünkhöz! Adja Isten, hogy lássunk feljebb, mint a hegyek, hogy vegyük észre a rózsaszínű, vagy a fekete szemüvegeinket, és lássuk meg Isten jelenlévő segítségét ahhoz a szolgálathoz, amelyben állunk! Az idén is maradjon református, az idén is maradjon krisztuskövető! Ámen!

(Folytatjuk)



Krisztus kereszthalálának áldozatként való felfogása tagadhatatlanul megjelenik az Újszövetségben. De vajon Anselmus ehhez kapcsolódó két jogi kifejezése, a meritum (érdem) és a satisfactio (elégtétel) részét alkotja-e az áldozat bibliai, és ezen belül is újszövetségi fogalmának? Ezért nem haszontalan, ha az áldozat szó rendkívül gazdag tartalmát megpróbáljuk számba venni és értelmezni.

Mindenekelőtt azt kell megállapítanunk, hogy az áldozat egyrészt kultikus kifejezés, másrészt köznapi értelemmel is bír. Mindkét értelem előfordul a Szentírásban is. Mindjárt az óstörténetben találkozhatunk mindkét értelmével, méghozzá egy történeten belül. Először a kultikus értelem jelenik meg: a két testvér, Kain és Ábel Istennek akar áldozatot bemutatni.

Mindketten Istennek szánt ajándékot tesznek az oltárra, hogy Isten tetszését elnyerjék. Ám ezen meghasonlanak, és Kain agyonüti Ábelt: így ő lesz az emberi bűn első halálos áldozata. Ez az áldozat köznapi, profán értelme. Nem mindegy, hogy Krisztus kereszthalálát kultikus áldozatként fogjuk-e föl, vagy úgy tekintünk rá, mint aki a világban az Isten ellen tomboló emberi bűn áldozata. Ebben az összefüggésben mindenekelőtt azt kell majd megvizsgáljunk, hogy az Isten Báránya kifejezés valójában mire is utal.

Előbb azonban ejtsünk néhány szót a kultikus áldozat tartalmi fejlődéséről az Ószövetségben.

Kultikus áldozat az Ószövetségben

Az ószövetségi népet körülvevő világban a kultikus áldozat a mágia eszköze. Az áldozat bemutatója áldozatával az istenségre akar hatni. Jóindulatra akarja hangolni maga iránt, kérése teljesítésére akarja megnyerni, vagy arra akarja bírni, hogy hunyjon szemet bűne fölött. Ebben az értelemben azt is mondhatjuk, hogy az áldozat az istenség korrumpálására tett kísérlet. Üzleti aktus: az áldozathozó előre „befizet valamire”, vagy utólag „megfizet valamiért”. A kultikus áldozat így az isteni erő emberi célok szekerébe való befogásának eszköze is. Az áldozathozó célja, hogy kontrollra tegyen szert az istenség akarata és ereje fölött.

Ezzel szemben azt kell megállapítanunk, hogy az Ószövetségben a valóban Isten által elrendelt kultikus áldozatoknak semmi közük a pogány mágiához, mert céljuk nem az, hogy az áldozatbemutató hasson Istenre, befolyásolja szándékát, indulatát, hanem ellenkezőleg: az áldozattal Isten akar hatni annak bemutatójára. Mindenekelőtt úgy, hogy emlékezteti. Az emlékeztetés kulcsszava az Ószövetségnek.



Az ószövetségi áldozónak eredetileg vagyona javából kellett az áldozati ajándékot az oltárra tennie. Isten ezzel emlékeztetni akarta, hogy mindene, amivel rendelkezik, Istentől van és Istené. Használatra kapta, és Isten bármikor visszaveheti, elkerheti, illetve rendelkezhet fölöle. Utasíthatja, kivel ossza meg, ki-nek engedje át, mit tegyen vele. Ezt a keserves leckét kellett Izrael ósatyjának, Ábrahámnak megtanulnia, amikor Izsák feláldozására kapott Istentől parancsot.

A bűnért elrendelt áldozat célja is az emlékeztetés: ami a bűnért felajánlott áldozati állattal történik, azt valójában az áldozatot hozó bűnös érdemelné. Az Ószövetségben ebben az értelemben „helyettesítő áldozat” a bűnért bemutatott áldozat. Nem Istenre hat, hogy kiengetelje Őt a bűnös iránt! Ellenkezőleg: Isten hat általa a bűnösre, hogy szálljon magába és tartson bünbánatot, különben velem fog megtörténni, ami a feláldozott állattal történt. Erre kell az áldozathozónak emlékeznie, amikor az áldozati állat vérét kiomlani látja. A vér egyszerre kell hogy emlékeztesse a maga bűnére, és Isten iránta való irgalmára, aki most az ő vérének kiontásától eltekint. Egyelőre beéri az áldozati állat halálával, hogy időt adjon a bűnösnek a változásra: hogy megutálja és elhagyja bűnét, más szóval megtérjen és éljen. Az Ószövetség bűnért bemutatott áldozata tehát fordítottja a pogány mágiának: célja nem az, hogy Istenre hasson, hanem Isten akar hatni

általa a bűnös emberre, hogy megmentse.

Az egy másik kérdés, hogy a királyok korában a Mózes törvényében elrendelt áldozatok szerepe, illetve a népek az áldozathoz való viszonya lassan mégis hasonul a pogányokéhoz. A különbség már csak az, hogy ők az áldozatot nem a pogány istenek, hanem Jahve oltárán füstölögtetik el. A hozzá társuló gondolkodás ugyanaz, mint a pogányoké: a gazdagnál gazdagabb áldozatok erejével akarják rávenni Istent, hogy teljesítse kívánságaikat, védelmezze meg őket ellenségeiktől, tartsa távol tőlük az elemi csapást és a járványokat, adjon bőséges termést, szaporítsa meg marháikat, ill. hunyjon szemet bűneik fölé. Isten az áldozatokra tekintsen, és ne népe bűneire. A gazdag áldozatért cserébe Isten hallgatólag egyezzen bele, hogy ők továbbra is büntetlenül vétkezessenek, bűnben éljenek, és ne kelljen megváltozniuk. Ez már visszaélés a törvényben elrendelt áldozati kultusszal. A próféták ezért ostorozták oly kemény szavakkal a királyok korában folyó kultuszt. Persze eredmény nélkül, mert egy idő után a királyok már az Úr oltárát is felcserélték a pogány népek isteneinek oltáraival, és ebben a népbősége követte őket.

Érdeemes tehát elgondolkodni azon, hogy ha Krisztus halálát a tökéletlen ószövetségi áldozatok beteljesedéseként szemléljük, akkor az mit is jelent. Isten talán azért tartott igényt Krisztus halálára, mint áldozatra, hogy Ő maga változzon meg, és legyen elfogadható a bűnös ember számára? Isten azért igényelte Jézus halálát, mint áldozatot, hogy az Őrá hason, és bünt gyűlölő Istenből a bünt elnéző, a bűnnel megalkuvó Istenné tegye? Isten azért akarta volna Jézus áldozati halálát, hogy az emberiség most már a kárhozát és általában mindenféle büntetés fenyegetése nélkül továbbra is bűnben élhessen, és nap mint nap zavartalanul vétkezzen?

Ha Krisztus halálát, mint áldozatot fogjuk föl, és a tökéletlen ószövetségi áldozatok beteljesítésének tartjuk, akkor ezt csak az ószövetségi áldozatok eredeti célját és értelmét figyelembe véve tehetjük. Isten Krisztusnak irántunk való szeretetéből, és az Atya iránti engedelmességéből, de mégsem az Atya akarata előtti kényszerű meghajlásból, hanem önként vállalt szenvedésével és halálával, mint áldozattal, ránk, emberekre akar hatni. Pontosan úgy, ahogy azt Luther a *Hogyan szemléljük Krisztus szent szenvedését* című, először 1519-ben, majd utána többször is kiadott nagyheti prédikációjában vallja: Isten Krisztus szenvedésében és halálában mindenekelőtt tükröt tart elénk, hogy helyes önismeretre jussunk. Mint áldozati bárány, emlékeztet, hogy amit Ő szenved el most helyettünk, azt mi érdemelnénk. Másodszor feltárja és megmutatja Isten atyai szívét: Isten ennyire szeretett minket, hogy még arra is kész volt, hogy szerett Fiát föláldozza, és rajta, az egyetlen ártatlanon mutassa meg nekünk, hogy mi a bűn, és mi annak következménye, hogy ez a szeretet lefegyverezze Isten ellen lázongó indulatainkat, hogy

mi, akik szemben álltunk Istennel, most bűneinkkel forduljunk szembe és kiengesztelődjünk Isten iránt. Isten – Krisztus áldozatának erejével – bennünk hoz létre üdvös változást: felismerteti velünk bűneinket, bűnbánatot kelt szívünkben és megtérésünket munkálja.

Eredetileg az ószövetségi áldozati bárány torkát sem azért vágták el, hogy véérért Isten megbocsásson a bűnösnek, hanem fordítva:



miel Isten megbocsátott, azért parancsolta meg a bárány feláldozását, hogy kiomló vére emlékeztessen: így járna a bűnös, ha Isten meg nem bocsátott volna neki. Így Krisztus halálát sem azért akarta Isten, hogy rá tekintve kielégüljön igazságérzete, és meg tudjon bocsátani, hanem mivel megbocsátott, föláldozta értünk Krisztust, hogy vele meghaljunk mi is a bűnnek, és egyedül Istennek éljünk, azaz valóban mássá, új teremtménnyé, új emberré legyünk. Krisztus halála bennünk kell, hogy gyökeres változást hozzon létre, mert így áll helyre az igazság, és Isten így fog igaznak bizonyulni, amiért bűnünkért nem taszít örök kárhozatba minket. Nincs itt szó érdemről meg elégtételről, nincs szó az igazság jogi úton való reparálásáról! Isten úgy állítja helyre az igazságot, hogy a bűnöst reparálja, és Krisztus halála által nemcsak a kegyelem palástját borítja rá és bűneire, hanem valóban igazza teszi: Istent gyűlölő lázadóból Isten szerető, engedelmes gyermekévé; testvérgyilkos Káin lelkületű emberből szerető testvérré, aki nemhogy nem emel többé kezét senkire, de életét is kész föláldozni embertársáért.

Mindezt végiggondolva nem nehéz belátni, hogy Luther Krisztus szenvedéséről, megváltó haláláról, bűnről, bűnbocsánatról, kiengesztelésről szóló tanításának gyökerei nem Canterbury Anselmus *Cur Deus homo*-jában, hanem sokkal inkább a Szentírásban, és azon belül is Pál apostol leveleiben keresendők.

Mindez nem mond ellene annak, hogy Luther ismerte, használta és idézte is Anselmus művét. Luther sok mindent tanult Anselmustól. Hogy pl. üdvözülni annyi, mint mindig, minden körülmények között Isten akaratát akarni, mégpedig Istenért magáért, és semmi másért; hogy Krisztus halála minden más haláltól különböző, páratlan halál: Luther kétségtelenül Anselmustól tanulta. És Anselmustól is tanulta, hogy a megváltás, a szabadulás, egyedül Isten műve. És az sem vitás, hogy Anselmus nyomán Luther is tudott beszélni Krisztus halálának érdeméről, de nem jogi értelemben, hanem úgy, hogy Krisztus érdemét szembe helyezi a mi „érdemünkkel”, ami Isten előtt semmi, és Krisztus érdemének mondja mindazt, ami egyedül csak az ő halála által, halála gyümölcseként lehet a miénk. Luther az „érdem” (meritum) szót soha nem valaminek a kiérdemlése értelmében használja, nem úgy, mint ami valamire feljogosít, hanem a *neki tulajdonítás* értelmében: Krisztus érdemének mondja mindazt, amit Krisztusnak tulajdonít, tőle származtat. Ebben az értelemben mondja, hogy nem cselekedeteink érdeméért, hanem Krisztus halála érdeméért üdvözülünk. Az „elégtétel” (satisfactio) kifejezést azonban főnévi alakjában Luther kerüli, és csak igei formában használja: „Krisztus eleget tett” értünk. Nem elégtételt nyújtott az Isten dicsőségén esett sérelemért, mint azt a jogi gondolkodás diktálja, hanem „eleget tett” bűneinkért, azaz elhordozta annak következményét, az Istenből való elhagyatottságot, a kárhozatot, hogy bennünket a bűn többé ne válasszon el Istentől, hogy a bűn ne taszít hasson minket a kárhozat reménytelenségébe. Luther tehát a maga korára éppen Anselmus nyomán hagyományossá lett terminológiát maga is használja, de átértelmezi, biblikus értelmet ad neki.

Így jár el akkor is, amikor Isten haragjáról és a kiengesztelésről beszél. Luther Krisztus halálának életünkben jelentkező gyümölcseire nézve mondja, hogy Isten kiengesztelődött irántunk. Nem Krisztus szenvedésének és halálának látványa csillapítja le haragját, hanem annak látványa, amit Krisztus szenvedésének és halálának helyes szemlélése kivált bennünk: hogy most már bűnnek ismerjük el a bűnt és minden erőnkkel küzdünk bűneink ellen. De Isten haragja nem azért csillapul le, mert ezt tesszük, hanem mert látja, hogy ezt Krisztus szenvedése és halála munkálja bennünk. Tehát Krisztus haláláért, de azt nem önmagában nézve, hanem a bennünk véghezvitt művéért engesztelődik ki irántunk Isten és csillapul le bűneink miatti haragja. Luther gondolkodásából tehát teljesen hiányzik az a jogász elem, ami Anselmus gondolkodását alapjaiban meghatározta.

Krisztus keresztje, mint oltalom és menedékhely

A Rm 3,25 fordításával kapcsolatos félreértések

„Mert az Isten őt rendelte **engesztelő áldozatul** azoknak, akik az ő véreből hisznek, hogy igazságát megmutassa.” – olvassuk a

Rm 3,25 magyar fordításában. Az engesztelő áldozat helyén a *λασθηριον* (hilasterion) áll. Ez a héber *kappóret* megfelelője, ami a szövetségláda fedelét jelenti, és amit a Septuaginta *λασθηριον*-nak (hilasterionnak) fordít. A szövetségláda fedelét a főpap évente egyszer, az engesztelési ünnepen, amikor belépett a szentek szentjébe, meghintette a nép bűneiért engesztelésül levágott bak vérével. (3Móz 16,15) Ugyanezzel a vérrel megkente a külső szentélyben álló oltár szarvát is. Ezzel az oltár szarvának megérintését egyenlő értékűvé tette a szövetségláda fedelének megérintésével. A mózesi törvény pedig előírta, hogy ha egy vérbösszű elől, illetve az igazságszolgáltatás elől menekülő gyilkos bemegy a szentélybe és megragadja az oltár szarvát, akkor attól a pillanattól kezdve nem szabad bántani, mert Isten oltalma alatt áll. Úgy kell tekinteni, hogy ügye és élete inntől kezdve egyedül Isten kezében van: ha életben marad, úgy kellett rá tekinteni, mint akinek Isten megkegyelmezett, és haladékat adott neki, hogy megtérjen és éljen. Pál apostol a Rm 3,25-ben azt állítja, hogy Isten a megfeszített Krisztust, mint *λασθηριον*-t kihelyezte (*ποθετο*) önmaga és a világ közé, hogy a mózesi törvény ítélete elől menekülő bűnös hite által a Krisztus keresztye alatt oltalmat találjon. Isten úgy mutatja meg igazságát, hogy a Krisztus keresztye alatt oltalmat nyújt a bűnösnek a törvénnyel szemben: azaz haladékat ad neki, hogy a Krisztus váltságműve elvégezhesse életében a maga dolgát. A törvény ugyanis nem ismer haladékat: azonnal a jussát követeli a bűnösön. Isten – Krisztus oltalma alatt – mégis haladékat ad neki, hogy eközben Krisztus halálát fölhasználva Ő maga munkálkodjék az életében: a megfeszített Krisztussal egyesítve megfojtsa tagjaiban a bűnt, és a feltámadt Krisztussal egyesítve új teremtményként új életre támassza fel, miként ezt Pál a Róma 6-ban kifejti. A cél az ember totális megváltoztatása, hogy új ember álljon elő. Tehát a Rm 3,25 alapján sem lehet Krisztus halálát olyan értelemben engesztelő áldozatnak nevezni, hogy az engesztelés eredményeként Istenben jön létre valamiféle változás.

A megfeszített Krisztus, mint Isten Báránya

A bűnbak analógiája, és az Ézs 53 alkalmazásából adódó nehézségek

Keresztelő János a Jordán partján megjelenő, földi működése kezdetén álló Jézusra mutat mint Isten Bárányára, aki elveszi / elviszi / hordozza / elviseli / eltávolítja a világ bűnét. Ezzel egész földi működésének tartalmát határozza meg, nemcsak az annak végén rá váró keresztahalálét. De kétségtelen, hogy a keresztalál a betetőzése annak, amit Jézus, mint Isten Báránya véghezvisz.

Ha a kép eredetét nézzük, akkor – némi képzavarral – arról a két bakról van szó (3Móz 16,8kk), amelynek az évi engesztelési ünnepen a főpap fejére tette kezét, és ráolvasta a nép minden bűnét. Az egyik bakot levágták, és a főpap meghintette vele a szö-

vetségláda tetejét és megkente vele az oltár szarvát. A másik bakot életben hagyták és kiverték a pusztába, de mindenképpen „Izrael táborán kívülre”, ahol Azázélnak szarva magára hagyták, és feltehetően ragadozók zsákmánya lett. E két bak képe egyesül a Keresztelő János által alkotott új képben: Jézus az Isten Báránya. Ez a kettős tartalmú kép csodálatosan példázza Isten megfeszített Bárányának sorsát: egyrészt ott függ a kereszten mindenkítől, még Istentől is elhagyottan, az egész világ bűnterhével kiszolgáltatva a Sátánnak. (Hiszen Azázél a Sátán megszemélyesítője.) Másrészt vére a benne hívőknek oltalmat nyújt a törvény ellen, haladékat szerez a megtérésre.

Ezt a képet már az ősegyház tovább árnyalta az Ézs 53 próféciajával, elsősorban annak 7. verse miatt: „Amikor kínozták, alázatos maradt, száját sem nyitotta ki. Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját.”

Egy bibliai kép másik bibliai képpel való árnyalása általában nem szerencsés, főleg ha az egyik kép analógia, a másik csak egyszerű hasonlat. A 3Móz 16-ban szereplő két bak Jézus földön beteljesülő sorsának analógiája. Az Ézs 53. fejezete a maga egészében szintén Jézus elfogadásának, szenvedésének, halálának analógiájaként értelmezhető. De ezen belül a 7. versben a vágóhídra hurcolt bárány viselkedésére való utalás csak egyszerű hasonlat. Ha erre az áldozat fogalmát akarjuk rávetíteni, akkor csak a szó profán értelemben beszélhetünk áldozatról. Ahogy a vágóhídra hurcolt bárányt is legfeljebb csak profán értelemben nevezhetjük áldozatnak. A vágóhídra hurcolt bárány nem felajánlja életét, hanem elveszik tőle. Mint ahogy azok sem gondolnak áldozatbemutatásra, akik életét kioltják. (Az áldozati bárányokat soha nem a vágóhídon vágták le.)

Igaz, az Ézs 53 tágabb értelemben arról



beszél, hogy az Úr szenvedő „Szolgája” népe bűnét viselte, népe bűnéért érte a sok szenvedés, és „föladozta magát jóvátételül”. (Ézs 53,10) De ez már független a bárány hasonlatától. Az áldozati bárányok nem önmagukat ajánlják föl, hanem az áldozatvivők és az áldozatot bemutató pap ajánlja fel őket. Az áldozati bárányok esetében ezért beszélünk joggal kultikus áldozatról. Az Úr szenvedő „Szolgája” azonban az Ézs 53 szerint nem kultikus értelemben áldozza fel életét. Nem a nép ajánlja fel, és nem a pap helyezi oltárra, hogy életét kioltva, Istennek adja, és így halálával Istent befolyásolja. Az Ézs 53 szerint Isten szenvedő „Szolgája” azért vállalja önként sorsát, hogy halálának ismeretével sokakat igazá tegyen, azaz népére hason, népe életét változtassa meg gyökereken, népet tisztítsa meg azoktól a bűnöktől, amelyeket önként és ártatlanul magára vett, hogy helyettük bűnhődjön érte. Az Ézs 53 szerint, ha van az ártatlan igaz szenvedésének akár titokzatosan mondható, akár logikával követhető következménye, akkor ez a következmény a bűnösök életében jelentkezik. Isten azután ezt a következményt látva fog megkegyelmezni nekik. Az ártatlan igaz áldozatának eredményeként a bűnösöknek kell megjavulniuk és Isten számára elfogadhatóvá válniuk. Amikor ez megtörténik, abban Isten igaz volta nyilvánkozik meg: Isten igaz volt, mert igaza volt, amikor a bűnösöket nem büntette meg rögtön a törvény szerint kijáró büntetéssel, hanem engedte és elnézte azt az „igazságtalanságot”, hogy az ártatlan igaz előbb meghaljon helyettük és értük, bizva abban, hogy az Ő halálának ereje van a bűnösöket megtérésre bírni és megváltoztatni. Istennek ez a *bizalma*, de úgy is mondhatjuk, *hite* igazolódik, amikor a bűnösre valóban hat az ártatlan igaz halála, és a bűnös magába száll, bűnbánatot tart, szembe fordul a bűnével, azaz megtér.

Látjuk tehát, hogy az összességében három elemből összetevődő Isten Báránya kép egyik eleme sem engedi meg, hogy Isten Bárányának halálát kultikus értelemben vett áldozatként fogjuk fel.

A nép bűneinek fejére olvasása után levágott bakot ugyan elégették az oltáron, de az engesztelés szempontjából nem ennek van szerepe, hanem a vérével való meghintésnek, ill. megkenésnek. Ez pedig nem áldozatbemutatás. A bak legfeljebb abban az értelemben nevezhető áldozatnak, hogy elvették az életét, mert szükség volt a vérére az engeszteléshez, pontosabban ahhoz, hogy a vérével megkent frigyláda fedelét a külső szentélyben jelképező oltár szarva *λασθηριον* (hilasterion) legyen. Ennek analógiájára Krisztus vére a Golgota keresztyét teszi *λασθηριον*-ná (hilasterionná). A másik bakot nem ölték meg, hanem a nép bűnterhét távolították el vele, és így szolgáltatták ki Azázélnak, vagyis az ördögnek. Ez sem kultikus áldozatbemutatás. És mint láttuk, Isten Bárányát az Ézs 53 képének rávetítése sem teszi kultikus áldozattá.

Vég helyi Antal (Folytatjuk)
(Az előadás elhangzott 2010. március 11-én a Magyarországi Luther Szövetségben) ■

AZ IGE ÉS A MI ÉLETMÓDUNK



„Távoztasd el tőlem énekeid zaját, hárfáid pengését sem hallgathatom. Hanem folyjon az ítélet, mint a víz, és az igazság, mint a bővizű patak.” (Ámos 5:23-24.)

Az Ige azt mondja, hogyha az életmódunk nincs összhangban Isten kijelentéseivel, hiába énekelünk neki szép énekeket. Az igazi imádás az Úrnak való engedelmisségben mutatkozik meg, a vallásos cselekedetek engedelmisség nélkül csak ítéletet hoznak a fejünkre. A mai liberális világot is megítéli az Isten. Most ugyan együtt nő fel a búza a konkollyal (mérgező gyomnövény a búza között), mindegyik megkapja a növekedéshez szükséges esőt, de a végső sorsa nem ugyanaz lesz a kettőnek.

Az ember egészen a megtéréséig jóban van a bűneivel, mivel nem is tartja azokat bűnnek. Isten világossága teszi láthatóvá számunkra, hogy hol bújnak meg a mi konkolyaink. Ő hosszútávú érettünk, nem egyszerre hozza elénk életünk sötét területeit, mert sem felismerni, sem kezelni nem tudnánk egyszerre. A bűnfelismerés Jézus Krisztus megismerésével párhuzamosan folyik. Amilyen mértékben haladunk Jézus megismerésében, és a vele való azonosulásban, úgy lesz világos, hogy az én életem hol tér el Jézus életétől, tanításaitól. A Szentlélek rámutat arra (ha valóban hagyom őt szóhoz jutni), hogy mely bűnök választanak el tőle. Sokszor nagyon belénk égnek a bűneink. Nemcsak a szenvedélybetegségektől nehéz megszabadulni, hanem minden bűnünkkel ugyanolyan pályát futunk be, mint ezekkel a látványosan megköthető bűnökkel. Először vannak a mézesetek, amikor még nincs problématudat. A mézesmadzag leszopogatása után a keserűvé válás következik, jönnek a negatív visszajelzések. Mások hamarabb észreveszik a helytelen viselkedésünket, életmódunkat, mint mi. Ha „megtámadnak”, védjük magunkat, és hibáztatunk másokat, a körülményeket, csak magunkat nem. Miután hosszú ideje a bűnnek szolgálunk, nincs már önreflexiós képességünk. Képtelenek vagyunk kontrollálni a bűnünket, ami felőrli a belátási képességünket, a szabaduláshoz szükséges erőről nem is beszélve, tehát uralma alatt élünk, mivel erősebb nálunk.

Jézus Krisztus nem lakik egy házban a bűneinkkel. „Ne hozzatok többé hazug ételáldozatot, a jó illattétel útálat előltem; újhold, szombat s ünnepre-felhívás: bűnt és ünneplést el nem szenvedhetek.” (Ézsaiás 1:13.) Nincs üdvösség megtérés nélkül. Nincs megtérés

bűnfelismerés, bűnbelátás és bűn megbánás nélkül. Ez az alapja a Jézussal való kapcsolatnak. Keresztelő János a bűnök bocsánatára merített be, mivel ez az első lépés az Istennel való megbékélés útján. Nem tudunk belépni a vele való kapcsolatba, amíg ki nem söpörjük lelki házunkat. Mindent, amit akkor látunk. Önámítás azt hinni, hogy Jézus figyelembe veszi a mi vallásos neveltetésünket, megfelelő felekezeti választásunkat, bármilyen vallásos igyekezetünket... A „Térjete meg!” parancsa mindenkinek szól.



Olyan jól megvagyunk a rossz szokásainkkal, minket így kell elfogadni. Sértődékenyek vagyunk, köztözködők, a magunk képére szeretnénk alakítani a körülöttünk élőket, vádolunk, sőt kárhoztatunk másokat, de ha minket intenek, az vádlás és kárhoztatás. Ha valaki egy bűnünkre tapint, azonnal lövészárokba vonulva tüzelünk vissza. Vajon a Szentlélek teszi ezt bennünk? Amíg a bűneinket védjük, kimagyarázzuk, addig még az ellenség tétlenül harcolunk az Úr ellen. Onnan tudjuk meg, hogy kezdjük magunkat megadni az Úrnak, hogy kezdenek a bűneink skarlátpirosak lenni. „No jertek, törvénykezzünk, azt mondja az Úr! ha bűneitek skarlátpirosak, hófehérek lesznek, és ha vérszínűek, mint a karmazsin, olyanok lesznek, mint a gyapjú.” (Ézsaiás 1,18) Előbb nem lesznek a bűneink hófehérek, csak akkor, ha már az Úrhoz hasonlóan súlyosnak látjuk őket. Meg kell látni természetünk skarlátpiros foltyait, és meg kell szomorodni miattuk. Ez már a Szentlélek munkája bennünk. Istenfélelemre van szükségünk, hogy ezen az úton járjunk.

A mai idők keresztyénségére a langyosság jellemző (lásd Laodiceai levél). Ez azt jelenti, hogy a gyülekezetek csak a simogató, vigasztaló beszédet viselik el. Sok pásztor pedig alkalmazkodik ehhez az elváráshoz, mivel így tud népszerű maradni. Pál apostol ezt a tanácsot adja Timóteus tanítványának: „Hirdesd az igét, állj elő vele alkalmas, alkalmatlan időben, feddj, ints, buzdíts teljes béketűréssel és tanítással.” (II. Tim. 4:2.) Először van

a feddés, intés, utána a buzdítás. Isten megismerését komolyan kell vegyük. „Mert ha az Úrnak, a megtartó Jézus Krisztusnak megismerése által a világ fertelmeit elkerülték, de ezekbe ismét belekeveredve legyőzetnek, az ő utolsó állapotjuk gonoszabbá lett az elsőnél. Mert jobb volna rájuk nézve, ha meg sem ismerték volna az igazság útját, mint hogy megismerve, elpártoljanak a nekik adott szent parancsolattól.” (II. Péter 2:20-21.) „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok.” (Ján. 14:15.) „Aki nem szeret engem, nem tartja meg az én beszédeimet: és az a beszéd, amelyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki küldött engem.” (Ján. 14:24.)

De tegyük fel, hogy kezdeti „csecsemő” hitünkkel még nem tudunk elszakadni a világ bűneitől, olyan dolgokat teszünk, mint „mindenki más”. Jézus szeret, és ezért meg akar tisztítani minden bűntől. Ha bennünk is megszületik, akkor jelen van bennünk is az Ő szeretete, ami elegendő motiváló erő az engedelmisségre. Ha nincs bennünk ilyen motiváció, akkor nincs bennünk szeretet sem íranta. Akkor Jézus még mindig az ajtón kívülről kopogtat. Ha volt már közösségünk vele, de megfáradtunk, akkor ezt mondja: „Tudom a te dolgadoit, és a te fáradtságodat és úrúrságot, és hogy a gonoszokat nem szenvedheted, és megkísértetted azokat, akik apostoloknak mondják magukat, holott nem azok, és hazugoknak találtad őket” (Jel. 2:2.) „De az a mondásom ellened, hogy az első szeretetedet elhagytad.” (Jel. 2:4.) „Emlékezzél meg azért honnét estél ki, és térj meg, és az előbbi cselekedeteket cselekedd; ha pedig nem, hamar eljövök ellened, és a te gyertyatartódat kizomdítom helyéből, ha meg nem térsz.” (Jel. 2:5.) A szent élet kulcsa tehát az istenfélelem, amiből engedelmisség fakad. „Könyörületességgel és igazsággal töröltetik el a bűn; és az Úrnak félelme által távozhatunk el a gonosztól.” (Péld. 16:6.)

Sok vallásos ember van, aki úgy érzi, szereti Jézust, tudja, hogy az ő bűnei büntetését is kifizette a kereszten, szolgálja is Őt, és közben szentségtelen életet él. Hogyan lehet ez? Itt valami nincs rendben! Az igazi Jézus szentséget vár el! „Igen, ha a bölcsességért kiáltasz, és az értelemért a te szódat felemeled, Ha keresed azt, mint az ezüstöt, és mint a kincseket kutatod azt: Akkor megérted az Úrnak félelmét, és az Istennek ismeretére jutsz.” (Péld. 2:3. 4. 5.) Az az Isten, amelyik nem törődik a bűnös életvitelünkkel, az nem a

Biblia Istene. Vagy elsodrótunk mellőle, vagy sohasem ismertük meg Őt igazán.

Az istenfélelmet is lehet kémi. A Szentlélek hatása bennünk istenfélelmet eredményez, ha kérjük. Csakhogy meg ne szomorítsuk Őt! „*És meg ne szomorítsátok az Istennek ama Szent Lelkét, aki által megpecsételtettetek a teljes váltásnak napjára.*” (Efézus 4:30.) „*Mind-azáltal megáll az Istennek erős fundamentoma, melynek pecsége ez: Ismeri az Úr az övét; és: Álljon el a hamisságtól minden, aki Krisztus nevét vallja.*” (II.Tim. 2:19.) Ha nincs istenfélelmünk, akkor a jónak tűnő dolgoknak nagy vonzása lesz ránk, és az ítélőképességünk is elhagy. Így azt tesszük, ami Isten szemében rossz. Sok bibliai példa figyelmeztet erre. Géházi Elizeushoz hasonlóan odaszánta az életét Isten szolgálatára, de nem volt benne istenfélelem. Miatán pénz és ruhákat szerzett Naámántól, nagy árat fizetett kapzsiségéért.

Azért ad Isten nehéz időköt, hogy megrosztálja és megtisztítsa az Ő népét. Ilyen rosta volt a faszizmus, vagy a kommunizmus ideje is. Nem tudjuk mi lesz a következő, de az Ő népének kipróbálnak kell lenni. A szoltáíró azt kéri Istentől: „*Vizsgálj meg engem, oh Isten, és ismerd meg szívemet! Próbálj meg engem, és ismerd meg gondolataimat!*” (Zsoltár 139:23.) Még a számunkra rejtett, tudatalattiból származó bűneinket is hozza felszínre, ne tegyen semmilyen bűnöm a rabszolgájává! „*Ki veheti észre a tévedéseket? Titkos bűnöktől tisztíts meg engemet.*” (Zsoltár 19:13.) „*És monda Mózes Áronnak: Ez az, amit szólt vala az Úr, mondván: Akik hozzám közel vannak, azokban kell megszenteltnem, és az egész nép előtt megdicsőítenem.*” (III.Móz. 10:3.) „*De aki mindvégig állhatatos marad, az idvezül.*” (Máté 24:13.)

Haranginé Csuta Anna ■

A PSALMUS KÓRUS LEÁNYFALUN

Psalmus kórusunk március 14-én látogatott el Leányfalura, az Idősek Református Szeretothonába. Ez a látogatás immár a 12. alkalom volt kórusunk életében. Mindig húsvét előtt, a böjti időszakban tesszünk látogatást, most böjt harmadik vasárnapján.

Nyilas Zoltán esperes úr a Királyok 1. könyve 19,9-18 versei alapján hirdette az ígét Isten kiválasztó kegyelméről. Hangsúlyozta: koncentráltan, csendben hallhatjuk meg Isten szavát, kérdését, aki Jézuson keresztül szól hozzánk. De vajon meghalljuk-e az Úr szavát a böjt csendességében?

A kórus hat éneket adott elő *Blaskóné Tímár Eszter* és *Kiss Árpádné Piri* kamagyk vezényletével, *Orbán János* énekelt egy dalt saját gitárkíséretével, *Kiss Árpádné Piri* pedig *Szabolcska Mihály* „Hegyi Beszéd” című szép versét mondta el a szeretetről.

Vida Szabolcs, az Otthon lelkésze megköszönte a szolgálatokat, és meghívott bennünket a jövő évre is, majd a szeretetvendégség során az otthon lakóival beszélgettünk, köztük pomázi testvéreinkkel is. Lélekemelő, szép szolgálat volt a Lélek által.

Hamar Jánosné Enikő ■



Mostanában nagyon nehéz ígeréseket kaptam a Bibliaolvasó Kalauz szerint. Kicsit hözöngtem is magamban: miért nem beszélhetek a testvéri szeretetről, vagy az Istenben való örömről? Miért kell kísértésekről, próbákról, nehézségekről szólnom? Azután beletörődtem, hogy mint annyi mindent, Isten ezt is sokkal jobban tudja nálam. Mindenesetre ez az ígeszakasz sem arról nevezetes, hogy olyan egyszerűen meg lehetne érteni, és könnyű lenne utána megcselekedni: Isten segítsen ebben mégis mindannyiunkat.

Tanítványai között Jézus itt és most szól először nyíltan arról a hihetetlen küzdelmes és nehéz útról (utána még kétszer fog), amin végig kell mennie: szenvednie kell a kor vezető embereitől, meg kell öletnie, azután három napig halottnak kell lennie, és utána történik valami elképzelhetetlen csoda, amit most el kell mondania a tanítványoknak, akik biztos nem is hiszik el: le kell győznie a halált és fel kell támadnia.

A magyar nyelvű fordításban e pár sor tele van azzal a szóval, hogy KELL. Négyyszer is elhangzik benne: kell, kell, kell, kell. Mint ahogy ígéhírdetésre készülve mindig fontosnak tartom: most is megnéztem az eredeti görög szövegben, hogy is áll ez a dolog: és bár itt azt találtam, hogy a KELL szó (görögül: *dei*) csak egyszer szerepel, utána főnévi igenevek jönnek, annak fő oka mégis az, hogy a magyar nyelv csak így tudta szépen kifejezni a nyomatékosítást, ami amúgy görögül is ott van. Kell. Ráadásul, hogy még nyomatékosabb legyen a dolog, a görög szöveg nyelvtani szerkezete aoristos passivban van, ami tökéletesen kifejezi azt is, hogy ennek így kell történnie. Jézus ugyan az elszenvető alany, de a történések háttérében van valami, vagy valaki, aki ezt így akarja. Fura ugye, hogy egy nyelv milyen titokzatos, milyen sok mindent ki tud fejezni egy szerkezet, egy igeidő.

Mielőtt azonban a görög nyelv szépségeinek fejtegetése közben mély álomba merülnének, térjünk vissza ígénk konkrét üzenetéhez. Az az érzésem, hogy a KELL most nem túl népszerű. Életünk folyamán olyan gyakran halljuk ezt a rövidke szócskát, hogy már szinte

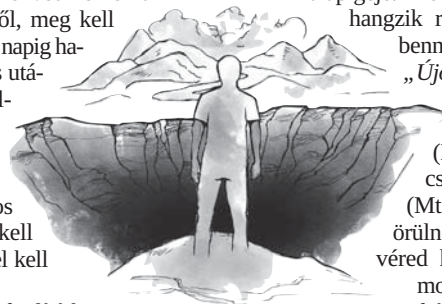
falra mászunk tőle. Főleg az iskolaév időtartama alatt – szeptember 1-től június 15-ig – talán ez a leg többször hallott és legkevésbé kedvelt szó az életünkben: KELL.

Korán kell kelni. Tanulni kell. Meg kell írni a házit. El kell menni edzésre. Holnap dogára kell készülni, sőt tz-re. Hétfévégén el kell menni a templomba, és ezek mellett még kedvesnek, jól neveltnek, nyugodtnak és illedelmesnek kell lenni nap mint nap. Ez elég borzasztó... Ha most körbe adnék egy lapot, hogy írjátok rá, milyen legyen egy hetünk, akkor lehetséges – persze egyáltalán nem biztos –, hogy így nézne ki a hét: szombat, vasárnap, szombat, vasárnap, szombat, vasárnap, na jó, legyen benne egy kis péntek is, mert azért olyan jó találkozni a barátokkal, ismerősökkel. Az éves naptárunk pedig talán ilyen lenne: június, július, augusztus, június, július, augusztus és így tovább, és talán egy kevéske május, meg egy-két hét december... De hát a valóság nem ilyen. Hiába is éneklük olyan jól az Oroszlánkirályban: Hakuna Matata.

Sajnos azzal a jó hírel nem tudok szolgálni, hogy Isten országában nem létezik az a szó, az a kifejezés, hogy KELL. Azonban azzal a jó hírel tudok szolgálni, hogy Isten országának fényében ez a szó valahogy mégis megváltozik. Fussok át gyorsan, mikor mondja nekünk az evangéliumokban Jézus ezt a szót: KELL. Egyik alkalommal önmagának mondja ki – ez a mai ígéhírdetésünk alapigéje. Ezen kívül még párszor elhangzik ránk nézve is, amikor bennünket szólít meg vele: „*Újjonnan kell születnetek*” (Jn 3,7). Mindig imádkozunk kell (Lk 18,1). Meg kell bocsátanunk egymásnak (Mt 18,33). Vigadnod és örülnöd kellene, hogy testvéred hazatért (Lk 15,32) – mondja az Atya a tékozló fiú bátyjának. Valamint a vakon született ember történetében: míg nappal van, annak a cselekedeteit kell megtennünk, aki bennünket elküldött (Jn 9,4).

Amikor Jézus elmondta, hogy mi mindent KELL megtennie, Péter pont úgy horkant fel, ahogyan mi szoktunk. Ez nem történhet így! Ez azért túlzás! Ez túl sok! Ráadásul milyen aggódó szavakkal mondja: Isten őrizzen attól, hogy így legyen (Mt 16,22)! Péter nem akart rosszat. Ó valóban féltette Urát a fájdalomtól, küzdelemtől, nehézségtől és próbától: Ez nem lehet így, Uram! Te csak maradj itt, tanítgass bennünket! Gyógyítsd meg a betegeinket, tegyél még egy-két csodát, oszd meg velünk Isten titokzatos országának dolgait – mi majd vigyázunk rád, mi majd itt leszünk veled, hogy semmi bántódásod ne legyen. Nem kell félned a jövőtől, nem kell küzdened, nem kell fájdalmakat vállalnod, szenvedned. Milyen szeretni tudó. Milyen kedves. Milyen emberi, ahogy Péter beszél.

Jézus szájából válaszul mégis a legkevényebb szavak hangzanak el, melyet valaha is elmondott tanítványainak: „*Távozz tőlem Sátán, botránkoztatasz engem, mert nem az Isten szerint gondolkozol, hanem az emberek*



szerint.” (Mt 16,23) Mi ez? Miért ilyen kemény a válasz? Haragszik tán Péterre az Úr? Péterre, aki csak jót akart? Megharagudott arra a Péterre, aki nem is olyan régen Cézarea Filippinél élő hitvallást tett róla: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia” (Mt 16,16)?

Ne feledjük, hogy Jézusban Isten igazsága és szeretete van jelen. Ő nem elítél, nem kizárni akar, hanem olyan követésre hív, mely so-



rán meg fogja mutatni nekünk az egyetlen igaz utat. Nem a látszólag

könnyebb utat, hanem az egyetlen igazit, ami sokszor nehezebb. Ezért a válaszból az is kitűnik (mivel a Sátán nevét említi), hogy Jézus jól tudja, nem Péter akar rosszat, Péter szereti Őt, viszont azt is tudja, hogy a sokszor könnyebb, felelőtlenebb, gyengébb megoldást az embernek valaki más sugdossa a fülébe.

A könnyebb utak mögött sokszor az ellenség rejtőzködik. Milyen jó lenne, ha egy nagy útjelző tábla figyelmeztetne bennünket: vigyázat ellenség! Az ellenségeket ugyanis vagy el kell kerülni, vagy meg kell vele harcolni a hitben is. A most itt rejtőzködő ellenség – amit szegény Péter észre sem vesz – a félelem, és a lustaság. A félelem gyökere ebben az esetben ugyanis az Istenbe vetett bizalom hiánya, a lustaság pedig az az állapot, amikor az ember lebénul, és az ego kényelmes akaratát követi Isten dinamikus, életre hívó akaratá helyett. Ezt most képzeljük el a hétköznapi világában, amikor egy gyermek elkezd cseperedni, amikor már nem magatehetetlen kisbaba, és az anyukája azt mondaná: Nem kell két lábra állnod, ne totyogj kicsim, maradj a kiságyban, nehogy elessél! Biztonságosabb, ha fekszel és rugdalózol, úgy, mint régen. Valahogy ilyen volt Péter, ahogyan az Urat féltette. Vagy amikor a kisgyerekek először megszólalnak, és mindenféle vicces és furcsa dolgot mondanak. És akkor az édesanya egy hatalmas ragtapasszal jól leragasztaná a száját: Maradj inkább csendben, szívem, ne mondd azt, hogy tütü, annak semmi értelme, azt igazából úgy hívják, hogy Volkswagen, ne hogy kinevessenek azok, akik nem értenek!

Nem a könnyebb út – a látszólagos féltés útja – a jó út. Jézus nem engedett ennek a csábításnak. Pedig neki is lehettek lelki harcai ám! Ő nemcsak Isten, emberi természetünket is magára vette. Ismerte a félelmet, ismerte a kísértésekre – akár a lustaságra csábító hangot –, de nem tudott mondani. Ezért figyelmet ilyen szigorúan Jézus. Vedd észre Péter! Gondolkodj Isten szerint!

Bátorság és erő kell ahhoz, hogy az utat végig tudjuk járni. Mert az utat végig KELL járni, ha Isten akaratát követed. Bátorság és erő. A nehezebb út – de nem vagy rajta egyedül.

Jézusnak az utat végig kellett járnia. A kereszthez vezető utat – a mai Via Dolorosát – végig kellett járnia. Értünk kellett végigjárnia. Tovább kellett mennie, mutatnia kellett az utat, önmagában kellett mutatnia az utat, akkor is, ha abban a pillanatban azt Péter még egyáltalán nem értette, akkor is, ha ez nagyon nehéz lehetett.

Életünk folyamán mi sem értünk ám mindent az adott pillanatban. Sőt sokszor minden területen csak értetlenül állunk, és nem tudjuk felfogni, miért kellett ennek megint így lennie? Miért vagyok ma más, mint tegnap voltam?

Milyen idegen érzések, gondolatok már megint ezek? Miért kell mindennap szembesülnöm azzal, hogy a világ nem egy statikus, ál-

landó fészék, hanem örök pezsgés és változás, aminek én is aktív résztvevője vagyok? Pedig de jó is lenne egész évben fekdülni a napon! Küzdelmek, nehézségek, felelősségvállalás nélkül, Hakuna Matata-módra.

Jó lenne? Nehéz elhinni, hogy nem lenne igazán jó, mert nem lenne teljes. Úgy vagyunk megteremtve, hogy Isten a teljes boldogságot kínálja fel nekünk. A teljes öröm van tenálad – éneklé Dávid a 16. Zsoltárban. A teljes öröm. Amihez hozzátartozik az is, hogy át kell menni olykor a siralomvölgyén, és meg kell tennünk azt is, amihez sokszor az adott pillanatban egyáltalán, de tényleg egyáltalán nincs se kedvünk, se erőnk.

Mit mondott Jézus feddésként Péternek? „Nem Isten szerint gondolkodsz, hanem az emberek szerint.”

Nem bántásból mondta. Hanem mert Ő igazán féltette Pétert, és igazán jót akart neki. Ő igazán jót akar nekünk. Meg szeretné mutatni nekünk az igaz utat. Isten akaratát.

Azt szoktam reggelenre kérni: bárcsak tudnék Isten szerint gondolkodni. Az Ő akaratát igazán érteni.

Akkor azon a napon nem panaszkodnék annyit, akkor teljes erőbedobással tanítanék, akkor nem akadnék ki apróságokon, és akkor nem látnám a sok teendő közepette a fáradságos munkát, hanem azt látnám, hogy milyen jó lesz este hátradölni, és arra gondolni: szép mulatság, férfimunka volt. Megtettem, amit kellett. Érdemes kicsit elgondolkoznunk azon, hogy mi lett volna, ha azok a sportolóink, akikre büszkék vagyunk, Hosszú Katinka, Cseh László, Dzsudzsák Balázs, Király Gábor és a sort hosszan sorolhatnánk, annak idején azt mondták volna, ma nem megyek

edzésre, meg holnap sem, utána sem. Jobb itthon pihenni, és tv-t nézni. Vagy mi lett volna, ha Szentgyörgyi Albert azt mondta volna: nem érdemes tovább kísérletezgetni, félek, úgysem fog sikerülni ez a C vitaminos dolog. Ugyan mi lenne velünk, ha engednénk, hogy korlátokat szabna nekünk egy látszólag védelmező és féltő szándék, nem engedve azt, hogy továbbmenjünk az utunkon, a mi saját utunkon, amin végig kell mennünk, ami a mi küzdelmünk, ami a mi egyetlen és megismételhetetlen életünk próbaköve és megmértetése, akkor is, ha az nehéz, ha azt nem érti meg senki, hogy miért is tesszük.

Soha ne feledjük, ha merünk Istenben bízni, akkor minden küzdelmünk között ott van Jézus küzdelme. Minden megtett lépésünkben, ami néha nagyon nehéz, ott van Jézus előttünk haladó lépte, és minden félelmünkben, hogy mi lesz velem, ott van Jézus félelme, gyöttrődése, aki mégis megtette és mégis végigcsinálta. Annyi élet mutatja, hogy érdemes ezeket a KELL-eket végigküzdeni. Érdemes erőt kérni, és meglépni hozzá az első lépést. Igazából Isten lépi meg bennünk, nekünk csak engedni kell.

KELL? Te döntöd el. Lehet a könnyebb utat is választani. Hátra is lehet dőlni. Lehet statikusá dermedni a változásban, a fejlődésben, akár még a hitben is. De vajon nem sokkal jobb és boldogítóbb a KELL-eket felvállalni, a nehézségekre, küzdelmekre, a próbákra igent mondani, a tudás lehetőségére, a tanulás sokszor rögső útjára igent mondani, a szeretetben kezdeményező első lépésre igent mondani, a megbocsátani tudásra igent mondani, a másokért mondott imákra, a lelki harcokra, a sírni tudásra igent mondani? Vajon nem sokkal jobb, sokkal boldogítóbb Istenre igent mondani? Arra az Istenre, aki ezt



az utat végigjárta értünk, és úgy akar jelen lenni a mindennapjainkban, hogy lássuk, megéljük, tudjuk jelenlétét, és akkor a sok KELL már nem is kényszer, hanem szabadság. Az egyszeri, megismételhetetlen életünk szabad döntése.

A választ az út legvégén úgyis megértjük. Bárcsak ne lenne túl késő! Bárcsak úgy értenénk meg itt és most, ahogyan azt Isten készítette el a számunkra! Ámen!

Sebestényné Jáger Orsolya lelképásztor ■



PORTRÉ

**„NE FÉLJ, MERT MEGVÁLTOTTALAK,
NEVEDEN SZÓLÍTOTTALAK, ENYÉM VAGY!”
Beszélgetés Holtságné Csipán Ágnessel**

Igen, pontosan olyan a lakása, amilyen-
nek gondoltam. Tartózkodó jómódról
vall, izléses, elegáns. Minden a helyén.
Mint beszélgetőtársunk mondataiban
a szavak. Pontosak és kifejezők, semmi
felesleges benne, ugyanakkor öntudatos
és célratörő.

Néhány éve ismerem már, leg-
gyakrabban tűrákon szoktunk ta-
lálkozni. És hallgatom a gyülekezet
énekkarában, amint néhány mondattal
bevezeti a szolgálatot.

HOLTSÁGNÉ CSIPÁN ÁGNESnél
jártunk Csobánkán.

A lakás kívülről nem is látszik olyan
nagyoknak, mint nagy tereivel belülről. Nem
csoda a jó elrendezés, hiszen Ágnes férje
építész. De erről majd később. Beszél-
getésünk ugyan ide-oda kalandozik, én a jegy-
zeteimből, valamint az Ágnes által megkül-
dött kiegészítő levélből igyekszem a portrét
egységessé formálni.

Ágnes őseinek a története Erdélybe vezet
bennünket, a Nyárad mentére, a székelyföldi
színtiszta magyar és református Rigmány fa-
lucskába. Nagypapja innen települt át a meg-
maradt Magyarországra a vesztes világhá-
borút és Erdély elcsatolását követően. Megve-
tette a lábát a régi-új hazájában is, Vácott



Klári és Ági 1950-ben

szesz- és likörgyárat alapított. A család először
a Nógrád megyei Nőtincsen, majd a közeli
Váchartyánban talált otthonra.

Itt nőtt fel Ágnes is.

- Édesapám 1950-ben meghalt – meséli.
- Én akkor két éves voltam, ez az egyetlen em-

lékem róla. Ezért is akartam orvos lenni. Hogy
segítsek másokon.

Erre meg is lett volna minden lehetősége,
legalábbis, ami a képességeit illeti. Kiváló
tanárai voltak Váchartyánban, a forradalom



leverését követően ugyanis számos pedagó-
gust helyeztek középiskolákból büntetésül ál-
talanos iskolákba.

Ágnes gyermekkorra nem volt felhőtlen,
ő maga is számos sebet hordozott,
ahogy most látja, tüskéket növesztett.
Anyai nagymamája azonban
sok mindent pótol, óvta, tanította és
nevelte – nagyon szigorúan. Ő mu-
tatta meg számára az Isten szeretetét
és állt Ágnes előtt példaként a hívő
életével. Mindezt apai nagy-
mamája is erősítette, vala-
hányszor felkereste Vácott.
A konfirmálás sem volt ter-
mészetes minden hívő re-
formátus családban nevel-
kedő gyermek számára, mert feltették
a kérdést a szülőknek: továbbtanulás
vagy konfirmáció? Ágnesnek végül
mindkettőben része lehetett. *Ónodi
Szabó Lajos* lelkipásztorra, felkészítő
óráira, istentiszteleteire ma is szeretet-
tel emlékezik.

A család úgynevezett X-es volt,
vagyis osztályidegen. Éppen csak megúszták,
hogy a házukba ne telepítsenek másokat is. A
folyamatos ellenőrzések miatt félelemben
éltek – mint annyian azokban az években.

Közben édesanyja új társra talált, akivel
1955-ben kötötte össze az életét. És alig egy

évre rá a forradalom idején óvnia, védenie kel-
lett, nehogy őt is elveszítse. Ágnes a szár-
mazása később is sokáig kísérte. Nyugatra
csak a '80-as évek derekán kapott útlevelet,
együtt a lányival.

Orvos szeretett volna tehát lenni Ágnes,
különösen, hogy azokban az években veszít-
tette el a nővérét is. Ám a Jóistennek más ter-
vei voltak vele. Ő ezt akkor még nem tudta,
és a váci gimnáziumból az orvosi egyetemre
felvételizett. Amúgy a gimnáziumban is
kiváló tanárai voltak, több közülük egykori pi-
arista pedagógus, mégsem vették fel. Pró-
bálkozott ismét, akkor sem. Mit tegyen, meg-
próbálta a tanári szakot a szegedi tanárképzőn.
És csodák csodája, oda megfelelt. Tervét
azonban nem adta fel, onnan is jelentkezett
még egyszer az orvosi egyetemre, de ismét
csak visszapatant. Meg is kapta nem egyszer
a tanáraitól, hogy ott akarta hagyni őket. Ő
viszont elfogadta, hogy ha nem gyógyíthatja
a beteg gyerekeket, akkor tanítani fogja őket.

Frisssdiplomásként a XV. kerületben hel-
lyezkedett el, ám hamarosan megszületett első
lánya, Tímea, majd Ágnes, és mire 1977-ben
visszament tanítani, már a XII. kerületben lak-
tak, a Bíró utcában.

Férjével, egy nagymarosi sváb család
tagjával még a váci gimnáziumban ismer-
kedett meg, osztálytársak voltak.
Holtság József építészként kereste a ke-
nyerét, és a 23. Állami Építőipari Vállalat
alkalmazottjaként jogosult volt arra, hogy
a cég építésében lakást vásárolhasson.

- Férjem figyelme és türelme erősített
hivatásom megtalálásában is – hangsú-
lyozza Ágnes. – És nem tudok elég hálás
lenni az Úrnak, hogy ilyen két csodálatos
gyermekkel ajándékozott meg. Okos,
talpraesett és nagyon szülőszereető, jó gyere-
keket kaptam. Tímea az első diplomáját
szintén matematika tanárként szerezte, hi-
vatását azonban pszichológusként találta meg.
Ágnes pedig kert- és tájépítész, majd az édes-



Konfirmáció Váchartyánon 1962-ben

apja nyomdokain építész lett, akárcsak a férje.

A gyesről visszatérve Ágnes XII. kerületi
lakosként már a Városmajori Ének-zene
Emeltszintű Általános Iskolában helyezkedett
el, amely 1983-ban felvette Kós Károly nevét.
Nagy elánal vetette bele magát a tanításba.
Nem hallgatja el azonban azt sem, hogy
úttörővezetőként „érsznel kellett lennem”,
hiszen az igazgatója rendszerhű pedagógus
volt.

Számára az oktatás és a nevelés elválaszt-
hatatlan, hiszen neveletlen gyermeket oktatni
sem lehet. Igyekezett méltó lenni örökéhez,
vagyis, hogy a rábizott iskolát megtartsa, majd

az ország tíz legjobb tanintézete közé emelje. Ha pedig érzekelte, hogy egyre több gyereket nem hozzájuk íratnak be, hanem az egyházi vagy alapítványi iskolákba, akkor úgy gondolta, hogy valamit nem jól csinálnak, ennek pedig meg kell találni az okát, és orvosolni azt.

Vallotta, hogy a tehetséges gyerekek kiteljesedését segítenie kell, a gyengébbeket pedig felkarolni. Csoportbontásban ő a gyengébbek oktatását vállalta. Az itt tanuló gyerekeket fontolva haladóknak nevezte, a módszertant pedig ő maga dolgozta ki.

Rátermettségét bizonyítja, hogy előbb igazgatóhelyettesi, majd az igazgatói tisztségre választották meg. Ahogy emlékezik, ilyen minőségében négy polgármestert is kiszolgált. Munkáját 1998-ban a Magyar Köztársaság Arany Érdemkereszt kitüntetéssel, 2008-ban pedig Eötvös József-díjjal ismerték el.

Megválasztották az Általános Iskolai Igazgatók Országos Szövetségének elnökévé is, amely tisztséget szintén nyugdíjba vonulásáig viselte.

Vezetői hivatásáról így vall:

- A legjobb gondolatok és tevékenységek sem valósultak volna meg a munkám során, ha nem nagyon felkészült, szakmailag magasan képzett, a gyerekek nevelésében és oktatásában élen járó pedagógusok vesznek körül. A továbbképzés irányítása, a munkamódszerek kialakítása, a tervezés, az ellenőrzés, az értékelés a munkaközösségek bevonásával az én feladatomból volt. Időt és energiát fordítottam saját képzéseimre és szakmai megújulásomra is.

Közben figyelemmel kísérte az iskola felújítási munkálatait is. Meggyőződése, hogy az épület a szülők és az önkormányzat segítségével a kor kívánalmainak megfelelően újult meg a 2000-es évek elején. Több eredeti tárgy, például az ivó kutak is bekerültek az épületbe, elkészült egy kiváló hangversenytér, sőt az alapítványuk jóvoltából versenyzongorát is vásároltak. A volt növendékek és tanárok munkáiból iskolagalériát nyitottak. Az iskola mellett pedig leleplezték Beöthy



Ági esküvője 1971. augusztus 8-án.

Mária építész és Melocco Miklós szobrászművész munkáját Kós Károlyról.

Az iskolában általában már negyed nyolckor benn volt, végigjárta a termeket, és a gyerekeket az aulában fogadta a tanítás meg-



Az unokák



Levi a világbajnoki dobogó legfelső fokán (2017)

kezdése előtt. Ehhez persze már fél hétkor el kellett indulnia Csobánkáról.

Na, igen, Csobánka. Mert időközben költöztek.

- A férjem egy évtizedig Németországban dolgozott építési vállalkozóként, de minden hétvégén hazajárt. Előfordult, hogy a Bíró utcában megállni sem tudott, akkora volt a zsúfoltság. Így érett meg bennünk az elhatározás, hogy megfontoljuk az egyik barátunk javaslatát, és Csobánkára költözzünk.

A ház mérete nem véletlen, építéskor – két évtizede – még tízen laktak benne. Amikor az édesanyja meghalt, természetes volt, hogy nevelőapja hozzájuk költözik. S lakott is náluk egy évtizedig, vagyis egészen a haláláig. A falon látható festmények az ő művészetét dicsérik. De sokáig náluk laktak a lányai is, illetve az ő családjuk. Ma már hét unokáért adnak hálát a Teremtőnek.

- Timi lányom gyermekei: Levante kétszeres Európa-bajnok maratonni kajakozó, és párosban világbajnok; ő és Bendegúz tehát a sportban jeleskedik, Áron a tanulásban. Ági lányomnál még kicsik a gyerekek, de Ábel már láthatóan Áron nyomdokain halad, Dersi és Boti óvodások még. Róza – Isten ajándéka – a hetedik hónapban született, igen kicsi súllyal, sok-sok aggodás és féltés után, de ma már mozgékony kis tünemény. Sokszor felteszem magamnak a kérdést: honnan-e sok jószág, megérdemlem-e? Elég jó anya és nagymama vagyok-e, eleget tudok/tudtam-e tenni a családban kapott feladatoknak? Amennyire igen, azért egyedül Istené a dicsőség!

Unokáira különösen 2011 februárja óta van több ideje, ekkor ment ugyanis nyugdíjba. Sokat gon-

dolgozott azon a kerület vezetőivel, hogy az általános iskolát gimnáziummá kellene bővíteni – aminek viszont ellentmondott az, hogy a Városmajori Gimnázium alig száz méterre található. Végül a két iskolát egyesítették, az igazgató pedig *dr. Szabó Tas* lett, aki addig a gimnázium élén állt.

A nyugdíjba vonulás éveiről így vall Ágnes:

- Nem kevés időbe tellett, mire a mozgalmas és eseménydús évek után ismét megtaláltam az utamat. Az unokáimmal sok időt töltöttem és a mai napig is segítők, ahol kell. Sok évtized után visszataláltam a gyökereimhez. Köszönet és hála a gyülekezetnek, hogy befogadtak és ölelő szeretettel vettek/vesznek körül. Napi imáimmal, bibliaolvasással lelki békém, nyugalmam meglett. Hálával és szeretettel telik meg szívem és naponta érzem, hogy mily csuda dolgokat kapok ajándékkul. Szeretnék még sokáig alázattal szolgálni és a testvérek között élni. Az egyik pátyi nő csendesnapon az Ézsaiás könyvének 43. részéből az 1. verset kaptam biztatásul: „*Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!*” Ez az ige mindig velem van.



Eötvös-díj 2008-ban

Csobánkán Ágnes igyekezett bekapcsolódni a helyi közéletbe is, és másodmagával kezdeményezte a helytörténeti gyűjtemény létrehozását. Hogy végleges lakhelye-e Csobánka, az még a jövő titka. A nagy házban ma már csak ketten laktak a férjével. És a hétvégén persze benépesül a ház, ilyenkor az unokák zsidongása tölti be a szívét. Az azonban bizonyos, akárhogy is rendezzi az Úr az életét, ameddig Csobánkán lakik, addig a gyülekezet aktív, szolgáló tagja kíván lenni.

Hardi Péter



A csobánkai helytörténeti gyűjtemény szervezőjeként

KÖNYVAJÁNLÓ



Hogyan lehet Isten egyszerre igazságos és irgalmas? Hogyan büntetheti a bűnt, miközben szereti a bűnöst? Hogyan tesz minket igazzá Önmaga előtt? Isten lejjebb engedi a mércéjét azért, hogy megbos-

csáthasson nekünk? Elfordítja a fejét, és úgy tesz, mintha sosem vétkeztünk volna? Ezek a kérdések foglalkoztatták MAX LUCADO-t, a Texas állambeli San Antonióban működő Oak Hills-i Gyülekezet lelkészét, amikor a „Kegyelemtől megragadva” című könyvét megírta.

„Terveim szerint időt szárnunk a Római levél hegyeinek bejárására – írja bevezetőjében a szerző. – Pálnak ez a levele, melyet az önmagukra hagyatkozó embereknek írt, szembeállítja a maguk szabta ruhába öltözködő emberek szorult helyzetét azokéval, akik boldogan elfogadják a kegyelem palástját. A Római levél a kegyelemről valaha írt legfontosabb értekezés. A levegőt frissnek, a kilátást tisztának fogjuk találni.

Luther Márton azt írta a Római levélről: „Ez a levél az Újtestamentum legfontosabb része, és valóban a legvilágosabb Evangélium.” Isten e levél segítségével változtatta meg Luther, John Wesley, Kálvin János, William Tyndale, Szent Ágoston és további milliók életét (és ruházatát). Minden okunk megvan tehát azt gondolni, hogy a miénket is megváltoztatja.”

A Római levél alapján találta meg a válaszokat kérdéseire Max Lucado is. A Római levélből ismerte meg azt a szerető Istent, aki ugyanakkor megbünteti a bűnt, aki úgy tesz eleget saját mércéjének, hogy eközben megbocsátja bűneinket, aki módot talált arra, hogy tiszteletben tartsa a menny integritását anélkül, hogy hátat fordított volna nekünk. Hiszen a szentség megköveteli, hogy a bűn büntetést kapjon, az irgalom viszont arra kényszeríti, hogy a bűnöst szeresse. Isten nem hagyja jóvá a bűnünket, nem is enged mércéjéből. Nem hagyja figyelmen kívül lázadásunkat, se a követelményein nem enyhít. Ahelyett, hogy elnézné bűnünket – magára vállalja azt! Bármilyen hihetetlen is, Önmagát ítéli el! Isten szentsége érintetlen marad. A bűnünk elnyeri büntetését, mi pedig megmenekülünk. A bűn zsoldja továbbra is a halál, Isten pedig továbbra is Isten marad.

A KEGYELEM DILEMMÁJA

Kilátó a Római levél hegyeiről

Jézus Krisztus a maga tökéletes életével betöltötte a törvény parancsait, halálával eleget tett a bűn követelményeinek. Jézus nem bűnösként szenvedett a kereszten, hanem úgy, mintha bűnös lett volna, különben miért kiáltott volna fel: „*En Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?*” (Mt 27,46) Jézus váltásghalála által tökéletessé tettünk. Úgy van, tökéletessé: „*Mert egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette a megszentelteket.*” (Zsid 10,14) Isten megigazít (tökéletessé tesz), majd megszentel (szentté tesz). Isten megteszi azt, amire mi képtelenek vagyunk, hogy azzá lehessünk, amiről álmodni sem merünk: tökéletesek Isten előtt. Ő igazságosan igazítja meg az igazságtalanokat. Ez a kegyelem kimondhatatlan ajándék.

A bűneink ára több annál, mint amit meg tudnánk fizetni. Istenünk ajándéka nagyobb, mint amit el tudunk képzelni. Ezt a lelki igazságot tudjuk a legnehezebben elfogadni. Az emberek valami oknál fogva előbb fogadják el Jézust Uruknek, mint Megváltójuknak. Könnyebb felfogni hatalmát, mint irgalmát. Sokkal hamarabb készek

vagyunk ünnepelni az üres sírt, mint letérdelni a keresztnél. Tamáshoz hasonlóan előbb halnánk meg Krisztusért, mintsem hagynánk, hogy meghaljon értünk.

Jézus Krisztusban minden elképzelhető lelki áldással rendelkezünk: „*(Isten) megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával Krisztusban*” (Ef 1,3). Isten a földön élő legaljasabb bűnösnek is ilyen ajándékot kínál. Ki más adhatja ilyen, mint Isten? „*Mi pedig valamennyien az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre.*” (Jn 1,16) Pál apostol ezért mindnyájunk nevében kérdezi: Találkoztunk-e valaha bármivel, amit össze lehetne mérni Isten e tekozó szeretetével, ezzel a mélységesen mély bölcsességgel? Messze fölöttünk áll. Sosem fogjuk megérteni.

De elégedettek vagyunk? Nem. Nyugtalankodunk, aggódunk, sőt követelőzünk. Hogyan reagálunk például, amikor Isten nemet mond nekünk, ha azt mondja: „*Elég neked az én kegyelmem*” (2Kor 12,9) – megelégszünk vele? A megelégedés olyan lelkiállapot, melyben nyugodtak vagyunk akkor is, ha Isten semmi mást nem ad azon felül, amit már adott. Max Lucado arra hív bennünket, tegyük próbára magunkat a következő kérdéssel: Mi lenne, ha nem kapnánk más ajándékot Istentől, mint üdvözítő kegyelmét? Megelégednénk vele? Vagy könyörgünk neki, hogy mentse meg a gyermekünk életét, tartsa életben a vállalkozásunkat, esedezünk hozzá, hogy

távolítsa el testünkől a rákot? Mi lenne, ha azt felelné: „*Elég neked az én kegyelmem*”? Megelégednénk vele?

Látunk kell, hogy a menny szempontjából a kegyelem elegendő. Ha Isten semmi mást nem tenne, mint hogy megment minket a pokoltól, panaszkodhatna-e valaki? Ha Isten megmentené a lelkünket, majd hagyná, hogy életünk hátralevő részét leprásan töltsük egy lakatlan szigeten, igazságtalan volna? Miután örök életet kaptunk, morgolódni merünk testi fájdalmaink miatt? Miután mennyei kincseket kaptunk, siránkozni merünk a földi szegénység miatt? Isten persze nem „csak” az üdvösséget adja, hanem kegyelmet kegyelemre. Az emberek többsége további áldásokban is részesül.

Max Lucado „Isten közel jött” című könyvében leírt egy esetet, amikor legidősebb lánya két éves korában beleesett a medencébe. Az egyik barátjuk meglátta, és épségben kihúzta őt a vízből. Azt azonban akkor nem írta meg, hogy amikor a szerző másnap reggeli csendességében különös gondolatok gyűjték a hálóját kifejezni Istennek, hogy megmentette a kislányát, a következő kérdés jutott eszébe olyan világosan, mintha maga Isten szólt volna hozzá: „*Kevésbé lennék csodálatos, ha hagytam volna meghalni őt? Kevésbé lennék jó, ha hazahívtam volna? Akkor is dicsérmél ma reggel, ha nem mentetem volna meg?*”

Isten akkor is jó, ha nemet mond?

Max Lucado: „*Kegyelemtől megragadva – Atyád mindig elkapott. Továbbra is elkap. – Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2014*

Szeretettel ajánlom még Max Lucado gyermekeknek írt könyveit is: nagyon hasznos lelki tanulságokat hordoznak, nyelvezetük gyönyörű, rajzaik kifejezőek.

Hamar Jánosné Enikő



Volt egyszer öt fiú, akik egy kastélyban éltek apjukkal a hegyek között. A legidősebb fiú engedelmes volt, négy öccse azonban engedetlen. Apjuk óva intette őket a folyótól, de nem hallgattak rá. Könyörgött nekik, hogy ne menjenek a part közelébe, nehogy elragadja őket az ár, ám a folyó vonzereje túl nagy volt.

A négy engedetlen fivér napról napra közelebb merészkedett a vízhez, míg nem egyikük bele is mert nyúlni. „Fogjátok meg a kezemet, hogy bele ne essek” – mondta, és a testvérei úgy is tettek. Amint azonban a vízbe ért, az ár berántotta őt és három fivérére a zúgóba, s magával ragadta őket a folyó.

Sziklák között hanyódtak, csatornákon zúgtak keresztül, sebesen vitte őket az ár. Segélykiáltásaikat elnyelte a folyó fülsiketítő zúgása. Igyekeztek ugyan visszanyerni az egyensúlyukat, de az erős sodrással szemben tehetetlenek voltak.

Órákig tartó küzdelem után feladták az erőlködést, hagyva, hogy magával vigye őket a folyó árja. Végül egy távoli ország ismeretlen területén, sivatár helyen értek partot.

Barbárok laktak azon a vidéken. Nem voltak olyan biztonságban, mint otthon.

Hideg szél süvített; nem volt olyan meleg, mint odahaza.

Csipkés szirtek tarkították a tájat, ellentétben barátságos hazájukkal.

Bár nem tudták, hol vannak, egy dologban biztosak voltak: ez nem az ő világuk. A négy ifjú sokáig feküdt a parton az eséstől aléltan, nem tudva, hová forduljanak. Egy idő után összeszedték a bátorságukat, és visszamentek a vízbe, remélve, hogy az árral szemben gázolva hazatérhetnek. Azonban túl erős volt a sodrás. Megpróbálták visszagyalogolni a folyóparton, de az túl meredek volt. Arra gondoltak, hogy megmásszák a hegyeket, de a csúcsok túl magasak voltak, és az utat sem tudták.



Végül tüzet raktak, és köré telepedtek. „Nem kellett volna szembeszegülnünk apánkkal – ismerték el. – Messze vagyunk az otthonunktól.”

A fiúk idővel megtanultak az idegen földön élni. Találtak ehető magvakat, és állatokat ejtettek el a bőrükért. Elhatározták, hogy nem felejtik el hazájukat, és nem adják föl a haza-

RÉSZLET A KÖNYVBŐL

A FOLYÓ PÉLDÁZATA



térés reményét. Mindennap nekiláttak az élelemszerzés és hajlékkészítés feladatának. Esténként tüzet raktak, és történeteket meséltek apjukról és bátyjukról. Mind a négy fiú vágyott viszontlátni őket.

Egy este aztán az egyik testvér nem jelent meg a tűznél. Másnap reggel a többiek a barbárok között találták rá a völgyben. Éppen kunyhót készített szénából és agyagból.

- Elegem van már a beszélgetéseinkből – mondta nekik. – Mi haszna emlékezni? Egyébként ez a föld nem is olyan rossz. Építetek itt egy nagy házat, és letelepszem.

- De ez nem az otthonunk! – tiltakoztak a többiek.

- Nem, de az lesz, ha nem gondolunk annyit az igazira.

- Na és Apa?

- Mi van veled? Nincs itt. Nincs a közelben. Örökké az érkezését kellene várom. Új barátokat szerzek, új dolgokat tanulok. Ha jön, hát jön, de nem fogom lélegzetvisszafojtva várni.

Így a három fiú otthagya kunyhóépítő testvérét, és távozott. Továbbra is összejöttek a tűz körül, hogy otthonukról beszéljenek és a hazatérésről álmodozzanak.

Néhány nap múlva újabb fivér hiányzott a tűz mellől. Másnap reggel testvérei a hegyoldalon találták rá, amint fivére kunyhóját leste.

- Milyen undorító! – mondta nekik, amint a közelébe értek. – A testvérünk merő csódtömeg, a családjuk szegénye. El tudtok képzelni ennél alávalóbb tettet? Kunyhót épít, és elfelejti apánkat?

- Helytelen, amit tesz – helyeselt a legkisebbik –, de mi is rosszat tettünk. Engedetlenek voltunk. Odamentünk a folyóhoz. Nem törődünk apánk figyelmeztetésével.

- Hát, talán mi is elkövettünk egy-két hibát, de a kunyhóbeli mocsokhoz képest szentek vagyunk. Apánk szemet huny majd a bűnünk felett, őt pedig megbünteti.

- Gyere vissza velünk a tűzhöz – unszolta a két fivére.

- Nem, inkább szemmel tartom a testvérünket. Valakinek számon kell tartania a vétkeit, hogy beszámoljon Apának.

A két fiú tehát visszatért, otthagya építkező és ítélkező testvéreiket.

A tűz közelében maradtak, egymást bátorították és az otthonukról beszélgettek. Egyik reggel azután a legkisebbik arra ébredt,

hogy egyedül van. A testvére keresésére indult, és a folyó mellett talált rá, ahol köveket hordott egymásra.

- Hiába várok – magyarázta munka közben –, Apa nem jön érttem. Nekem kell elmennem hozzá. Véttem ellene, megsértettem, csalódást okoztam neki. Egyetlen lehetőség maradt. Utat építetek a folyó mentén, és visszamegyek apánkhöz. Addig halmozom egymásra a köveket, amíg a folyó mentén vissza nem jutok a kastélyba. Amikor meglátja, milyen keményen dolgoztam, és milyen szorgalmas voltam, nem tehet majd mást, mint hogy kitarja előttem az ajtót, és beenged a házába.

Az utolsó testvér nem tudta, mit mondjon. Visszatért, és egyedül telepedett a tűz mellé. Egy reggel ismerős hangot hallott a háta mögül.

- Apa elküldött, hogy hazavigyelek benneteket.

A legkisebb fiú felemelte a tekintetét, és meglátta legidősebb bátyja arcát.

- Eljöttél értünk? – kiáltotta, s hosszan megölelték egymást.



- És a testvéreid? – kérdezte végül a báty.

- Egyikük letelepedett itt, a másik szemmel tartja őt, a harmadik pedig utat épít a folyó mentén.

Erre az Elsősziültől elindult, hogy megkeresse a testvéreit. Először a völgyben álló zsúpfedeles kunyhóhoz ment.

- Távozz, idegen – üvöltötte a testvére az ablakon át. – Semmi keresnivalód itt!

- Azért jöttem, hogy hazavigyelek.

- Nem igaz! Azért jöttél, hogy elvedd a palotámat.

- Ez nem palota, hanem kunyhó – ellenkezett az Elsősziült.

- De bizony palota! A legszebb a síkságon. A saját kezemmel építettem. Eredj már innen! Nem kaphatod meg a palotámat.

- Nem emlékszel apád házára?

- Nekem nincs apám!

- Kastélyban születtem egy távoli országban, ahol meleg a levegő, és sok a gyümölcs. Ellene szegültél apádnak, és ezen az idegen földön kötöttél ki. Azért jöttem, hogy hazavigyelek.

A testvére az ablakon át kémelve az Elsősziülöttre nézett, és mintha felismert volna egy arcot, melyre álmából emlékezett. Ez azonban nem tartott sokáig, mert hirtelen a házban levő barbárok is az ablakhoz toltak.

- El innen, betolakodó! – követelték. – Ez nem a te otthonod.

- Igaz – felelte az elsősziülött fiú –, de az övé sem.

A két fivér szeme ismét találkozott. A kunyhóépítő testvér megint érezte, hogy elszorul a szíve, de a barbárok már megnyerték a bizalmát.

- Csak a palotád kell neki – kiáltották. – Küldd el!

Úgy is tett.

Az Elsősziülött fölkereste a második testvért. Nem kellett messzire mennie. A kunyhó közelében, a barbárok látótávolságán belül ott ült a hegyoldalban az ítélkező testvér. Amint meglátta a közeledő Elsősziülöttet, így kiáltott:

- De jó, hogy itt vagy, és te is látod a testvérünk bűnét! Tudod, hogy hátat fordított a kastélynak? Tudod, hogy sosem beszél az otthonunkról? Tudtam, hogy eljössz, és ezért gondosan számon tartottam mindent, amit csinált. Büntesd meg szigorúan! Megérdemli!

- Először a te bűneiddel kell foglalkoznunk – mondta szelíden az Elsősziülött.

- Az én bűneimmel?

- Igen, ellenszegültél Apának.

A fiú önelégülten vigyorgott, és a levegőbe csapott.

- Az én bűnöm semmiség. Ott a bűnös – jelentette ki a kunyhó felé mutatva. – Hadd meséljek az ott lakó barbárokról...

- Jobb szeretném, ha magadról mesélnél.

- Miattam ne aggódj! Hadd mutassam meg, ki szorul segítségre – mondta a kunyhó felé futva. – Gyere, belesünk az ablakok! Sosem szokott meglátni. Menjünk!

A fiú már a kunyhónál volt, mire észrevette, hogy az Elsősziülött nem követi.

Ezután a legidősebb fiú a folyóhoz ment. Ott találta a harmadik testvért, aki térdig érő vízben rakta egymásra a köveket.

- Apa elküldött, hogy hazavigyelek.

- Most nem beszélgethetek. Dolgoznom kell – mondta föl sem pillantva a testvére.

- Apa tudja, hogy elbuktál. De megbocsát neked...

- Lehet – szakította félbe a fivére, miközben a sebes vízben küszködve igyekezett állva maradni –, de előbb el kell jutnom a kastélyhoz. Utat kell építenem a folyó mentén. Előbb

megmutatom neki, hogy de-rék ember vagyok. Azután kérem majd, hogy irgalmazzon.

- Már kinyilvánította irgalmát. Felviszlek a folyón. Itt sosem fogsz tudni utat építeni. A folyó túl hosszú. Túl nagy neked ez a feladat. Apa azért küldött, hogy hazavigyelek. Én erősebb vagyok.

A kőrakó fivér első ízben emelte föl a tekintetét.

- Hogy mersz ilyen tiszteletlenül beszélni? Apám nem bocsáthat meg ilyen egyszerűen. Vétkeztem. Nagyot vétettem! Megmondta, hogy kerüljük a folyót, és nem fogadtunk szót. Nagy bűnösök vagyunk. Sokat kell dolgoznom.

- Nem, testvérem, nem kell sokat dolgoznod. Sok kegyelemre van szükséged. Túl nagy a távolság közted és apád háza között. Az út megépítéséhez sem elég erőd, sem elég köved nincs. Ezért küldött apánk. Azt akarja, hogy hazavigyelek.

- Azt mondod, nem tudom megtenni? Azt mondod, nem vagyok elég erős? Nézd a művemet! Nézd a köveimet! Már öt lépést tudok tenni!

- De még ötmillió hátravan!

- Tudom, ki vagy – nézett az Elsősziülöttre haragosan az öccse. – Az ördög hangja. El akarsz téríteni szent munkámtól. Távozz tőlem, te kígyó!

Fogta a követ, melyet a folyóba akart helyezni, és az Elsősziülött felé dobta.

- Eretnek! – ordította az útépítő. – Távozz erről a földről! Nem állíthatasz meg! Megépítem ezt az utat, odaállok apám elé, és így kénytelen lesz megbocsátani nekem. Megnyerem a jóindulatát. Kérdemlem az irgalmát.

- A megnyert jóindulat nem jóindulat – mondja fejét csóválva az Elsősziülött. – A kiérdemelt irgalom nem irgalom. Könyörgöm, engeddd meg, hogy felvigyelek a folyón!

Újabb kő volt a válasz. Erre az Elsősziülött megfordult és eltávozott.

A legkisebb fiú a tűz közelében várt, amikor az Elsősziülött visszatért.

- A többiek nem jöttek?

- Nem. Egyikük az élvezetet választotta, a másik az ítélkezést, a harmadik a munkát. Egyikük sem választotta apánkat.

- Akkor hát itt maradnak?

- Egyelőre igen – bólintott szomorúan a legidősebb testvér.

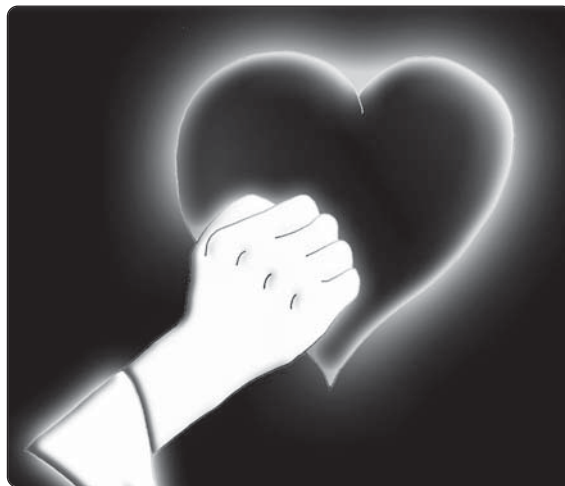
- Mi pedig visszatérünk Apához? – kérdezte az öccse.

- Igen.

- Megbocsát nekem?

- Másként elküldött volna engem?

- Erre a fiatalabb fiú felkapaszkodott az Elsősziülött háttára, és elindultak hazafelé.



Mind a négy testvér ugyanazt a hívást hallotta. Mindegyikük előtt nyitva állt a lehetőség, hogy a bátyjuk hazavigye őket. Az első nemet mondott, a szénakunyhót választva az atyai ház helyett. A második azért mondott nemet, mert inkább a testvére hibáit akarta elemezni, mint a sajátját elismerni. A harmadik pedig bölcsőbbnek tartotta jó benyomást kelteni, mint őszinte bűnvallást tenni. A negyedik viszont igent mondott, a hálát választva a bűntudat helyett.

„Kielem a vágyaimat” – határozta el az egyik fiú.

„Másokhoz hasonlítom magam” – dönt a másik.

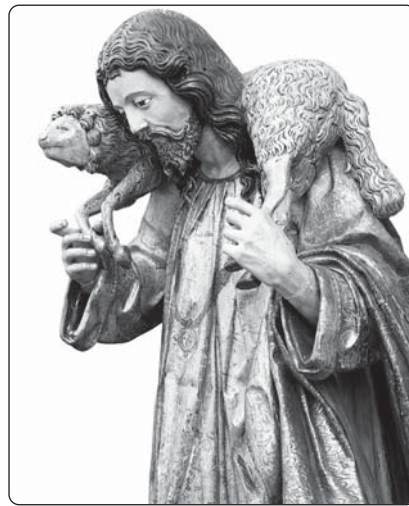
„Megmentem magam” – tökéli el a harmadik.

„Rád bízom magam” – választ a negyedik.

Föltehetek egy életbevágó kérdést? A négy testvér közül melyik jellemzi az Istennel való kapcsolatodat? A negyedik fiúhoz hasonlóan felismerted már, hogy képtelen vagy egyedül hazajutni? Elfogadod Atyád feléd nyújtott kezét? Megragadott a kegyelme?

Vagy olyan vagy, mint a másik három fiú egyike?

(Részlet Max Lucado: „Kegyelemtől megragadva – Atyád mindig elkapott. Továbbra is elkap.” című könyvéből) ■



A PÉLDÁZAT VÁZLATA

	A kunyhóépítő élvhajász Róma 1,18-32	Az ítélkező kritikus Róma 2,1-11	A kőrákó törvényeskedő Róma 2,17-3,20	A kegyelemtől hajtott keresztyén Róma 3,21-25
Stratégia	az élvezeteknek élni	másokhoz mérni magam	megmenteni magam	Krisztusra bízni magam
Cél	kielégíteni a vágyaimat	szemmel tartani másokat	méricskélni az érdemeimet	megismerni az Atyámat
Leírás	szereti jól érezni magát	ujjal mutogat másokra	terheket hordoz	szereti Istent
Személyiség	laza	öntelt	stresszes	békés
Őnjellemzés	Lehet, hogy rossz vagyok, de mi van akkor?	Lehet, hogy rossz vagyok, de jobb, mint...	Lehet, hogy rossz vagyok, de ha jobban igyekszem...	Lehet, hogy rossz vagyok, de bocsánatot nyertem
Teológia	Isten figyelmen kívül hagyása	Isten figyelmének elterelése	az adósság megfizetése Istennek	Isten keresése
Matrica a lökhárítón	„Az élet rövid. Játszd ki magad!”	„Isten lát téged, és én is.”	„Tartozom, tartozom, ezért sokat dolgozom.”	„Nem vagyok tökéletes, de bocsánatot nyertem.”
Panasz	Nem játszhatok eleget.	Nem láthatok eleget.	Nem dolgozhatok eleget.	Nem lehetek elég hálás.
Kedvenc állat	kandúr	házőrző kutya	hód	sas
Mit szemlél szívesen?	az étlapon szereplő ínyencségeket	a szomszédot a kerítésen át	a követelmények listáját	Isten áldásainak gazdagságát
A kegyelem szemlélete	Még hogy nekem?	Igen, neked!	Nekem nem!	Igen, nekem.
A bűn szemlélete	Senki sem bűnös.	Ő bűnös.	Mindig bűnös vagyok.	Bűnös voltam.
Munkaerkölcs	Az én dolgom, hogy mit teszek.	Az én dolgom, hogy ellenőrizzelek.	Arra koncentrálok, amit Isten követel.	Arra figyelek, amit Isten tesz.
Kedvenc kifejezés	Éld ki magad!	Szedd össze magad!	Munkára fel!	Köszönöm!
Határok	Ha jólesik, tedd meg!	Ha jólesik neki, jegyezd meg!	Ha jólesik, hagyd abba!	Ha jólesik, vizsgáld meg!
Lelkiállapot	unott	keserű	kimerült	hálás
Pál kijelentései	Nincs mentséged a tetteidre.	Nem vagy felhatalmazva az ítélkezésre.	Nincs megoldásod a problémádra.	Nincs okod félni.
Kulcsvers	„Ezért Isten elhagyta őket, és engedte, hogy szívük gonosz vágyait kövessék.” (1,24; Egyszerű ford.)	„Ha azt hiszed, hogy elítélhetsz másokat, tévedsz. Amikor elítéled őket, valójában magadat ítéled bűnösnek, mert ugyanazokat teszed, mint ők.” (2,1; angolból)	„...a tettei alapján senki nem lesz elfogadható Isten számára.” (4,5; Egyszerű ford.)	„...akik igazak Isten előtt, azok a belé vetett bizalomból fognak élni.” (1,17; angolból)



Az emberi kíváncsiság nagyon szeretné Isten titkait kifizűrkészni. „Kevesen vannak-é, akik üdvözülnek?” – kérdezi valaki a tömegből. Úgy bekiabál Jézusnak: „Jézus, úgy mégis hányan fognak üdvözülni? Sokan vagy kevesen?” Kiderül Jézus válaszából, hogy ez amolyan kíváncsiskodó kérdés volt, olyan akadémikus, amilyeneket mi is szeretünk Jézustól kérdezni. Mint például: Mi lesz a hottentottákkal? Üdvözülnek-e a négerek, mi lesz azokkal, akik soha nem hallottak Jézusról? stb. Ugye ismerős?

Nem tudunk semmit erről az érdeklődőről, nem tudjuk, hogy szimpatizált-e Jézussal vagy sem? Azt sem tudjuk, hogy valójában mennyire volt fontos számára a saját üdvössége. Voltak, akikről tudjuk, hogy fontos volt, ezek az emberek mindenüket elhagyván követték Jézust. Egyáltalán honnan derül az ki, hogy a számomra fontos-e az üdvösség vagy sem? Hamarosan választ kapunk erre a kérdésre is.

Erről az emberről tehát annyit tudunk, hogy kiáltott egyet, kérdezett egyet, aztán eltűnik a képből. Jézus azonban nem hagyja szó nélkül ezt az általános, akadémikus kérdést.

Azt mondja: „Igyekeztek bemenni a szoros kapun: mert sokan, mondom néktek, igyekeznek bemenni és nem lehetnek.” (24) – Jézus azonnal a lényegre tér. Mőgé lát a kérdésnek. Azonnal észreveszi a kérdező szándékát. Ez az érdeklődő nem az üdvösséget keresi, hanem csak úgy általánosságban érdeklődik az üdvösség felől, az üdvözültek száma felől. Megpróbál időt nyerni. Egy ilyen kérdéssel próbál meg kitérni a lényeg, a leglényegesebb kérdés elől: Van-e nekem örök életem? Én üdvözülök-e? Hogyan üdvözülhetek én?

Jézus azonban lényegre tapint. Jézus nem lehet csőbe húzni, Ő nem sétál be ebbe a zsákutcába. Nem nyit filozófiai vitát az üdvözülők számának kérdéséről, kiválasztásról, elvettetésről. Rögtön átforgatja a gyakorlatba a kérdést (lásd a Nikodémussal való beszélgetést – Jn. 3). (Annyira szeretném ezt én is megtanulni az Úr Jézustól, hogy felismerjem a kérdező igazi szándékát, és azt leplezve azonnal a lényegre tudjak térni, és a kérdező legfontosabb, legéletbevágóbb problémájára tudjak térni.)

Három olyan fontos szó van ebben a mondatban, amit ha nem értünk helyesen, félre fogjuk érteni Jézus válaszát. Ha nem értjük helyesen ezeket a szavakat, akkor egy olyan kép fog kialakulni bennünk Istenről, mint aki a menny felé igyekvő óriási embertömegből csupán néhány embert engedne belépni a szoros kapun. A többiek pedig, igyekezzenek akárhogy is, meg fogja gátolni abban, hogy bemenjenek. Ez a három szó a következő: *Igyekeztek, igyekeznek* (új



fordítás [UFO] – *akarnak*), *nem mehetnek*.

Mit jelent „*igyekezni*”? Az itt szereplő görög szót úgy is lehetne fordítani, hogy „*agonizáljatok!*” Azt a küzdelmet fejezi ki ez, amit egy haldokló folytat a halálos ágyán a halálát megelőző pillanatokban, amikor a haláltusáját vívja. De használják ezt a kifejezést az olimpiai játékokon versenyző résztvevők küzdelmének a leírására is. Kitartó,



folyamatos, hősiesség, minden erőbedobással folyó harc, ádáz küzdelem, tusakodás valaminek az elérése, elnyerése érdekében. Azt mondja tehát Jézus, hogy mintha haláltusát vívnátok, mint egy olimpiai játékokon részt vevő futó, úgy küzdjétek, tusakodjatok azért, hogy bemenjétek a szoros kapun! Egy mindhalálig tartó agóniával küzdjétek azért, hogy bejussatok a mennybe! Ez mindjárt keményebben hangzik, ugye, mint az, hogy „*igyekeztek*”?

Mit jelent a második szó: *akarnak*? Keres, kutat, vágyakozik – elméletileg! Meditál, filozofál, érdeklődik, gondolkozgat, elmélkedik valamin, és így keres. Ezt jelenti ez a görög szó. Vagyis pontosan azt fejezi ki, ahogy ez az érdeklődő kereste a választ az üdvösséggel kapcsolatos akadémikus kérdésére. Látjátok mennyire érdemes megnézni az eredeti szöveget. Kezdjük már érteni Jézus válaszát.

Mit jelent az, hogy *nem mehetnek be*? Az UFO úgy hozza, hogy

„*nem tudnak*” bemenni. Tehát nem Isten az, aki kizárja őket, nem Isten az, aki beengedi ezeket az embereket, hanem ők maguk zárják ki magukat azzal, hogy nem agóniával törekszenek a cél felé, hanem csak úgy filozofálnak róla. Így nem lesznek képesek eljutni még a szoros kapuig se.

Tehát Jézus ennek a bekiabálónak az egész tömeg hallatára azt mondja, hogy ne filozofálgasson, hanem feltéve mindent egy lóra, feszüljön neki, és így keresse, így akarja elérni a szoros kaput, így törekedjen, tusakodjon az örök életéért, mert különben örökre el fog veszni.

Miért szoros ez a kapu? Mert oda nem férünk be, csak úgy, ha mindent leteszünk a kapu előtt. Az a kapu annyira szűk, hogy oda csak „meztelenül”, oldalazva férünk be. Ha rajtunk van egy hátzszak tele a búneinkkel, fent fogunk akadni, kint fogunk rekedni.

Arról már beszéltünk, hogy milyen az, aki agóniával küzd. Na, de milyen az, aki csak úgy elméletileg akar bemenni a szoros kapun? Milyen az, aki nem igyekszik, vagy nem helyesen igyekszik?

Megmondja Jézus: „*Akkor kezditek mondani: Te előtted ettünk és ittunk, és a mi utcáinkon tanítottál*” (26) – vagyis ezeknek az embereknek az életében valamilyen szinten jelen volt Jézus, hallották az Ő tanítását az utcájukban. Eljártak templomban, jó válásos életet éltek, úgy elméletileg követték Jézust, elméletileg talán elismerték Őt, mint nagy tanítót, sok érdekes dolgot hallottak tőle, amin jól elfilozofáltak, miközben ettek-ittak, de nem követték Őt, nem lett új életük, nem tértek meg teljes szívvel Őhöz. Ezért örökre kívül rekednek a mennyek országán.

Egy másik helyen azt mondja Jézus, hogy vannak, akik csak azt hiszik, hogy igyekeznek, azt hiszik, hogy bementek már a szoros kapun, de valójában el fognak kárhozni, s ez talán egy még veszélyesebb állapot:

„*Azért az ő gyümölcszeikről ismeritek meg őket. Nem minden, aki ezt mondja nekem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába; hanem a ki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát. Sokan mondják majd nekem ama napon: Uram! Uram!*”



nem a te nevedben prófétáltunk-é, és nem a te nevedben úztünk-é ördögöket, és nem cselekedtünk-é sok hatalmas dolgot a te nevedben? És akkor vallást teszek majd nékik: Sohasem ismertelek titeket; távozzatok tőlem, ti gonosztevők.” (Mt. 7:21-23) – ezek az emberek nagy dolgokat tettek „Jézus nevében”, de valójában nem követték Jézust. Az utolsó napon ez le fog lepleződni.

Hadd kérdezzem meg most egészen őszintén, te hogyan akarsz bemenni a szoros kapun? Igyekezel, agóniával küzdesz, mindent félretéve futsz a hervadhatatlan koronáért, vagy csak úgy érdeklődsz, filozofálgatsz az élet nagy kérdésein, úgy sétálgatsz a szoros kapu felé? Talán megrekedtél valahol? Talán az a téves elképzelés él benned a hívó életéről, hogy a megterésig tart a küzdelem, és aztán hátra lehet dőlni, és ezért dőlél hátra te is, és érzed, hogy ez így nem oké, valami nem stimmel, pedig már egyszer megtértem. Jézus azonban azt tanítja, hogy egy mindhalálig tartó küzdelem, tusakodás a hívó élet.

Mit fog majd mondani a Gazda neked, amikor megállsz majd a színe előtt? „Jól van hú szolgám, kevesen voltál hú, sokra bízlak ezután. Menj be a te Atyádnak örömébe”, vagy azt, hogy „Sohasem ismertelek titeket; távozzatok tőlem, ti gonosztevők”?

Na jó-jó, de ki tud ilyen agóniával igyekezni, ki tud mindvégig állhatatosan kitarítani? Hát mindannyian meg-meglankadunk (én is), sokunkban néha alábbhagy az oda-szánás. Tudja ezt nagyon jól az Úr. Tudja nagyon jól Jézus, hogy amit mond, amit kér, az emberfeletti dolog. Tudja nagyon jól, hogy erre senki sem képes önmagától, hogy ehhez nem kevesebbre, mint az Ő kegyelmére van szüksége minden embernek. „Mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből.” (Fil. 2:13) – Az Ő kegyelme az, ha képesek vagyunk így küzdeni, így tusakodni, ahogy Jézus mondja.

Ne filozofálgass tovább, félre az okoskodó, intellektuális, a lényegyet megkerülni akaró kérdésekkel! Indulj el, menj, meg se állj a szoros kapuig! Nem érünk rá! Nincs időnk hezitálni! Nem tudhatj egyikünk se azt, hogy mennyi ideje van még arra, hogy belépjen a szoros kapun, azért hát menjetek, lépjétek be minél előbb, amíg még nem késő!

Olvastam valahol két hegymászóról, akik egyszer a Mont Everestet akarták megmászni és az egyik hegymászó menet közben meghalt. Az utolsó pillanatig a csúcs felé tört, így ezt írták a sírjára: „Felfelé menetben halt meg”. Na nekünk is erre a sírfeliratra kell törekednünk, hogy az Úr Jézus így értékelje az életünket: felfelé menetben halt meg. Nem pedig a lejtőn lefelé csúszva.

Nagyon nagy ára volt annak, hogy ez a szűk kapu megnyitassék: Jézus vére. Különbösen még ez a szűk kapu se lenne. Ám Jézus az Ő vére árán utat készített nekünk, egy keskeny utat, amelyen Ő ment végig legelőszőr. Őt követni ezen az úton azt jelenti, hogy olvasom az Igét és aszerint élek. Ez az egyetlen biztosíték arra, hogy megtaláld a szoros kaput és hogy belépj rajta.

Suhai György



Több éve már, hogy Kiránduló körünk március 15-e előestéjén kilátogat temetőnk 48-as honvéd sírjaihoz, hogy nemzetiszínű szalaggal jelölje meg azokat. Az ilyenkor elhangzó rövid megemlékezés, a Himnusz és az imádság, valamennyi ott porladó honvéd emlékének szól, azoknak is, akiknek a nevét elnyelte a múlt, nem maradt meg az utók számára. A korabeli dokumentumok ugyanis nem tartalmazznak névsorokat, csak létszám adatokat. Közel száz pomázi vett részt a szabadságharcban: 34 honvéd és 53 nemzetőr, de csak öt név vált ismertté, azok is a szabadságharc bukása után készült közigazgatási jegyzékek köszönhetően. Arra pedig, hogy miért tűntek el a pomázi névsorok, nincs magyarázat, csak feltételezés: talán óvatosságból tüntették el a megtorlás idején.

A jegyzékek felsorolt nevek közül jól ismert *Mares Istváné* és *Takách Mihályé*. Családjaik a 19. század során jelentős szerepet játszottak egyházközségünk életében. Családi kriptájuk megvan a református temetőben. Az egyházi levéltár és más írott források is rendelkezésre állnak. A névsorban szerepel még *Csermák József* őrmester neve és két önkéntes: *Kiss Sándor* és *Pál István*, akiket forrás hiányában nem lehetett azonosítani, mert az alacsonyabb rangúakról, és a „közemberekéről” nem készült semmiféle feldolgozás. A névsort kiegészítik azok a nevek, melyeket a családi emlékezet őrzött meg, és felvésték az elhunyt sírkövére, mint *Mrazek József* esetében és *Szentandrás Andreánszky Zsigmond* családi kriptáján, melyet egy Felvidékről áttelepült család hozott magával, de már senki nem él a családból Pomázon.

A névsor értékes adattal bővült, amikor egyházunk irattárából előkerült egy régi fénykép egy csoportkép, s rajta az írás: *Göböl László* honvédfőhadnagy. A kép központi alakjának a sapkája és zubbonya is árulkodó. Évszám nincs rajta, de valószínű, hogy 1898-ban készülhetett, és a fénykép megőrzőjének és ajándékozójának neve sem maradt titokban. A gondos hölgy *Tiszovszky Etelka* óvónő volt. Göböl László történetét színesíti egy szájhagyományként élő helyi legenda, ami szerint a megtorlás idején üldözői elől a református templom tornyában bújt el, és annak északi ablakából nézte végig, hogyan kutatják át a házat, ugyanis a fivére *Göböl Gáspár* ebben az időben a pomázi reformátusok lelkipásztora volt. A menedékre talált főhadnagy itt élt haláláig, sírja a testvére mellett van a református temetőben.

A Mares és a Takách családok jól ismert köznemesi familiák a 19. században Pomázon. A családfő – *Mares Vencel* – a református közösség kurátora, a Wattay, majd Teleki birtok intézője és bérlője volt. Hasonlóképpen a Takách család is ebbe a társadalmi csoportba tartozott, a családfő, idősebb Takách Mihály, a Radvánszky (Bárczay) nagybirtok intézője volt, és rendszeres támogatója a református egyháznak. Egy feliratos úrvacsoraosztó kehely is őrzi a család emlékét.

A korábban idézett jegyzék szerint Mares István (1818-1855), a Mares család idősebbik fia „köteleztették” vonult be, csakúgy, mint az alig 18 éves Takách Mihály (1831-1919), de okkal feltelezhetjük, hogy a döntésben a hazafiság is szerepet játszott, mert a reformkor eszméi iránti elkötelezettség hangsúlyosan volt jelen ezeknek a családoknak a szellemében. Az 1840-es években a Mares családban nevelősködött az a *Lukács Pál*, akinek a mai napig számos tartja kiválóságát a pedagógia történet, s akinek pedagógiai koncepciója középpontjában a hazafias nevelés állt, mint az életrajzírói értékeléséből kitűnik. Rendszeres olvasója Kossuth lapjának, a Pesti Hírlapnak, és az Atheneumnak előfizetője még a gyermek *Mares Mór* is. Mares István esetleges haditetteiről nincs adat, csupán annyi áll a jegyzékben, hogy „jó honvéd”, mint a másik négy társa.

Takách Mihály még nem volt 18 éves, amikor „köteleztették” honvédtűzernék állt. A szabadságharc számára a tűzértséget a semmiből kellett megteremteni. Ide a tanultabb fiatalokat sorozták be. Több forrás is megemlékezik arról, hogy mely csatákban vett részt honvédtűzér, tűzmesterként. Harcolt a Branyiszközi hág elfoglalásáért, részt vett az északi hadjáratban, a kápolnai, a hatvani, az isaszegi, a hatvani, a váci és a nagysallói ütközetben. Selmecbányánál megsebesült. A világsi fegyverletétel után besorozták a császári seregbe, ahonnan a család kiváltotta. Magas kort ért meg. Nem Pomázon érte a halál, de itt van eltemetve. Utódai szétszóródtak a nagyvilágban, de számon tartják, hogy őseik Pomázon vannak eltemetve. Legutóbb a tengerentúlról érkezett egy családtag, hogy ősei sírját megváltsa, bár ezek a sírok örök időnkig védeltséget élveznek.

Görgy Artúr születésének kétszázadik évfordulójára emlékezve Görgy katonai hitvallását írtuk koszorúnk szalagjára: „...az igaz ügy örökre veszve nem lehet...”

Könczöl Dánielné

Gyermekeknek

Emlékeztek József történetére? (Másodikosok előnyben!) József és testvérei úgy összehaláztak, hogy ha Isten nem fordítja jóra az eseményeket, örök harag és szenvedés lett volna a történet vége. József szeretett dicsekedni, nagyozni a testvérei előtt, akik meg hagyták, hogy a harag fáva nőjön a szívükben. Elég durva történet. Milyen jó, hogy vannak körülöttünk bölcs emberek (szülők, nagyszülők, esetleg tanárok, talán hitoktatók, lelkeszek), akik segítenek kigyomlálni a haragot a szívünkéből mielőtt azok eldurvulnának.

De vissza Józsefhez és testvéreihez. Szóval, József maga mondja ki a történet végén a testvéreinek, hogy „*ti gonoszt gondoltatok ellenem, de Isten terve jóra fordította azt*”.



És ebben a mondatban benne van, hogy de jó, hogy változhattam..., de jó, hogy már nem vagyok olyan, mint amilyen voltam. Már nem akarok „menőzni” előttetek, és milyen jó, hogy ti is tudtok örülni nekem...

Milyen jó, hogy Isten formál minket, segít, hogy változzunk, hogy többek legyünk, mint akik voltunk. Viszont ez csak akkor lehetséges, ha tudunk engedelmeskedni Neki és az Ő útján járni. Erről szól most Balu története Miklya Luzsányi Mónika könyvéből.

„Balu, Balu, lusta medve, fogócskázni nincsen kedve. A gyerekek hangja élesen csapott fel, keresztülvágott az iskolaudvaron, megkerülte a hintákat, a mászókat, de még a bokrok alá is bebúj. Pedig Bálint éppen azért húzódt meg az udvar ligetes sarkában, hogy ne hallja a csúfolást.

- Balu, Balu, morcos medve, mért vagy mindig berekedve?

„Nem vagyok Balu... Nem vagyok medve...” – morgott magában a kislfiú.

Hogy pontosan miként kezdődött el a dolog, Bálint maga sem tudta. Arra emlékezett csak, hogy a nyáron még nagyon várta az iskolakezdet. A nővére, Panni már nagy iskolás volt, negyedikbe készült, és csuda dolgokat mesélt a suliról. De Bálintnak már a harmadik napon elment a kedve az egészről. Nem is csoda. Biztos neked sem lenne kedved iskolába menni, ha csúfolnának egész nap. Mert jó, jó, hogy Bálint nem volt olyan gyors, mint egy versenyaútó, és pehelysúlyúnak sem lehetett mondani, de azért, hogy medvének csúfolják, az mégiscsak túlzás.

Úgyhogy másnap reggel határozottan kijelentette:

DE ISTEN JÓRA TUDJA FORDÍTANI!”

- Nem akarok iskolába menni! Utálok, mert Balunak hívnak.

- Balunak? – kérdezett vissza anya. – És az miért rossz?

- Mert kiröhögnek! – válaszolta sértődötten a kislfiú.

- Hát, az tényleg rossz – szölt közbe apa is –, de az az igazság, hogy ez a Balu név nagyon is illik rád. Mert pont azt fejezi ki, mint amit a neved jelent.

- Miért, mit jelent? – nyílt nagyra Bálint szeme.

- A Bálint név azt jelenti, hogy erős és egészséges. Pont úgy, mint a medve – borzolta meg fia kobakját apa.

- Szóval, lehet, hogy nem is csúfolás a Balu – szölt közbe anya is –, hanem becenév?

- Az attól függ, hogy mondják – gondolkodott el Panni, mert bizony már őt is csúfolták nem egyszer.

- Meg attól függ, hogy te miként fogadod. Mert előfordul, hogy mások rosszat terveznek ellened, de Isten jóra tudja fordítani – válaszolta apa.

„Jóra fordítani, jóra fordítani... Könnyű azt mondani” – dörmögött magában Bálint. – „Ezt nem lehet jóra fordítani.”

Ami igaz az igaz, nem úgy tűnt a suliban, mintha kedvességből hívnák Bálintot Balunak a többiek. Nem csoda hát, ha a hétvégi kirándulásra sem nagyon akart elmenni, amit azért szervezett Margó néni, hogy egy kicsit jobban megismerjék egymást a gyerekek. Meg a szülők is.

- Csak ide megyünk a Parkerdőbe – csacsogta a tanító néni az első szülői értekezleten –, játszunk egy kicsit, meg lesz akadályverseny, kalandtúra, bográcsolás.

No, csak ez kellett Bálintnak! Akadályverseny meg kalandtúra!

- Úgyis csak égni fogok – morgolódtott ahogy anyáékka a parkerdő felé közeledett. – Úgyis a mi csapatunk lesz az utolsó, és miattam.

- Úgyis, úgyis! – utánozta Bálint szavait

apa kicsit gúnyosan. – És mi lenne, ha azt mondanád, mégis, mégis? Mégis sikerül. Ha esélyt adnál arra, hogy mondjuk a ti csapatok legyen az első.

- Az lehetetlen! – fakadt ki Bálint, de apa szokás szerint megint igével válaszolt:

- Ami a mm... embernek lehetetlen, az Istennek lehetséges. – Majdnem kicsúszott a száján, hogy ami a mackónak lehetetlen, de még időben kapcsolt.

„Na, persze – gondolta magában a kislfiú. – Esetleg, ha ripsz-ropsz szökeelő gazellává változtat, akkor.”

Eleinte úgy nézett ki, hogy Bálint ügyetlensége miatt rontja el a csapat a helyezését. Mert a fél lábbon ugrálás meg a tojásegyensúlyozás finoman fogalmazva

sem volt erőssége. De aztán jött a kötélhúzás, és lássatok csodát, Bálinték csapata nyert! Azután meg olyan feladat következett, amikor a csapat egyik tagjának a hátán kellett elvinnie a másikat a célig. Persze Bálintot választották cipelő embernek, és egy fél pályával legyőzte a többieket. A csapat teljes lázban volt.

- Ha ezt most megnyeri Balu, akkor döntetlen lesz! – ugrált Virág.

- Szurkoljunk neki! – kiáltotta Dávid, és azonnal rá is kezdett. – Hajrá, Balu! Hajrá, Balu!

A parkerdő megtelt a szurkolás hangjával, és Bálint már nem akart elbújni a „baluzás” elől. Úgy érezte, segítenek neki, még több erőt kap, így nem csoda, hogy ő ért be elsőnek a célba.

- Balu, Balu! Éljen, Balu! – ujjongtak a többiek.

De korai volt még az öröm. A versenyt ugyanis a kalandtúrára való részvétel döntötte el.”

Az idézett történet folytatása megtalálható Miklya Luzsányi Mónika: Balu a suliban c. könyvében.

(A gyermekoldalt írta és összeállította: Stíft Agnes hitoktató)



NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2018. február 21. ■ Simonfi Béla testvérünk bizonyásgtétele és képes beszámolója szentföldi utazásukról.
 2018. február 25. ■ Presbiteri továbbképzés a Leányfalui Református Idősek Otthonában.
 2018. március 4. ■ A Psalmus kórus szolgálata a Leányfalui Református Idősek Otthonában.
 2018. március 11. ■ A Szent Cecília kórus szolgálata pomázi istentiszteletünkön. Kreatív gyermekdelután; Családos kör. Presbiteri gyűlés.
 2018. március 14. ■ Megemlékezés temetőkertünkben az 1848-49-es forradalom és szabadságharc hőseire emlékezve.
 2018. március 15. ■ Kiránduló körünk koszorúzása a kőhegyi Petőfi-pihenőnél.
 2018. március 18. ■ A REFISZ bemutatkozása és szolgálata istentiszteletünkön. Közöttünk szolgáltak *Weiner Zoltán* és *Weiner-Legeza Luca* lelképásztorok. Ifisek és konfirmandusok csendes-délutánja.
 2018. március 25. ■ Gyermekünk virágvasárnapi szolgálata istentiszteleteinken.
 2018. március 26-29. ■ Nagyheti bűnbánati alkalmak.
 2018. március 29. ■ A budapesti Kálvin téri „térinstalláció” elemeiből a Reformáció emlékévében örökre fogadott „emlékkő” elhelyezése és átadása a csobánkai imaház előtt.
 2018. március 30. ■ Nagypénteki ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben.
 2018. március 31. ■ Nagyszombati ünnepi istentisztelet Pomázon.
 2018. április 1. ■ Húsvét vasárnapi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben.
 2018. április 2. ■ Húsvét hétfői ünnepi istentisztelet, *Császár Domonkos Zoltán* legátus szolgálatával, Pomázon úrvacsorai közösségben.
 2018. április 8. ■ A Psalmus kórus szolgálata Pilismaróton, *Máthé Zoltán* lelképásztor beiktatásán.
 2018. április 14. ■ Pomázi templom és gyülekezeti ház nagytakarítása.
 2018. április 15. ■ Egyházmegyei gyülekezeti szolidaritási vasárnap. Kreatív gyermekdelután; Családos kör.
 2018. április 21. ■ Kiránduló körünk túrája Csobánkán a Margitligettől az Oszolyig.

TERVEZETT ALKALMAINK:

2018. április 25. ■ Bibliaóra a pomázi idősek otthonában; női/féfi bibliaóra pomázi gyülekezeti házban.
 2018. április 28-29. ■ Ifjúsági és konfirmandus csendes-hétvége.
 2018. április 28-30. ■ A Psalmus kórus szolgálata Marosszentgyörgyön.
 2018. május 10. ■ Ünnepi istentisztelet az Úr Jézus mennybemenetele napján.
 2018. május 12. ■ Konfirmációi vizsga a pomázi templomban.
 2018. május 13. ■ Konfirmációi fogadalmótétel a pomázi templomban.
 2018. május 20. ■ Pünkösd vasárnapi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben.
 2018. május 21. ■ Pünkösd hétfői ünnepi istentisztelet, legátus szolgálatával, Pomázon úrvacsorai közösségben.
 2018. május 27. ■ A Psalmus kórus szolgálata az Egyházmegyei Kórustalálkozón Pátyon.
 2018. június 25-30. ■ Nyári gyermektábor Bakonybélben, a Bakonyi Kisbetyár Erdészeti Erdei Iskola vendégházában.

KERESZTELŐ:

2018. március 18. ■ **Gáspár Tamara.**
 2018. március 25. ■ **Safranyik Emma.**
 2018. április 8. ■ **Barta Noel.**
 2018. április 15. ■ **Paizs Csenge Kinga.**

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2018. január 29-én elhunyt **Takács Miklósné** (†88) testvérünk, temetése 2018. február 22-én volt a pomázi római katolikus temetőben.
 2018. február 16-án elhunyt **Szilágyi Ferencné** (†86) testvérünk, temetése 2018. február 22-én volt a pomázi római katolikus temetőben.
 2018. február 17-én elhunyt **Gallay Lászlóné** (†90) testvérünk, temetése 2018. március 5-én volt a csobánkai temetőben.

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan 2018. június 24-én jelenik meg.



Cseri István és felesége, Katika február 19-én ünnepelték házasságkötésük 51. évfordulóját.



Húsvéti istentisztelet Pilisszentkereszten

1 + 1 %

Kérjük, hogy adója első 1%-ával támogassa Ön is a Magyarországi Református Egyház értékteremtő társadalmi szolgálatát!

Technikai szám: 0066

A rendelkezési jogosultságot nem érinti az, ha a magánszemély bevételeiben a nullás forintos adó (például az egyes adókedvezmények miatt). Református egyházunk javára még ebben az esetben is érdemes rendelkezni, mivel az egyházak – az egy százalékon túli – kiegészítő támogatása a rendelkező magánszemélyek száma (és nem a felajánlott összeg nagysága) alapján történik, így a nulla forintra történő rendelkezés is növeli az egyházunk részére juttatott állami támogatás összegét!

A 2018. évben benyújtott, a református egyház 0066 technikai számára szóló nyilatkozat újabb nyilatkozat beadásáig, vagy a nyilatkozat visszavonásáig érvényes, azt a 2018. évet követő években is figyelembe veszi a NAV!

Az adóbevallásunk során lehetőségünk van az adónk további 1%-áról is rendelkezni. Társegyházközségünk megsegítésére is köszönettel fogadjuk az adó 1%-át, amit a gyülekezetünk teljes körű hitéletének, istentiszteletének otthon adó templom védelmére, a közösségi életnek teret biztosító intézményeink fejlesztésére fordítunk. **KÖSZÖNJÜK.**

Pomázi Református Gyülekezetért Alapítvány

Adószám: 18693829-1-13

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: <http://www.pomaz.reformatus.hu>

Gyülekezetünk számlaszámai:

Pomáz: 11784009-2222253-00000000

Csobánka: 11784009-2222260-00000000

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelképásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila

(e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor

(e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, gyülekezeti használatra, ingyenes terjesztésben. Adományokat köszönettel elfogadjunk.

KÉPEK GYÜLEKEZETÜNK ÉLETÉBŐL



Safranyik Emma
Isten szövetségébe lépett



Gáspár Tamara
Isten Szövetségébe lépett



A Baba-mamás gyerekek
húsvéti locsolkodása



Barta Noel Isten szövetségébe lépett



Március 15-én a Kiránduló Kör és a Baba-mama
Kör együtt koszorúzott a kőhegyi Petőfi kilátónál

MÁTHÉ ZOLTÁN LELKIPÁSZTOR BEIKTATÁSA PILISMARÓTON 2018. ÁPRILIS 8.



A Psalmus kórus szolgálata



Steinbach József püspök



A pomázi ifisek szolgálata

